

GORENJSKI GLAS

GLASILO
SOCIALISTIČNE
ZVEZE
DELOVNEGA
LJUDSTVA ZA
GORENJSKO

Stran 3
Gospodarstva
vprašanih in možnosti nadaljnjega razvoja turizma

Kranju vrtni stari grb, Brdo ljudem

Problemska krajski občini

Kranj, 12. aprila - Zajeto in dobro pripravljeno gradivo, ki vsebuje celoten pregled kulturne dediščine v obliki vprašanih in možnosti nadaljnjega razvoja turizma, je predložil krajski občini Kranj. Vsebuje pregled kulturne dediščine v obliki vprašanih in možnosti nadaljnjega razvoja turizma. Vsebuje pregled kulturne dediščine v obliki vprašanih in možnosti nadaljnjega razvoja turizma.

Stran 7, 8, 9, 10
SNOVANJA

Cene Avguština: Gorenjska vas v ogledalu časa

Franc Kokalj: Literarna snovanja

Skepi:
- nosilec razvoja turizma v občini;
- pri občinskih vladnih uradi;
- pri občinskih objektih B;
- pri občinskih objektih C;
- pri občinskih objektih D;
- pri občinskih objektih E;
- pri občinskih objektih F;
- pri občinskih objektih G;
- pri občinskih objektih H;
- pri občinskih objektih I;
- pri občinskih objektih J;
- pri občinskih objektih K;
- pri občinskih objektih L;
- pri občinskih objektih M;
- pri občinskih objektih N;
- pri občinskih objektih O;
- pri občinskih objektih P;
- pri občinskih objektih Q;
- pri občinskih objektih R;
- pri občinskih objektih S;
- pri občinskih objektih T;
- pri občinskih objektih U;
- pri občinskih objektih V;
- pri občinskih objektih W;
- pri občinskih objektih X;
- pri občinskih objektih Y;
- pri občinskih objektih Z;

Temeljna banka Gorenjske

70 ljubljanska banka

GORENJSKA BANKA FORMULA PRIHRANKA

Bojazen pred ponovnim porazom

Ko je v sredo drugi zbor za slovensko ustavo, v njem so združeni predvsem zastopniki alternativnih zvez in Zveze socialistične mladine Slovenije, sklenil, da bo delegatom republiške skupščine za današnjo sejo predložil svoje poglede na osnutek dopolnil k slovenski ustavi, je imel v mislih predvsem dvoje: pristop k spremembam mora biti agresivnejši, brez pristajanja na sedanjo politično realnost, ker smo zaradi pretiranega upoštevanja tega Slovenci že dvakrat kratko potegnili, sedaj oblikovana dopolnila pa nosijo v sebi spet to nevarnost, prav tako pa je skupščina tisti organ, kjer se mora alternativno odločiti o spremembah ustave Slovenije. Biti je sicer treba politično moder, upoštevati pravno logiko in politični realizem, vendar se le ne kaže pretirano ozirati, kakšne ideje so nasprotne sedanji zvezni ustavi in katere ne, že zato ne, ker bo lažje iskati zasnove za novo republiško in zvezno ustavo. Do njih najverjetneje ne bomo prav kmalu prišli, zato je upravičena nestrpnost ustavnega zbora, da se čim več vključi že v sedanje spreminjanje ustave.

Pravniki imajo o ustavi svoja razmišljanja, politiki svoja. Predvsem odveč je prestižno obnašanje, kdo je kaj predlagal, kdo se za kaj zavzema. Dejstvo je, da je sedaj pravi trenutek, da Slovenija tudi skozi spremembo republiške ustave pove, kaj misli in kako ona razume in sprejema svojo suverenost. Zato na današnji seji republiške skupščine ne bi kazalo iskati raznih proceduralnih in drugih izgovorov, da je o predlogih ustavnega zbora pač nemogoče razpravljati. V Jugoslaviji se resda veliko stvari (tudi namenoma) napak razume. Verjetno bodo tudi stališča zbora za ustavo kje vzeta kot odcepitvene in druge sovražne težnje zoper državo. Na to gre računati, vendar to ne odvezuje republiške skupščine od politične in moralne odgovornosti, da se o dodatnih amandmajih razpravljajo v njih je večinoma prav tisto, kar je za suveren in enakopraven razvoj Slovenije osnovno in kar je treba pravno trajno zavarovati.

J. Košnjek

Pionirji iz osnovne šole Lucijana Seljaka v Stražišču so imeli v sredo v gosteh kurirčkovo torbico. Ob slovesni priložnosti so razvili tudi prapor Prešernove brigade. - Foto: G. Šinik

Srednješolska mreža ima tokrat le 5-odstotno rezervo

Najbolj presega naravoslovje

Kranj, 10. aprila - Do 28. aprila imajo učenci, ki zaključujejo osnovno šolo, še čas, da prijave za vpis svobodno prenesejo iz ene šole oziroma programa v drugo. Po tem dnevu bodo prijave sprejemale samo še šole, ki oddelkov ne bodo uspele napolniti. Vse tako kaže, da bodo to programi v kmetijstvu in živilstvu, v gradbeništvu, srednji v lesarstvu, srednji v obutvi, elektrotehniki, računalništvu, strojništvu v Kranju in na Jesenicah, metalurgiji in administrativni dejavnosti.

Posnetek vpisnih prijav, narejen 28. marca, namreč v teh programih prikazuje največji primanjkljaj. Sicer pa so mesta v jesenski srednješolski mreži na sploh bolj polna kot prejšnja leta. Vzrok je obsežnejša generacija petnajstletnikov. V gorenjske srednje šole se jih je prijavilo skupaj 2863, kar je 177 več kot lani. Pomeni, da ima letos mreža le pet odstotkov rezerve, medtem ko je imela lani 11-odstotno. Z drugimi besedami; učencev bo v celoti zmanjkalo le za slabih pet razredov, kar krepko zmanjšuje možnost izbire oziroma preusmerjanja.

Bistveno več prijav, kot je prostih mest v gorenjski srednješolski mreži, je v poslovno-financi in trgovinski dejavnosti v vseh treh šolah, v družboslovnem in kulturnem programu v Škofji Loki, v naravoslovnem-matematični in splošnoizobraževalni smeri, kjer je presežek prijav največji (77 preveč) ter v tekstilno-konfekcijski tehnologiji v Kranju.

Podobno kot na Gorenjskem je bistveno obsežnejša tudi letošnja generacija petnajstletnikov, ki kandidirajo za ljubljanske srednje šole. Zavrtnič bo zato najbrž še manj prostora za Gorenjce kot prejšnja leta. Zavrtnič utegne sprožiti še večji naval na že tako prepolne "domače" programe, zato lahko pričakujemo tudi daljši spisek šol, ki bodo omejile vpis in kandidate preskusile na sprejemnih izpitih.

H. Jelovčan

Draginjski dodatek

Za šilce mleka dnevno!

Ko smo se prejšnji mesec odrekli socialnemu kruhu, regresiranemu iz zveznega proračuna, so v naši republikli namesto tega za mleko in kruh sklenili izplačevati nekakšen draginjski dodatek. Medtem ko socialni kruh poprej ni nujno prišel do najbolj ogroženih, zdaj nova nadomestila izplačujejo tistim, ki po veljavnih merilih sodijo med socialno ogrožene.

Ko so se pred prodajalnami že ob sedmi jutranji uri vrstili socialno ogroženi potrošniki za socialni kruh, je bilo slišati o sramoti, češ ali ne moremo delavca plačati vsaj toliko, da si bo lahko privoščil kruh. Tudi o draginjskem dodatku, ki je ta mesec vreden borih 20 tisočakov, ne moremo reči nič drugega kot sramota. Otrok, upokojenec ali socialni podpiranec, ki so ga upravičeni prejemati, si zanj lahko privoščijo le 4 litre mleka in 8 kilogramov najosnovnejšega kruha na mesec. Šilce mleka in rezina kruha dnevno pa verjetno ni tisto, s čimer bi se lahko hvalili, da socialno ogroženim lajšamo vse hujšo draginjo.

D. Ž.

Ločani menjajo občinsko vlado

Kandidat za mandatarja je Brane Mohorič

Škofja Loka, 13. aprila - Na včerajšnji občinski kandidacijski konferenci so za kandidata za novega predsednika škofjeloškega izvršnega sveta izvolili Braneta Mohoriča iz Zeleznikov, zdaj vodjo kadrovskega sektorja v Alplisu. Od 96 delegatov jih je glasovalo 71 prisotnih; Branetu Mohoriču so dali 44 glasov, torej potrebno večino, protikandidatu Mitju Zupanu pa 20.

Kandidat za novega izvršnika, ki bo slabo leto pred iztekom mandata zamenjal sedanjo predsednico Ido Filipič-Pečelin, bo kot mandat do 5. maja sestavil svojo ekipo izvršnega sveta. O njegovem predlogu bo 8. maja razpravljalo predsedstvo občinske konference socialistične zveze, medtem ko bo skupščina občine kandidata za predsednika in člane novega izvršnega sveta volila 24. maja.

Na kandidacijski konferenci se delegat iz mestne krajevne skupnosti ni strinjal s predčasno prekinitvijo mandata predsednice izvršnega sveta, osvojenih pa je bilo tudi več pobud kot kažipot Branetu Mohoriču pri sestavi in delu novega izvršnega sveta. Tako naj bi Brane Mohorič v ekipi praviloma obdržal člane, ki so bili izvoljeni na skupščini 23. novembra lani in 1. marca letos (Ludvik Leben, Brane Selak, Milko Okorn, Mitja Zupan, Lidija Luževič, Primož Pegam).

Novi izvršni svet naj bi se na priporočilo z včerajšnje kandidacijske konference bolj pogljobljeno lotil dela predvsem na gospodarskem področju (večjo strokovno učinkovitost terjajo zlasti od Zavoda za družbeni razvoj, tudi pri urbanizmu, in občinskega komiteja za družbeno planiranje in urejanje prostora), na področju družbenih dejavnosti in krajevnih skupnosti.

H. Jelovčan

Zdaj bo dražje še zdravstvo

Ljubljana, 12. aprila - Skupščina zdravstvene skupnosti je sprejela vrsto začasnih ukrepov za ozdravitev zdravstva, med katerimi so tudi višja doplačila za zdravstvene storitve.

Od 1. maja bo treba za prvi pregled pri zdravniku plačati 9.000 dinarjev, za nadaljnje tri pa 4.500 dinarjev. Pregled pri specialistu bo vreden 17.500 dinarjev (za tri ponovne po 6.500 dinarjev). V lekarni bo za recept treba plačati 6.000 dinarjev. Oskrbi dan v bolnišnici bo za prvih 15 dni vreden 13.000 dinarjev, medtem ko je za medicinske storitve treba doplačati 43.500 dinarjev. Obisk zdravnika na domu bo veljal 22.000 dinarjev, v nočnem času pa še enkrat toliko. Za očala, slušne aparate in podobno bo treba prav tako doplačati 22.000 dinarjev. Koliko nas bodo olajšali pri zobozdravstvenih storitvah, na zdravstveni skupščini še ni bilo jasno, kajti doplačila ne bodo več merjena v odstotkih od ekonomske cene, temveč kar v zneskih.

Novi zneski zdravstvenih participacij bodo torej veljali po praznikih, za naprej pa naj bi se vsak mesec sproti valorizirali, tako kot bodo rasli osebni dohodki.

D. Ž.

Kranjčana Kidričeva nagrajena

Kranj, 13. aprila - Na Univerzi v Mariboru so v ponedeljek podelili Kidričeve nagrade in priznanja za študentske raziškovalne naloge. Letošnja bera je bila nadpovprečna; Kidričeve nagrade je prejelo dvanajst študentov, sedemnajst pa Kidričeva priznanja. Med nagrajenci sta tudi dva Kranjčana, študenta Visoke šole za organizacijo dela.

Slavko Vukovič je prejel Kidričevo nagrado za raziškovalno nalogo Zasnova razvoja računalniško informacijskega sistema v tovarni Sava do leta 1992, Andrej Lapanja pa Kidričevo priznanje za nalogo Izpopolnjevanje strokovne izobrazbe individualnih poslovnih organov in delavcev s posebnimi pooblastili v kranjski Iskri Kibernetiki.

H. J.

STRAN 17 - 21

Sejem gozdarstva in kmetijstva

700

razstavljalcev

Kranj, 14. aprila - Z današnjo otvoritvijo 28. mednarodnega sejma gozdarstva in kmetijstva se v Kranju začne letošnja sezona sejmskih prireditvev. Specializirano sejmsko prireditev, na kateri je tokrat okrog 700 razstavljalcev, predvsem proizvajalcev kmetijske in gozdarske mehanizacije ter prehranske industrije (med njimi jih skoraj 80 iz tujine) bo odprl sekretar Združenja kmetijske in prehranske industrije Jugoslavije dr. Branko Jovanović. Sejem z različnimi gozdarskimi in kmetijskimi novostmi in spremljajočimi prireditvami ter razstavami bo odprt do 20. aprila.

A. Ž.

KREDITI **SEJEM** **PONUDBA ŠIROKE POTROŠNJE**

GOZDARSTVA IN KMETIJSTVA

KRANJ, **VSE ZA GOZD, POLJE, DOM IN GOSPODINJSTVO**

KREDITI **14. - 20. 4. '89** **POPUSTI, OSTALE UGODNOSTI**

GORENJSKI GLAS
GRAFIČNE STORITVE

JOŽE KOŠNJEK
NOTRANJEPOLITIČNI KOMENTAR

Je res ime najvažnejše

Očitno res, če slediš razpravam v večjem delu jugoslovanske partije, kako naj se imenuje decembrski kongres jugoslovanske Zveze komunistov. Vojvodina, kjer je zagledala beli dan ideja o izrednem kongresu, še naprej vztraja na izrednosti, enako ali še bolj bojevitost zagovarja izrednost Zveze komunistov Srbije, kar je povedal na sredini seji centralni komite srbske partije, za izrednost je makedonska partija, Crnogorci pa so se ta teden izrekli za izreden republiški kongres, očitno pa se utegnejo za tako potezo odločiti tudi v Črni gori. Vsem tem je skupna ugotovitev, da so v Jugoslaviji razmere izredne, za Srbijo je je eden od znanilcev izrednosti že zbor v Cankarjevem domu. Zato ni razlogov, da tudi kongres Zveze komunistov Jugoslavije ne bi bil izreden, če je že vse v državi izredno. V Srbiji se jim očitno mudi, sicer ne bi prvi mož njihove partije dejal, da ni več časa, da bi vsakemu posebej poglobljeno svoje poglede, se prepričevali. Gre namreč za enotnost Jugoslavije.

Tudi drugi plati istega problema gre za Jugoslavijo, za enotnost, vendar ob upoštevanju različnosti in demokratičnih poti do sinteze mnenj in soglasja o bistvenih problemih Jugoslavije. Slovenija in Zveza komunistov Slovenije je zoper izrednost, ampak za normalen, zrel dogovor pred kongresom, ki naj bo redni, vendar predčasni. Enako sodi hrvaška in njihova partija je verjetno v sredo prvič glasno in ostro pokazala svoj obraz, kar je očitno storila prepozno in bi morala povedati svoje stališče že prej, kar ji mnogi v Jugoslaviji in v svetu zamerejo, da je zatrepetala pred zmago srbskega (in sedaj tudi jugoslovanskega) koncepta reševanja srbske ustave in Kosova.

Ne zatiskajmo oči. Jugoslavija je tudi po partijski plati, zunanji izraz tega je ta hip kongres, pred tem je bilo Kosovo, lahko pa bo še marsikaj drugega, razdvojenost. To razdvojenost je treba upoštevati, ne pa pred njo zatrepetati. Mislim, da imamo Slovenci za današnjo sejo čekaja v Beogradu dovolj jasn odgovor, da smo za reden, vendar predčasen kongres, in da očitno nismo tako osamljeni v tej ideji. Predčasen kongres je tudi slovenska ideja in razmišljanje v tem smislu je treba uveljavljati v Jugoslaviji. Položaj v državi je tak, da ga sama od sebe ne bosta rešila ne redni ali izredni kongres, ampak predvsem dobro izkoriščen čas do kongresa v smislu odprtega dialoga, ob upoštevanju, da razmere povsod v Jugoslaviji niso enake in so tudi razmišljanja različna, da nasilne enotnosti ne bo mogoče doseči in da so samo kadrovske zamenjave, ko se zbudijo ljudstvo, veliko, veliko premalo. Na ta način so padale strukture, problemi pa so ostali, še večje breme vodstev, ki so prišli. Jugoslovansko kolo sprememb se je zavrtelo in z njim prihajajo nezadržno na plano sodobne, demokratične težnje, ne glede, kako se v posameznih sredinah izražajo. Z njimi moramo najti stik, predvsem pa ne klekniti, kar so, tudi na zadnji seji slovenskega čekaja predlagali nekateri, da bi razen ofenzivnega pripravili še rezervnega za morebitne case, če ne bi uspeli. To bi bila slaba pot. Popustiti zaradi morebitne zamere bi bila dolgoročna slaba poteza.

Priprave na svetovno veslaško prvenstvo

Zemljarič in Šinigoj na Bledu

Bled, 12. aprila - Predsednik častnega odbora svetovnega veslaškega prvenstva na Bledu Janez Zemljarič, predsednik republiškega izvršnega sveta Dušan Šinigoj in republiški sekretar za finance Rudi Šepič so se v sredo popoldne mudili na Bledu, kjer jih je predsednik organizacijskega komiteja Vlado Klemenčič seznanil s pripravami na prvenstvo, predstavnik organizacij, ki gradijo najpomembnejše objekte v kraju pa s potekom delom, roki in problemi, ki spremljajo gradnjo. Gostje so si v spremstvu predstavnikov radovljiške občine, organizacijskega komiteja in drugih ogledali gradbišče trgovskega poslovnega centra, Festivalne dvorane in veslaškega centra Mala Zaka ter cestna gradbišča. V pogovoru so izrazili zadovoljstvo, da se pred svetovnim veslaškim prvenstvom v kraju veliko dela, nekoliko manj pa so bili zadovoljni s povečevanjem prenočitvenih zmogljivosti na Bledu.

C. Z.

Spretnosti, ki pridejo prav za življenje - Zveza organizacij za tehnično kulturo občine Kranj je tudi letos organizirala Srečanje mladih tehnikov, ki so tekmovali v raznih dejavnostih. Preizkusili so svoje znanje in sposobnosti v poznavanju proizvodnega procesa, sestavljanju elektronskih naprav, izdelavi letalskih, broderskih in avtomobilskih modelov, tekmovali pa so tudi v izdelavi predmeta iz lesa z Iskrinim orodjem Klip-klap. Na tem tekmovalju, ki je bilo 11. aprila v OŠ France Prešeren v Kranju, sta zmagala Tomaž Kržišnik in Boštjan Porenta iz OŠ Lucijan Seljak iz Stražišča pri Kranju. Srečanje bodo sklenili v soboto, 15. aprila 1989, s tekmovaljem mladih fotografov, ki bo od 9. ure dalje v kranjskem delavskem domu. Na sliki: prizor s tekmovalja z električnim ročnim orodjem (S) - Foto: F. Perdan

GORENJSKI GLAS

Ob 35-letnici izhajanja je kolektiv Gorenjskega glasa prejel red zaslug za narod s srebrno zvezdo

Ustanoviteljice Gorenjskega glasa so občinske konference SZDL Jesenice, Kranja, Radovljice, Škofje Loke in Trziča

Izdaja Časopisno podjetje Glas Kranj, tisk ČGP Delo Ljubljana

Predsednik časopisnega sveta: Boris Bavdek

Gorenjski glas urejamo in pišemo: Štefan Žargi (glavni urednik in direktor), Leopoldina Bogataj (odgovorna urednica), Jože Košnjek (notranja politika, šport), Marija Volčjak (gospodarstvo, Kranj), Andrej Zalar (gorenjski kraji in ljudje, komunalne dejavnosti), Lea Mencinger (kultura), Helena Jelovčan (izobraževanje, iz šolskih klopi, Škofja Loka), Cveto Zaplotnik (kmetijstvo, kronika, Radovljica), Darinka Sedej (razvedrilo, Jesenice), Danica Dolenc (tradicije NOB, naši kraji, za dom in družino), Stojan Saje (družbene organizacije in društva, SLO in DS, ekologija), Danica Zavrl-Zlebir (socialna politika), Dušan Humer (šport), Vilma Stanovnik (Tržič, turizem), Vine Bešter (mladina, kultura), Franc Perdan in Gorazd Šinik (fotografija), Igor Pokorn (oblikovanje), Nada Preve in Uroš Bizjak (tehnično urejanje) in Marjeta Volžek (lektoriranje).

Naročnina za II. trimesečje 52.500 din

Naslov uredništva in uprave: Kranj, Moše Pijadeja 1 - Tekoči račun pri SDK 51500-603-31999 - Telefoni: direktor in glavni urednik 28-463, novinarji in odgovorna urednica 21-860 in 21-835, ekonomska propaganda 23-987, računovodstvo, naročnina 28-463, mali oglasi 27-960.

Časopis je oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju 421-1/72.

uredništvo tel. 21860

MARJAN GANTAR, predsednik Medobčinskega sveta SZDL za Gorenjsko:

Dogovor za organizacijo različno mislečih

Kranj, 11. aprila - Prav je, da tudi na Gorenjskem začnemo širši, odprt razgovor o prenovi socialistične zveze delovnega ljudstva, o njeni vlogi danes in za jutri in političnem pluralizmu. Doslej smo se o tem pogovarjali predvsem na republiški ravni. O tem pa morajo več razmišljati ljudje, ki delajo po krajevnih in občinskih konferencah SZDL in drugih družbenopolitičnih organizacijah, društvi, združenjih, zvezah in gibanjih, pa vsak človek, ki mu ni vseeno, kakšno bo naše življenje, pravi predsednik Medobčinskega sveta SZDL za Gorenjsko Marjan Gantar pred javno tribuno o SZDL in političnem pluralizmu, ki bo v torek, 18. aprila, ob 17. uri v dvorani 15 kranjske občinske skupščine.

Tema torkove tribune Socialistična zveza za danes in jutri in politični pluralizem je aktualna in prva te vrste na Gorenjskem. Utegne pa biti zanimiva tudi zato, ker doslej na Gorenjskem izrazite politične pluralnosti še ni zaznali in je le Kmečka zveza od novih slovenskih zvez izrazite posegla na Gorenjsko. Je torkovo srečanje lahko začetek intenzivnih tovrstnih razprav tudi na Gorenjskem.

"Glavni namen tribune je oca, pozitivna ali negativna, sedanjega delovanja SZDL na Gorenjskem. Mislim, da je naša organizacija preveč forumska in premalo ljudska, preveč speta z

oblastjo in premalo s problemi ljudi, preveč frontna, vendar ne v smislu ljudi, ampak zgolj organizacij. Nujno je menjati načine in oblike dela, omogočiti neposreden vpliv ljudi. S stopicjanja na mestu se premikamo. V Tržiču je uspela problemska konferenca o ekologiji. Nekaj takšnega pripravljajo v Škofji Loki, Kranj pa se je na pobudo SZDL lotil turizma. Takšnega načina dela bi moralo biti več. Le tako se lahko izražajo različna mišljenja, tudi politična, takšna je pot do neposrednega vpliva, kar je želja Gorenjcev in so jo potrdili tudi na zadnjem glasovanju, po taki poti se pride do konku-

rence mnenj in programov ter do kulturnega političnega dialoga o usklajevanju in uresničevanju. Mislim, da moramo Gorenjci v torek povedati, kakšen je naš odnos do nacionalnih problemov, ki se ta hip izražajo v spreminjanju ustave, volilnem sistemu, gospodarstvu in do problemov Jugoslavije. Prav tako pa naj bi torkova tribuna tudi povedala, kako naj se SZDL in vsi skupaj obnašamo v domači hiši med drobnimi, ampak pomembnimi problemi v krajevni skupnosti, občini, regiji, v stanovski politiki, komunalni, zaposlovanju, ekologiji in podobno.

Uvodničar na tribuni bo predsednik republiške konference SZDL Jože Smole. Na tribuni je vabljenih nad 100 družbenopolitičnih in javnih delavcev, tudi izven Gorenjske, aktivisti SZDL, pa zastopniki vseh družtev in združenj. Verjetno bi kakdo kaj reči o novem statutu SZDL, programu. Oboje je sedaj aktualno.

"Obrnjeni naj bi bili v prihodnost in ne toliko v preteklost in sedanost. V teze za tribuno smo zapisali, da bi morala vloga SZDL temeljiti na svobodni misli, avtonomnosti, politični kulturi, modrosti civilne družbe, javnosti dela in družbeni kritiki. Zeleli bi slišati razmišljanja, kakšna naj bo ustavna vloga SZDL in njeno mesto v skupščinskem sistemu, kakšna bi morala biti, da ne bo tuja novim političnim in drugim gibanjem, kako se odpreti znanosti in stroki, statut SZDL in program pa morata seveda to udeležiti. Znanje vabljenih bo takšno razpravo omogočilo. Seveda pa bi radi, da bi na tribuno prišlo čim več ljudi, ki jih nismo posebej vabili, pa jih vabimo sedaj. Veseli bomo vsakega razmišljanja, vsake kritike, vsakega predloga, predsednik Jože Smole pa bo tudi odgovarjal na postavljena vprašanja. Posebej vabimo na tribuno srednješolce, dijake, študente. Tema je aktualna, posebej za dijake 4. letnikov srednjih šol, ki imajo to tematiko v učnih programih."

Tribuna bo osrednji gorenjski dogodek ob 27. aprilu, dnevu OF.

"Mislimo, da tako najučinkoviteje proslavljamo 27. april, dan Osvobodilne fronte. Prav tako pa bo tribuna naš prispevek k seji republiške konference SZDL, ki se bo sestala 26. aprila, dan pred praznikom, in obravnavala predlog spremenjenega statuta SZDL. Menim, da lahko Gorenjci marsikaj koristnega predlagamo."

J. Košnjek, slika: F. Perdan

Posvetovanje - vprašanja in odgovori

O tržnem kapitalu in njegovi učinkovitosti

Kranj, 12. aprila - Skupina, ki deluje pod okriljem delavske univerze Tomo Brejč v Kranju, je izdelala, kot je dejal Tone Podjed, projekt o tržni organiziranosti podjetij. Projekt bodo predstavili po Sloveniji v obliki enodnevnega posvetovanja. V Kranju bo 17. aprila (sejna soba SO Kranj), v Murski Soboti 18. aprila, v Celju 19., Mariboru 20., Novem mestu 21., Ljubljani 24., Slovenj Gradcu 25. in v Portorožu 26. aprila. Posvetovanje z naslovom Vloga in možnosti tržnega kapitala, njegova učinkovitost in pravna varnost zajema pojasnila o preoblikovanju organizacij združenega dela v podjetja in pri ustanavljanju različnih vrst podjetij, pojasnila o možnostih vključevanja domačega in tujega kapitala v različne oblike podjetij, o moči in prodornosti kapitala na območju dežel Alpe-Jadran... Posvetovanje bodo vodili strokovnjaki s pravnega, z bančnega, finančnega in komercialnega področja in pomeni, vsaj tako zagotavlja Tone Podjed, novost v slovenski kongresni izobraževalni dejavnosti, saj bo potekalo v obliki tristo vprašanj in tristo odgovorov. Vsak udeleženec posvetovanja bo prejel priročnik Praktični primeri splošnih aktov pri preoblikovanju organizacij združenega dela v podjetja. C. Z.

Praznik železničarjev

Ljubljana, 13. aprila - Letošnji praznik železničarjev - 15. april bodo v vseh kolektivih Železniškega gospodarstva Ljubljana proslavili predvsem delovno. Tako bo osrednji praznični dogodek jutri (sobota), ko bodo ob 9. uri na železniški postaji v Ljubljani slovesno odprli terminalsko prodajo železniških vozovnic in mestno sprejemnico v prenovljenem delu železniške postaje. Ob 10. uri pa bodo v Festivalni dvorani v Ljubljani slovesno podelili delovna priznanja 347 železničarjem iz Železniškega gospodarstva Ljubljana za 30-letno neprekinjeno delo na železnici. Priznanja za 10 in 20-letno delo na železnici pa so v minulih dneh podeljevali tudi v vseh kolektivih Železniškega gospodarstva Ljubljana.

Med prireditve ob dnevu železničarjev pa sodi tudi razstava nagrajenih prispevkov otrok na temo o železnici, ki bo v razstavnem prostoru Železniškega gospodarstva Ljubljana odprta do 25. maja. Na letošnji natečaj so učenci iz skoraj vseh slovenskih osnovnih šol poslali več kot 24 tisoč prispevkov; od tega 14.262 likovnih, 9.086 literarnih in 1.099 posebnih prispevkov ročnih spretnosti. A. Z.

Slovenska kmečka zveza

Ustanovitev podružnice v Žabnici

Žabnica, 13. aprila - Inicijativni odbor Slovenske kmečke zveze - podružnica Kranj vabi kmetovalce iz Žabnice, Bitenj, Podreče, Mavčič, Praš, Jame, Brega ob Savi, Orehka in Drulovke na ustanovni zbor podružnice, ki bo v nedeljo, 16. aprila, ob pol desetih popoldne v združenem domu v Žabnici. Odbor je povabil na zborovanje tudi predsednika Slovenske kmečke zveze Ivana Omana in predstavnika občinske konference SZDL Kranj. Ker v kmetijstvu problemov ne manjka, je pričakovati živahno razpravo. C. Z.

Radovljiški izvršni svet o gospodarskih rezultatih

Vsi poskusi za razbremenitev so bili neuspešni

Radovljica, 11. aprila - Radovljiški izvršni svet ugotavlja, da so bile za gospodarjenje v minulemu letu značilne manjša industrijska proizvodnja (zaradi padanja kupne moči prebivalstva in podjetij), povečano zanimanje za prodor na tuja tržišča, upadanje investicijske dejavnosti in zmanjšanje števila zaposlenih.

Vsi delni poskusi za razbremenitev dohodka, čistega dohodka in plač so bili neuspešni, ker sistem tega ni omogočal in bi bila razbremenitev možna le s korenitim posegom v razvevano družbeno nadgradnjo. Delež akumulacije v dohodku se je kljub normalnim pogojem povečal, vendar predvsem na račun uspešnih delovnih organizacij in "zategovanja pasu" na področju skupne, splošne in osebne porabe. Osebni dohodki so bili lani realno za več kot 14 odstotkov manjši kot leto prej, že predlani pa so se znižali za sedem odstotkov. Naložbena dejavnost se je zmanjšala za polovico, ker so delovne organizacije sredstva, namenjena za investiranje, zaradi velikih likvidnostnih problemov zadrževale v poslovanju.

Primerjave kažejo, da je radovljiško gospodarstvo lani doseglo rezultate, ki so v glavnem boljši od gorenjskega in slovenskega povprečja; za njim je zaostalo le pri

osebnih dohodkih. Najsvetlejša točka je bil izvoz, ki je dosegel vrednost 79 milijonov dolarjev in je bil za dobrih 14 odstotkov večji kot predlani. Izvoz na Zahod je bil večji

Povprečni lanski mesečni osebni dohodki zaposlenih v radovljiškem gospodarstvu (658 tisoč dinarjev) so bili nižji od gorenjskega (663 tisoč dinarjev) in republiškega povprečja (686 tisoč dinarjev). Najnižje plače so prejeli delavci Veriginih tozdov Verigarna (povprečje 507 tisoč dinarjev) in Vija-karna (492 tisoč), v Suknu-tozd Tekstilna tovarna (492 tisoč), v Almirinih tozdih v Radovljici (490 tisoč) in v Bohinju (450 tisoč), v Vezeninah - v tozdu Pozamenterija (469 tisoč) in v Konfekciji (461 tisoč) in v frizerskem salonu Nada Radovljica (472 tisoč).

Zveza komunistov in stavke

Stavke odpihnile monolitnost

Kranj, 11. aprila - Kranjski komunisti so načeli zahtevno in vznemirljivo temo: zveza komunistov in stavke. Razprava na predsedstvu še ni bila tako pluralistična, na seji občinske komiteja pa so prišle do izraza razlike, ki so razbile dosedanje monolitnost kranjskih komunistov.

Monolitnost je, kot vse kaže, vse manj vabljiva tudi za komuniste same, saj so na seji komiteja uvodoma kritično spregovorili o slabi udeležbi na sejah. Od lanskega maja je bilo namreč le nekaj sej komiteja sklepčnih, kar devet mesecev je tekel volilni postopek za novega predsednika komiteja, ki je bil na koncu izvoljen z drobnimi napaki. Tudi na seji predsedstva so govorili, kaj so obravnavali na zadnji seji, ki je ni bilo. Do prihodnje, majske seje, bodo pripravili spisek tistih, ki na seje ne prihajajo.

Morda pa bo ta problem razrešen, če bodo seje postale živahnejše, če bodo na njih prišli do izraza različni pogledi, kakor so prišli ob obravnavi zahtevne in vznemirljive teme: zveza komunistov in stavke. Že gradivo je bilo drugačno kot navadno, imelo je obliko tez za razgovor, nekaj je bilo izrazito provokativnih. V samospraševanju, kako naj se komunisti obnašajo, so v razpravi prispeli do vprašanja, naj se osnovne organizacije zveze komunistov aktivno vključijo ali pa v podjetjih nimajo kaj početi, kakor jo je izrazil predsednik komiteja Edi Resman.

Enotnega odgovora na vprašanje, ki ima značaj ideološke razprave na ravni centralnega komiteja, seveda nismo dobili, slišali pa smo različna, tudi skrajna in zato nasprotujoča si stališča, ki so odprla dosedanje monolitnost kranjskega komiteja. Najbolj prepričljivo pa so zvenela stališča komitejeve komisije za ekonomski sistem, ki jih je podal Lojz Potočnik, ki stavke prepuščajo sindikatu in razločujejo tridelno zastopnost delavcev v političnih strankah, sindikatih in delavskih svetih. Kakor je bilo moč razbrati iz besed predsednika kranjskih sindikatov Jožeta Antolina, si prav v tem razločevanju v Kranju predstavljajo pre-novo sindikata. M. Volčjak

Radovljiške gospodarske organizacije so minulo leto zaključile s 6,7 milijarde dinarjev izgube. Največ izgube je imela Veriga (2,5 milijarde dinarjev), sledijo Sukno-tozd Tekstilna tovarna (1,56 milijarde), Kompas Bled (1,15 milijarde), KŽK-tok Radovljica (624 milijonov), Jelplast Kamna gorica (335 milijonov), Planum-smučarski center Koblja (264 milijonov) in Alpetour-tozd Žičnice Vogel (273 milijonov). Brez akumulacije sta minulo leto končala tudi Alpetour-tozd Hoteli Bohinj in PTT-tozd Radovljica.

skoraj za 17 odstotkov, izvoz na Vzhod pa se je celo zmanjšal. Gospodarstvo je s prodajo na tuje iztržilo že četrtino prihodkov.

Zaposlovanje, ki je v preteklih letih v gospodarstvu nenehno naraščalo, se je lani zavestno ustavilo. Število zaposlenih se je celo malenkostno zmanjšalo, zato pa se je povečalo število brezposelnih. Ob koncu minulega leta je iskalo zaposlitev 361 ljudi.

C. Zaplotnik

Problemska konferenca o aktualnih vprašanjih in možnostih nadaljnega razvoja turizma v kranjski občini

Kranju vrniti stari grb, Brdo ljudem

Kranj, 12. aprila - Zajetno in dobro pripravljeno gradivo, ki vsebuje celo pregled kulturno zgodovinskih spomenikov Kranja in drugih krajev v občini, pripravljen za predstavitvijo na problemski konferenci, da je potrebno razvoj kranjske občine naposled obrniti tudi v turizem, smelo postavljeno cilje o 3 tisoč novih turističnih ležiščih v prihodnjem desetletju in posepešenem razvoju turizma, kar naj bi omogočilo delo vsem, ki ga v industriji ne bodo več našli, vrsta sklepov, med katerimi velja posebej omeniti zahtevo po odprtju protokolarnega Brda za javnost in vrnitev starega grba kranjskemu mestu ter spoznanje, da mora občina postati nosilec razvoja turizma ter mu pomagati predvsem z izgradnjo infrastrukture, je označilo problemsko konferenco o turizmu, ki jo je pripravila občinska konferenca SZDL Kranj, vsekakor pohvale vredne poteze, ki obeta, da bo obrodila vsaj nekaj sadov.

Deset turističnih zapovedi

Za sklic problemske konference o turizmu se je občinska konferenca SZDL odločila 30. junija lani, predsednik delovne skupine, ki jo je pripravila, je bil Tone Roblek, ki mu je seveda pripadla uvodna beseda. Spregovoril je v lepi, kleni slovenščini, kar je za naše sestanke nenavadno, uvodoma pa dejal, da so mu zahtevno nalogo verjetno naložile Erinije, saj so ga že na začetku priprav na trdna tla postavila pripombe mladincev, da je vsako novo razpravljanje o turizmu brez smisla oziroma le kup čevkanja brez učinka.

Sedmi NE: zakoni

Brez trga blaga, kapital in delovne sile turizem nima pravih možnosti razvoja, zaživel bo torej lahko šele z uveljavitvijo zakona o podjetjih in drugih novih zakonov.

Osmi NE: infrastruktura

Ko se pripelje čez Jezerski vrh, turista zaradi slabih in neopremljenih cest spreletava srh, opazuje "cvetoče" vodotoke, neurejena smetišča, zanemarjena dvorišča, propadajoče stare hiše...

Deveti NE: poslovni čas

Ob sobotah in nedeljah, ko je turistov največ, so trgovine in gostilne zaprte, niso redki primeri, da poleti zapro gostilne za cel

Sklepi:

- nosilec razvoja turizma naj postane občina,
- pri občinski vladi naj ustanove resor za turizem,
- protokolarni objekt Brdo naj odpro za javnost,
- Kranju naj vrnejo stari grb,
- pripravijo naj parcele za gradnjo turističnih penzionov (družinska podjetja),
- turistično gospodarstvo naj ustanovi konzorcij,
- vlaganja v turizem naj spremljajo olajšave,
- komunalno urejanje naj se prilagodi turističnemu razvoju,
- po vzoru Koroške naj ustanovi dveletno gospodinjstvo šolo,
- v Layerjevi hiši naj predstavijo 300-letno tradicijo kranjske podobarske šole,
- v turistično ponudbo je potrebno vključiti športne in kulturne prireditve,
- sejmi naj postanejo zanimivi za vso Jugoslavijo in širši evropski prostor.

Vključitev Brda v turizem mora biti dobro pripravljena, je sodila Vida Princič-Gorjanc, vključeno bo moralo biti v informacijski in rezervacijski sistem, ki bo prilagojen evropskim standardom. Turizem je imel lani le 1,7 odstotni delež v družbenem proizvodu kranjske občine, leta 1980 je imel 2 odstotnega, niti načrtovane naložbe se ne uresničujejo. Potrebne so korenite spremembe, razvoj pa naj bi slonel tudi na penzionih oziroma družinskih podjetjih.

Brda se je dotaknilo še več razpravljalcev, slišali smo celo ostre besede, naj ga ponovno nacionalizirajo in vrnejo ljudem, pa tudi, naj se ob prepiranju gospodarstva in družbenih dejavnosti za denar delegati vendar spomnijo, da republiški proračun vsebuje tudi vzdrževanje Brda.

Kranj naj postane staro evropsko mesto, vrnejo naj mu stari grb

Tako v gradivu kot v razpravi je bilo obilo pozornosti posvečene staremu Kranju, ki naj postane arhitektonsko urejeno staro evropsko mesto in ne več zanemarjeni stari predel, ki so ga šele v zadnjih letih, ko je že dodobra izgubil svojo vlogo, začeli obnavljati. Skratka stari Kranj naj bi postal ponos kranjske občine. S tem pa soupada tudi zahteva, naj Kranju vrnejo stari grb, ki so ga pred desetimi leti sneli in zamenjali z so-realističnim nageljnomo.

Prav zamenjava grba odlično ponazarja, kako je Kranjčane sram preteklosti, lahko pa bi bili nanjo ponosni, na kar vsaj nekateri že opozarjajo, klicaj pa je zdaj postavila tudi socialistična zveza. Zahtevo problemske konference so domiselno podčrtali s tem, da so s podstrešja prinesli v skupščinsko dvorano kamen s starim kranjskim grbom. Na hodniku pa so lahko najbolj pozornost ušesa ujela ugibanje, kam neki je pred desetimi leti izginil stari grb, ki so ga sneli z Mestne hiše.

Kulturno zgodovinskemu spominu so torej posvetili veliko pozornosti, Olga Zupan pa je ob pohvali, da je bil v gradivu prvič naveden seznam kulturno zgodovinskih spomenikov v vsej občini, dodala željo, da naj bi v pozornost posvetili tudi naravni dediščini.

Polemični toni o Krvavcu

Smelo razvoj načrtuje le RTC Krvavec, razprava pa je pokazala, da mnenja niso povsem enotna. V Cerkljah in sosednjih vaseh sodijo, kakor je povedal Janez Kuhar, da naj se stacionarni turizem razvija pod Krvavcem, s čimer nasprotujejo težnjah, naj bi gradili hotele na smučišču.

Odločitve o nadaljnji širitvi smučišča še niso sprejete, saj je prostorski plan razvoja Krvavca šele v izdelavi pri Urbanističnem inštitutu in kakor je povedal Janez Debelak, mora biti širjenje od Zvoha proti Kokrškemu grebenu res dobro premišljeno, da si ne bodo napravili slabe usluge.

M. Volčjak

Komunisti in stavke

Kaj naj komunisti počno med stavko in kaj v podjetjih sploh.

Ko dandanes pometamo toz, ko sisi ostajajo le še vprašanje časa, ko načenjamo vprašanje smiselnosti obstoja skupščinskih družbenopolitičnih zborov (ki jim ustava dovoljuje le sprejemanje stališč, ne pa sklepov in celo blokiranja odločitev parlamentarnih dveh zborov), ko so politični prostor že napolnile nove politične zveze (bodoče stranke), vse bolj postaja jasno, da je imela atomiziranost združenega dela "globlji" pomen in namen, saj je bilo politično lažje obvladljivo. Poslavljanje od dogovorne ekonomije in vračanje k podjetjem in podjetništvu to dokončno razgalja.

Razprava na kranjskem partijskem komiteju o mestu in vlogi komunistov v podjetjih zato nikakor ni bila naključna, čeprav so jo zavili v odnos komunistov do stavk, v vprašanje, kaj naj komunisti počno med stavko, kako naj se odpreljujejo, bolje rečeno, s kom naj držijo. Odločitev seveda ni lahka, saj so na eni strani delavci, ki se otepajo z vse večjo revščino in zato na stavkah praviloma zahtevajo večje plače, ne glede na ustvarjeni dohodek, na drugi strani pa direktorji, ki ne popuščajo, dokler je to mogoče, da ne bi delili premoženja podjetja. Za ilustracijo zahtev lahko vzamemo dve kranjski stavki, na obeh so šli delavci na cesto, Gradbinčevi mitingaški, delavci Kibernetike so tovarno zapustili šele po nekajdnevem štrajkanju. Gradbinčev direktor je delavcem hitro ugodil in s tem takoj pristal na erozijo njihovega premoženja, direktor Kibernetike je vztrajal do zadnje kaplje krvi. Kdo je ravnal prav, sta sploh ravnala prav? Najlažje bi se bilo izvitvi z besedami, da ima zveza komunistov vendar razredni značaj in mora torej držati z delavci, saj navsezadnje tudi komunistom ni vseeno, koliko zaslužijo. Toda, tudi direktorji so večinoma komunisti? Pristajanje na pogojno rečeno neupravičene zahteve delavcev pa konec koncev ni nič drugega kot prehajanje družbene v privatno lastništvo, tega pa prav komunisti vendar ne bi smeli dovoljevati.

Odgovor na vprašanje, kaj naj komunisti počno v stavki, torej še zdaleč ni preprost, ne more ga občinski partijski komitej več dati sekretarjem osnovnih organizacij, saj so časi zveličavnih partijskih resnic minili. Dal ga bo lahko šele, ko bo zveza komunistov razčistila, kakšno je njeno mesto in vloga v podjetjih in ali še sploh sodi tja. Drugače povedano, ko bo razčistila, kakšen je njen odnos do sindikata, saj je sedanja naveza krepko pod vprašajem. Če se bodo sindikati emancipirali in se otresli odvisnosti, bodo stvari postale pregledne in jasne. Prav v kranjskih sindikatih je zadnje mesece moč slišati klene besede o pravi vlogi sindikata; je torej razprava na partijskem komiteju zgolj odziv nanje in torej vsebuje predvsem strah po izgubi moči?

Za konec pa tole. Kako preprost je vendar odgovor na vprašanje ali slovenska demokratska zveza sodi v podjetja, saj dobimo hiter in jasen NE.

M. Volčjak

IZ GOSPODARSKEGA SVETA

Dvajset skupnih naložb med Američani in Sovjeti

Stiki med Vzhodom in Zahodom so vse tesnejši, navezalo jih je tudi šest ameriških multinacionalk in 30 sovjetskih trgovinskih in gospodarskih organizacij. Pripravljena je pogodba, ki bo omogočila dvajset skupnih naložb v Sovjetski zvezi, jamči pa plačilo v dolarjih, gotovost glede davčnih obremenitev, način zaposlovanja, obračunskega sistema, zavarovanja in drugega. Ves posel temelji na podmeni, da bo naftna družba Chervon izvažala sovjetsko nafto in tako služila dolarje, vse ostale ameriške družbe, ki bodo svojo prodajo usmerile na ozemlje Sovjetske zveze, pa bodo dobiček, izračunan v rubljih, dobile izplačan v dolarjih, ki bodo imeli kritje v Chervonovih poslih po svetu. Sporazum je dolgoročen, zato so imeli težave pri določitvi razmerja med rubljem in dolarjem, saj namestavljajo Sovjeti do prihodnjega leta rubljev devalvirati, morda celo za polovico. Prvo konkretno potezo je povlekel Kodak, ki naj bi v Sovjetski zvezi izdeloval medicinsko opremo in računalniške diskete. Poleg Chervonovega pa bo največji posel imel Ford, ki naj bi revitaliziral celotno sovjetsko avtomobilsko industrijo.

IZ DELOVNIH KOLEKTIVOV

V podjetjih poiskati podjetnike

Škofja Loka, 13. aprila - Če verjamemo dr. Bajtu (zakaj ne bi?), ki pravi, da jugoslovansko gospodarstvo izkorišča le 30 odstotkov zmogljivosti, potem lažje razumemo tudi zahtevo škofovješkega gospodarstva. Tudi to je namreč samo del "socialistične črne luknje", kot strokovnjaki pravijo neugodni strukturi naših podjetij, v katerih manjka majhnih in srednje velikih podjetij z 10 do 250 zaposlenimi. Da bi pogledali ven iz te luknje, so se v občinskem komiteju za družbeno planiranje povezali s strokovnjaki iz YUGEA (Jugoslovanske podjetniške agencije) iz Ljubljane, ki se ukvarjajo z raziskovanjem, usposabljanjem, svetovanjem in inženiringom na področju prestrukturiranja gospodarstva in oživitve novih podjetij v zasebnem in družbenem sektorju.

Za pospešitev podjetništva in izdelavo programa razvoja drobnega gospodarstva so izoblikovali diagnostično-aktivizacijski program Optima, ki so ga že uspešno preizkusili v številnih občinah oziroma mestih, tokrat pa ga v bolj operativni obliki razgrnili tudi pred škofovješki izvršni svet.

Program Optima bo občinsko raziskovalno skupnost in podjetja, v katerih bo izveden, stal približno 40 milijonov dinarjev, stroški pa se bodo povrnilo že, če bo porodil vsaj en uspešen projekt. Trenutno je sodelovanje že dogovorjeno z LTH, Termopolom, Nikom in Gradisom, zanimanje za kažipot k uspešnejšemu gospodarjenju pa kažejo tudi v nekaterih drugih podjetjih.

V YUGEA, ki ji stoji na čelu dr. Varčič, delajo na ta način, da v podjetjih iščejo podjetnike, ki stoje za nekim projektom in so ga pripravljeno spravili v življenje; v YUGEA jim povedo, kako. Vakuum, ki trenutno obstaja v zakonodaji, daje neizčrpne možnosti za razcvet podjetništva in nove organizacijske oblike, kar pa ne pomeni, da YUGEA razbija podjetja (v ljubljanskem programu se je med 47 projekti le v enem primeru podjetje izločilo).

V škofovješkem programu Optima so se strokovnjaki YUGEA odločili za nekoliko drugačen pristop. Dosele je namreč njihova ekipa svetovalcev v izbranem podjetju opravila celotno delo, zdaj bodo najprej izobrazili ekipo gospodarstvenikov iz škofovješke občine, jim predali metodološko znanje, sami pa vodili program, svetovali. Na ta način bi kasnejše loška ekipa lahko prerasla v samostojno podjetje, izpeljanko YUGEA (ki je izpeljanka novogoriške agencije). Posebna zanimivost je morda ta, da bodo v ekipi sodelovali tudi predstavniki Ljubljanske banke, Temeljne banke Gorenjske, kjer razmišljajo o oblikovanju rizičnega sklada za ustanovitev novih podjetij.

Program Optima bodo v izbranih štirih podjetjih (v prvi fazi) začeli uresničevati maja. Nekako do dopustov bodo podjetja "prečesali", do jeseni obdelali pobude, jih pripravili za sprejem oziroma zavrnitev, do konca leta pa bi prve pobude, prvi projekti že lahko zaživel.

H. Jelovčan

Cilji, ki naj bi jih dosegli do leta 2000:

- 3.000 novih ležišč,
- 5 odstotni delež turizma v družbenem proizvodu,
- pospešeni razvoj turizma s poudarkom na stacionarnem turizmu,
- agresivno privabljanje turistov, ki naj dnevno potrošijo 50 dolarjev,
- večja motivacija za delo v turizmu,
- optimalna organiziranost turizma.

mesec, mnoge so zaprte dva dni v tednu, češ zame je to dovolj, za davkarijo naj delajo drugi.

Deseti NE: tradicija

Povsod po svetu turizem grade na zgodovinskih vrednotah in znamenitostih. V Kranju jih je sram preteklosti. Z nebotičnikom in banko so uničili najlepšo veduto mesta, uničili so prelepi Vurnikov portal Delavskega doma, najstarejši slovenski grb, simbol Kranjske in Slovenije, so zamenjali z novim realsocialističnim znakom (nageljnomo) zanemarili so spomenike. Pozabili so na kranjske velemože, celo na Bjeiweisa - očeta naroda, po katerem se ne imenuje nobena ulica. Nihče se ne spominja kranjske več kot 300-letne slikarske in podobarske tradicije, naštetih je moč vsaj nekaj pomembnih slikarjev zadnjih dveh stoletij, ki v Kranju nimajo svoje ulice, kaj šele spominsko ploščo. Kranj vendar ni brez preteklosti, brez kulture, če je v preteklem stoletju dal slovenskemu narodu 150 izobražencev.

Protokolarni objekt Brdo naj odpro za javnost

Razprava na problemski konferenci je bila dolga, vključilo se je kar 26 govornikov, ki so nanizali kopico problemov in težav. Rečemo lahko, da se niso izživljali v obtoževanju, kdo česa ni naredil, kar je bilo doslej značilno za kranjske razprave o turizmu, temveč so iskali možnosti, kaj bi lahko napravili. Morda je res napočil čas, da se v Kranju obrnejo k razvoju turizma, ki so ga doslej prepuščali životarjenju. Morda je torej res napočil čas, da naredijo stvarne turistične programe in poiščejo svoglagatelje.

Smelo razvoj načrtuje le RTC Krvavec, je dejal Andrej Babič, ki je spet ponovil zahtevo po odprtju protokolarnega objekta Brdo. Ni dovolj, da so pred vhodom zamenjali uniformo, zgolj hotel Kokra in protokolarni servis ni turizem, takšna ponudba je spet pesek v oči, odpreti bi morali celoten kompleks. Opozoril je na evropsko kategorizacijo lokalov, ki je veliko trša od naše, predstavlja naše vključevanje v Evropo 92. ustrezní zakon pa bo verjetno sprejet še letos.

Vprašal se je, ali ima kranjska občina dejanske pogoje za razvoj turizma, si zastavil deset vprašanj, ki zvene kot deset turističnih zapovedi. Žal pa je na vseh deset vprašanj dobil odgovor NE.

Prvi NE: zmogljivosti

Skromne so, saj imajo 1.959 turističnih ležišč, slabše in najslabše kakovosti, nočitev je približno 190 tisoč letno, kar pomeni, da je vsakega Kranjčana pridejo le tri. Za primerjavo si pogledimo občino Škocjan na avstrijskem Koroškem, kjer živi 3.500 ljudi, z 12 tisoč posteljami, ki so predvsem B kategorije, letno ustvarijo milijon nočitev.

Drugi NE: kapital

Kapitala ni, krediti so odušerki, vlaganja v turizem doslej niso bila spodbudna, privatna pobuda obojestransko omejevana, saj tudi zasebniki žele predvsem hitro zaslužiti, ne pa vlagati v razvoj.

Tretji NE: urbanizem

Če bi že kdo imel denar, kje v kranjski občini lahko zgradi hotel? Nikjer.

Četrta NE: kadri

Za domačine delo v turizmu ni vabljivo, celo pod častjo jim je, zato v turizmu v glavnem delajo delavci od drugod. Nagrajevanje ne spodbuja boljšega odnosa do gostov.

Peti NE: okolje

Sprejem gostov spremlja nejevolja, nenaklonjenost. Znan je primer, kako je "dobri" sosed zagnanega turističnega delavca ob prihodu vsakega avtobusa turistov peljal gnojnico na bližnji travnik.

Šesti NE: davčna politika

Predpisi so togi in neživljenjski, zato cveti črni turizem, pravi turizem pa nikakor ne more zlestiti iz plenic.

Kakšni so Kranjčani, je vedel že Valvasor, ki je v Slavi Vojvodine Kranjske (izšla je točno pred 300 leti) zapisal: "Kranjčani imajo sicer različne svo-boščine in lepe privilegije, pri tem pa veliko nerazpoloženje in nenaklonjenost, da bi koga o njih poučili. Zato tudi moji prošnjiki niso ugodili, čeprav sem jih večkrat sam nagovarjal, povrh sem dobrih prijateljih dal pisati mestnemu sodniku in mu tudi sam poslal nekaj slov. Nikoli nisem mogel dobiti odgovora. Poslal sem tudi svojega pisarja k mestnemu sodniku, ki je od njega vsaj ta ustni odgovor prinesel, da imajo sicer lepe privilegije, da jih pa nočejo nikomur pokazati."

Ni kaj, pronicljiva ocena. So se v 300 letih Kranjčani kaj spremenili? Mislim, da veliko ne in da je tudi to razlog skromnega turizma.

KRATKE Z GORENJSKE

Ob sprejetju triletnega programa in dogovora o sodelovanju Kompasovega hotela in društva so na občnem zboru izvolili 11-članski upravni odbor, za predsednika ponovno Franca Odarja, za tajnika pa Mileno Kovačič...

Hotel spodbudil turizem

Ribno, aprila - Ribno naj bo poslej mirna oaza kakovostnega turizma. Tako so se dogovorili minuli teden v soboto člani Turističnega društva Ribno na občnem zboru, ko so sprejeli tudi program za naslednja tri leta.

Turistično društvo Ribno ima že dokaj bogato tradicijo, saj ob dogovoru o triletnem programu, ki so ga sprejeli člani na zadnjem občnem zboru, deluje že 31. leto. V zadnjih petih letih je bilo v društvu na trenutke opaziti nekakšno mrtvilo, ki pa se je končalo z reorganizacijo odbora in še posebej z izgradnjo novega Kompasovega hotela v Ribnem. V dobrem podrgum letu se je število članstva več kot podvojilo, še posebej razveseljuje pa je, da je zelo porasel turistični podmladek.

Hotelski gostje so nekako spodbudili urejanje bazena pri Skalci, prireditvenega prostora pod Goro, označevanje različnih zanimivosti v kraju, obnavljanje klopi na počivališčih in skrb za lepši videz oziroma urejenost kraja nasploh. Načrti, o katerih so razpravljali in se dogovorili zanje na občnem zboru, niso majhni. Lotiti se nameravajo prenove kapelic, spodbujali bodo urejanje turističnih sob, skušali še bolj povečati število članov in prisluhniti vsemu tistemu, kar naj bi kraju čez čas dalo ime, da je Ribno poleg Bleda mirna oaza kakovostnega turizma. Zavedajo se, da jih na tej poti čaka veliko dela. Vendar jim lažjo pot do uspeha nedvomno zagotavlja že prepričanje, da hotel ne more brez sodelovanja s krajem, kraj pa ne brez dobrega hotelskega imena. Pripravljenosti pa na obeh straneh pri tovrstnem dogovarjanju, načrtovanju in delu ne manjka.

A. Žalar

Izredno stanje Turističnega društva Kranj

Kranjski pastorek

Kranj, aprila - Od lanskega poletja, ko je bilo v Kranju odločeno, da bodo kompleks hiš nasproti restavracije Park, v katerem sklopu je tudi Turistično društvo Kranj, rušili, je tu izredno stanje. Iz vseh lokalov so se najemniki že izselili, ostaja le Turistično društvo Kranj, ki je tu, ne bodigatreba, lastnik prostorov. Zraven vztraja le še Sukno Zapuže, za katerega se že urejajo prostori v mestu.

Stavba nasproti restavracije Park, v kateri po sili razmer vztraja Turistično društvo Kranj, je kot izumrla. Kljub vsem napisom, da se tu dobe informacije, vstopi le malokdo, kajti stavba z ničemer ne obeta, da je tu še kaj živega. Vse to vpliva seveda tudi na poslovanje in prodajo spominkov ter oddajanje sob, od katerega društvo živi. - Foto: D.D.

Kdove kako bi se odločil oni upravni odbor Turističnega društva Kranj, ki se je leta odpovedoval vsemu, da je kupil te svoje prostore na na Koroški cesti, če bi le slutil, da nekoč prav zato, ker bo lastnik, ne bo in ne bo prišel do novih prostorov. Člani so bili srečni, da so jih dobili vsaj tu, čeprav ni bila najboljša lokacija. Če se prav spomnim, nikoli v zgodovini Kranj in oddaja lokale za svoje turistične delavce, čeprav so vsi občinski možje po vrsti na vsa usta zatrjevali, da Kranj ni le industrijsko, temveč tudi turistično mesto. Kakšen mačehovski odnos imajo do te svoje dejavnosti pa najbolj nazorno kaže prav sedanja stiska s prostori turističnega društva.

Vsenaokrog so stavbe že podrtje, peščico tik ob cesti drži pokonci le še Turistično društvo Kranj in Sukno, ki se nanj naslanja. Vsi ostali vhodi so zabiti z deskami, najbolj žalostna podoba pa se kaže z zadnje strani, kjer je vse do hiše že splanirano, teren pripravljen za novogradnjo. Tudi to bi bilo že zavrženo na zemljo, če ne bi bilo tako, kot je. Domplan, ki razporeja in oddaja lokale po Kranju, je zadolžen, da reši njihov primer. Turistično društvo je samo ponudilo, da postavi lično brunarico na mesto, kjer pred kinom Center stoji kiosk. Toda bili so zavrnjeni, češ da se ne bo uklapljala v okolje, sploh pa bo ta kompleks Kranja v prihodnosti zazidan. Bilo je še nekaj variant, nazadnje je ostal predlog, da društvo preselijo v prostore Kluba 2. Sprva je bilo govorjeno za 3 prostore, zdaj že samo za 2. Vendar v roki Turistično društvo Kranj nima nič pismenega, v ušesih jim odzvanja le izjava nekoga z Domplana, da bi, če bi bilo po njegovem, enostavno streho dol vrgli, pa bi bilo vse rešeno.

Res je, bo rešeno. Če ne bo Domplan, bodo "rešili" zlikovci. Dva-krat je bilo že vlomljeno skozi zadnja vrata. Tatovi so odnesli dva stara računska stroja, tako da se danes tajnica trudi le z žepnim kalkulatorjem, razmetali arhiv, razbili šipe v vratih. Vlomijo lahko vsak trenutek in tajnica vsako jutro prihaja s strahom, kakšno bo spet dobila. Lokal bi tako ali tako že morali zapreti, kajti ostali so brez sanitarij, dotrajana je električna, ki je za prisotne že življenjsko nevarna. Ne le člani upravnega odbora, tudi vsi drugi, ki jim je turizem v Kranju vsaj malo mar, se sprašujejo, kako je mogoče tak odnos do društva in s tem do kranjskega turizma. Zakaj se najde lokal za vsakega zasebnika - že tako ugotovljamo, da je v Kranju bifejev preveč - ne more pa se dobiti primerenega prostora za tako dejavnost, ki bi resnično morala biti v srčki starega dela mesta. Mar Kranj še nima dovolj tri bodeče neže? Dobilo je za Jezersko, za Šmarjetno in za Prešernov gaj. Presneto bi zaslužili še eno!

D. Dolenc

V Podljubelju uresničujejo dvanajestletno željo

Gradijo si okno v svet

Podljubelj, 13. aprila - V krajevni skupnosti Podljubelj v tržiški občini so začeli razmišljati, kako bi prišli vsaj do prvega ljubljanskega televizijskega programa, že pred dvanajestimi leti. Meritve, kam postaviti pretvornik in kako s signalom pokriti vseh 180 hiš in še nekaj vikendov v krajevni skupnosti, so bile kmalu gotove. Tudi na projekte ni bilo treba dolgo čakati. Zaradi sorazmerno zahtevne, predvsem pa drage izvedbe treh pretvornikov, pa se je potem zatikalo kar lep čas pri denarju. Projekt o treh pretvornikih so potem pred leti celo skušali ovreči in se lotiti nove rešitve, za katero pa se je nazadnje (strokovno) izkazalo, da ni izvedljiva.

Jože Hladnik

(tudi od nekaterih znanih funkcionarjev) ni manjkalo. Vendar pa je do končnega podpisa pogodbe med RTV Ljubljana in tržiško občino prišlo šele oktobra lani. Če ne bi bilo vztrajnosti in prizadevanj v izvršnem svetu,

12. decembra sta bila stolp in pretvorniška hišica na Kršišu gotova...

Pred jutrišnjim družabnim srečanjem

Skregan s polovičarstvom

Primskovo pri Kranju, 13. aprila - Jože Eljon, ki je že 13 let predsednik krajevene organizacije Rdečega križa Primskovo pri Kranju, 12 let pa je tudi že član občinskega odbora RK Kranj in zdaj že drugo leto tudi predsednik le-tega, je prepričan, da bo jutrišnje (sobota) družabno srečanje za najstarejše krajanje in upokojence iz krajevene skupnosti Primskovo v Zadrudnem domu pravi praznik. To bo prireditelj, ki jo sicer vsi dobro poznajo in težko čakajo. Bo pa še bogatejša od lanske.

Jože Eljon, 50-letnik

»Če ne bi imel takšnega odbora, kot je naš na Primskovem ali pa občinski, že dosedanjih srečanj v Zadrudnem domu ne bi bilo in tudi v občinskem merilu bi bili najbrž rezultati drugačni,« pravi Jože. Najbrž res, saj njegova organizacijska žilica ne pozna dolgovernih razmišljanj in dogovarjanj, ko pa je dogovor treba uresničiti, pa večina nima več časa. Zanj, še ko je delal v športu, predvsem v nogometu, je bil dogovor vedno naloga, ki jo je treba uresničiti. Takšen pa je Jože Eljon vsa leta tudi v službi in v delovni organizaciji Petrol v Kranju jih ima že več kot dvajset.

»Ugotavljam, da vse krajevene organizacije RK v občini v glavnem dobro delajo; nekatere še posebej izstopajo. V vseh pa je zelo prisotna skrb za starejše. Tudi naša, primskovska prireditelj je takšna.« Že nekaj priznanj je dobil Jože za svojo aktivnost in delo. Vendar, kot pravi, ne dela za priznanja. Največje priznanje je bil zanj vedno uresničen dogovor, zadovoljstvo v društvu ali organizaciji, uspela prireditelj... Vesel je, če so ljudje zadovoljni. Bpji ga krivica in neprizadetost...

Jutrišnje srečanje ob 16. uri v Zadrudnem domu so omogočili obrtniki Ivica in Anton Arvaj, Srečo Goršič, Drago Mubi, Anton Kozina, Jože Ovsenik, Franjo Klasič, Jože Šoba, trgovina Kašča, Marjan Peternej, Janez Drempeč-Taber, Pavel Žibert, Cilka Žibert, Marjan Kos st., Andrej Strniša in Manca Gruđen ter delovne organizacije Petrol-TOE Kranj, Alpetour-Creina, Cestno podjetje, Merkur, Kokra, Engineering, Ibi, Tekstilindus, KOP, Lesnina-prodajalna Kranj, Gorenjska oblačila, Obrtno združenje Kranj in Društvo invalidov Kranj.

V torek ta teden je praznoval 50. rojstni dan-srečanje z Abrahamom. Časa za praznovanje si ni dal, saj, kot pravi, je skregan s polovičarstvom. »Zdaj je najbolj pomembna prireditelj.« Najlepša čestitka ob prazniku mu bo jutri polna dvorana na uspelem srečanju.

Sicer pa, časa za praznovanje bo v prihodnje še dovolj; saj 50 let vendarle ne mine tako hitro...

A. Žalar

Turistični praznik v Šenčurju

Šenčur - Z Večerom šenčurskih domačih jedil in razstavo Hrana v Šenčurju bo Turistično društvo Šenčur drevi (danes) ob 17. uri v Mestni hiši v Kranju začelo praznovanje svojega 15-letnega jubileja. To bo skupna prireditelj Gorenjskega muzeja in Turističnega društva, ki se je začela že junija lani, ko so v Mestni hiši odprli razstavo. Tokrat bodo v poročni dvorani ob zaključku razstave ponudili šenčurski budel s hrenom, godljo s krompirjem ali kavo, domače flancate in medeno žganje. Praznovanje 15-letnice društva pa se bo nadaljevalo tudi jutri (sobota), ko bodo ob 19. uri v Domu Kokrške čete v Šenčurju odprli še dve razstavi in sicer majo razstavo ročnih del in tečajnik kuharskega krožka. Ob 19.30 pa bo v zgornji dvorani doma redni letni občni zbor, na katerem bodo med drugim sprejeli tudi delovni program za letos in prihodnje leto ter podelili društvena priznanja. Kulturni program pripravljata turistični podmladek.

A. Ž.

predvsem pa Marka Valjavca in iz RTV Ljubljana zavzetosti Kristana, Hodnika ter Štera, bi se stvar najbrž še nekaj časa vlekla. Tako pa imamo danes že zgrajene in s kabli povezane vse tri pretvornike oziroma stolpe. Glavna dela, kar zadeva obvezo krajanov oziroma krajevene skupnosti, bodo gotova do 1. maja. 15. maja poteče rok za dobavo vseh naprav in upamo, da homo konec junija že imeli tudi sliko treh TV programov (prvi in drugi ljubljanski in prvi zagrebški program).

Ob sorazmerno tehnično in finančno zahtevnem projektu izgradnje verige treh pretvornikov je kar precejšen delež odpadel tudi na krajevno skupnost oziroma krajanje. Vsa fizična dela za položitev kablov, postavitve stolpov in pretvorniške hišice na precej težkem terenu so bila njihova skrb. Treba je bilo pljuniti v roke, kot se reče, prijeti krampe in lopate in zakopati v hrib in skalo.

Janez Ahačič

Janez Ahačič. »Ob zahtevnem projektu in ne ravno lahkem delu na terenu smo v gradbenem odboru na začetku imeli nekaj pomislekov glede udeležbe na akcijah. Vendar, ko smo jeseni začeli, mila zima pa nam je šla potem tudi na roko, nikdar, pa naj je bila sobota, nedelja ali med tednom, ni bilo težav. Okrog 70, 80 oziroma kolikor je bilo pač potrebno, se nas je zbralo. Še posebej moram pohvaliti mladince. 2600 prostovoljnih ur in še okrog 100 strojnih smo doslej

Kranjski planinci praznujejo

Pester spored prireditev

Kranj, 7. aprila - Z izdajo zbornika Gore v ljudeh, ki je posvečen 90-letnici organiziranega planinstva v Kranju, je Planinsko društvo Kranj začelo praznovanje visokega jubileja. Praznovanje bo predvsem delovno, kot so naglasili na tiskovni konferenci minulo sredo. Takšen pa je tudi jubilejni program prireditev.

Med pogovorom v PD Kranj je predsednik kranjskega izvršnega sveta Henrik Peternej naglasil, da se ni treba bati za napredek planinstva v Kranju - Foto: S. Saje

S Kroniko razvoja planinstva od ustanovitve Kranjske podružnice SPD v letu 1899 do danes je društvo dobilo edinstven popis bogato organizirane dejavnosti v preteklosti. Na tej dolgi poti so mnogi mejniki, kot je ocenil predsednik PD Kranj Franc Ekar, ki so vtisnili pečat ne le kranjskemu, ampak tudi slovenskemu planinstvu. Spomnil je na pobude njihovega društva za organiziranje planinskega vodništva, za množično izletništvo v gore, za široko pomoč pri prenovi Triglavskega doma in drugo. Ob tem je ugotovil, da je skoraj tri tisoč članov, ki jih povezujejo tudi sekcije v delovnih organizacijah in šolah, lahko prav tako ponosno na današnje uspehe, od dobrega gospodarjenja v planinskih postojankah do vrhunskih dosežkov v alpinizmu in strokovnega dela ekipe gorskih reševalcev na prostovoljni osnovi. Za naprej pa je menil, da bodo morali razmišljati o razvijanju le tistih društvenih dejavnosti, ki so povezane z delom v gorah, ne nazadnje tudi zaščito narave.

Med tiskovno konferenco, ki so se je udeležili poleg članov Vodstva PD Kranj predsednik kranjskega izvršnega sveta Henrik Peternej pa predstavniki družbenopolitičnih organizacij in telesnokulturne skupnosti, so predstavili tudi program jubilejnih prireditev. Za 17. in 18. junij načrtujejo zlet planincev na Kališču; takrat bodo odprli transverzalo "Storžič" in pripravili vajo postaje GRS. Za planince bodo organizirali tabora na Jezerskem in Vršču ter izlet v črnogorske gore. Širšega pomena bosta posveta o planinstvu v šolah in ekologiji v planinskem svetu, uresničiti pa želijo tudi pobudo za imenovanje kranjskega parka med Jezerskim in Okrešljem. Praznovanje bodo sklenili s svečano letno skupščino, ki jo bo obogatil kulturni program.

S. Saje

Nova satirična knjiga Miloša Mikelna

ŠE RUINIRANJE DRŽAVE NE GRE, KOT BI MORALO

V teh časih, ko praktično nikomur ni več niti do smeha, je prava osvežitevzeti v roke knjigo, na kateri že ime avtorja zagotavlja, da če se že ne bomo valjali od smeha, pa se bomo vsaj od časa do časa namuznili, malce grenko nasmehljali, morda nam bo ušel še kakšen hihot prav od srca. Avtor Zgaga vojvodine Kranjske, Kako se je naša dolina privadila svobodi in Vladanje za začetnike ter drugih satiričnih in humoristnih tekstov je brez dvoma napisal novo uspešnico.

celo visoki stopnji, se moti. Bojim se, da tega za svojega življenja res ne bi zmoget. Do vladanja na višji stopnji v krajih južno od Alp še dolgo ne bomo prišli, je povedal avtor na tiskovni konferenci ob predstavitvi knjige.

Kaj je osnovni motiv, ki je Mikelna privedel do pisanja? Pisatelj meni, da se pri nas ruina države lotevamo tako diletantsko nerodno, pri tem pa se mu hote (nehote) ves čas zapisuje enačaja med ruinanjem in vladanjem, da država ob vsem tem neskončno počasi in v mukah umira. Če bi se tega lotili bolj vešče, bi ji pač marsikaj lahko prihranili. Zato je za svojim pisalnim strojem zbral skupino, ki si je lansko poletje vzela čas in med vročim lanskim poletjem tako na Roški cesti in tudi drugje nabirala izkušnje ter jih prevajala v brez dvoma kori-

sten priročnik. Avtor si je v svojem načrtu zastavil nalogo, da bo knjiga, ki je seveda satira in zato tudi nekolikanj drugačen dokument časa, ki ga živimo, na drug brez dvoma manj resen, a obenem tudi grenak način izrazila občutenje, ki ga ob vidnih in glasnih znakih dezintegracijskih procesov pri nas občuti vsak posameznik.

Zdaj pa pride samozavestni Branko Mikulič in reče mirno, a odločno: Zakaj pa ne bi mi, tovariši Jugoslavlani, ukanili kapi-

tala? Zakaj pa bi mu dovolili, da se plodi in množi in se z njim plodijo in množijo naše skrbi, da o temnih silah svetovnega kapitala sploh ne govorimo? Ali smo na višji ekonomski šoli v Zagrebu kdaj videli kako Marxovo zapoved, da ne smemo vložiti v delovni proces večje, pazite, prosim, večje vrednosti suro-

vin, dela in drugih stroškov, kot bomo nazadnje iz njega dobili? Kdaj in kje pa je Marx rekel, da ne smemo dobiti iz delovnega procesa manj kapitala, kot smo ga vložili vanj? Zakaj pa ne bi mi po tej poti odpravili kapitalizma in izkoristil človeka po človeku in razrednih spopadov in vsega hudega?

»Nimam namena s knjigo propagirati boljše vladanje. Skušam le razložiti, da je navsezadnje splošna stopnja družbenega razvoja tisto, kar odreja raven vladanja: ne odreja pa ravni vladanja trenutni vladarji. Morda bom knjigo poslal nekaterim, ki nastopajo v tej knjigi.«

Zanimivost te nove Mikelne satire na današnji čas, je prav v njeni že skoraj dokumentarni aktualnosti. Če se na primer dogodkov na Roški cesti dotika in sila resnem tonu, pa mu izpod peresa sikajo satirične puščice, ko se loteva na primer načina vladanja prejšnjega zveznega izvršnega sveta in podrobno opiše, kako je Branko Mikulič ukanil kapital. Čeprav je Mikelnova knjiga tako aktualna, pa vendar inflacije zapisane v njej nikakor ni mogel ujeti, zato je zapisovanje novih odstotkov rasti prepustil bralcu. Bralec si bo dodal tudi svoje poglavje k Mikelnovemu, ko ta piše o srbski nacionalboljševiški frakciji kot avtor imenuje vladanje sedanjega srbskega vodstva. Praktično ni področja, ki ga Mikel ne bi s svojim satiričnim peresom »ruiniral« - od gospodarstva, javne morale, šolstva, znanosti, kulture... Prava pravda bi težko našli bele listi, na katero ne bi satirik s svojim zašiljenim peresom mogel pokazati. Da pa bi morda satira ne bodla tako hudo, je Mikelno ušlo v knjigo tudi nekaj humorja. Pa bi že brez tega bilo Poročilo kar krepko začinjeno branje.

Lea Mencinger

Razstava ilustracij v Šivčevi hiši

HUMOR IN POETIČNOST

Radovljica — Smisel za humor in poetičnost sta lastnosti, ki ju v Demšarjevem opusu poleg visoke likovne profesionalnosti najprej opazimo. Brez dvoma so številne domislisce, ki so jih polne njegove »prepsnitve« in »dopesnitve« besedil tista likovna kvaliteta, ki jo otroci najhitreje opazijo in duhvejejo.

Danielu Demšarju so literarne predloge vedno znova izziv za ustvarjalno likovno raziskovanje. Zato spreminja likovne tehnike, zato se tudi njegov slog spreminja, vendar ga v doslej objavljenih delih ni težko razpoznati. Saljivost in liričnost smo pri našem avtorju že omenili, a ne smemo pozabiti tudi njegovega smisla za humor in ironijo. Vendar je morda zanj le najbolj značilna pravljčnost, ki se posebej izraža v značilni nasičenosti in kontrastni barvitosti.

Motivni svet narekujejo slikarju literarne predloge, vendar je povsem očito, da Daniel Demšar največkrat s posebno ljubeznijo, humorjem in izrednim znanjem uporablja živalski svet. Veliki godrnjavec, Lisica in kozica, Mama žaba in žabčki, Kužmucke, Kuža Luža, že v naslovih povedo, kdo so glavne osebe. A tudi v knjigi Igrarije, besedne čarovnije (Berta Golob, MK 1988), v kateri pisateljica preko igre uči otroke jezikovnih pravil, je Daniel Demšar ustvaril izjemno kvalitetne in duhovite živalske zgodbe. Živobarvni živalski prizori »govorijo« predvsem s sliko; besedilo se kot drugotno pojavlja največkrat v oblačkih. In šele tako je učenje res lahko predvsem igra. Daniel Demšar je knjigo oblikoval v celoti in pisateljčino misel uresničil na svoj izvorni način.

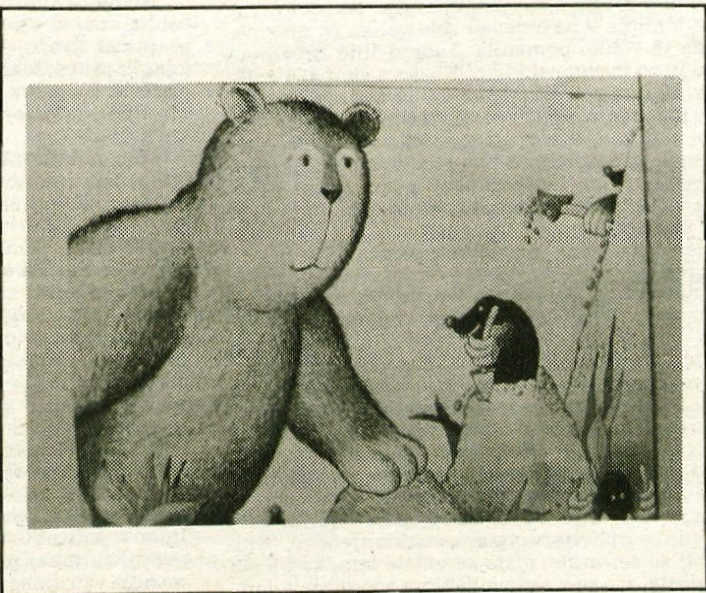
V otroškem koledarju (Tiskarna Povše 1985, za 1986) prav tako nastopajo predvsem živali. Krti, ki prekopavajo zemljo, nam predstavljajo pomlad, žabe in polčki poletje, za jesen se slikar loti mravelj, ki barvajo listje drevja; pasja gostija s klobasami naznanja bližajočo se zimo, ki jo ponazarja še sneženi mož,

obkrožen z zajci pri zimskem športu. Koliko radoživosti in humorja, koliko duhovitih domislisc!

Povsem drugačna je likovna spremljava Pasje zloženke (Marjan Kramberger, MK 1987). Duhovita in nekonvencionalna zgodba, ki jo podpira tudi živa neposredna otroška govornica, je Daniela Demšarja spodbudila k izjemni ustvarjalnosti. Vrsta barvnih podob in črnobelih slik nadgrajuje tekst in ustvarja tisto nadrealistično vzdušje, ki je značilno tudi za pisatelja v Pasji zloženki. S toplimi pastelnimi barvami in s posebnimi izrezi iz prostora, kjer se odigravajo nenavadne pasje zgodbe, je Daniel Demšar dosegel sugestivno nadrealistično vzdušje, ki ga posa-

mezni realistični dodatki (mačkova očala, dežnik, knjiga) še stopnjujejo. Žal so barvne podobitve v knjigi medle, zato pa so verne reprodukcije črnobelih slik, ki svojo »grozljivo« pravljčnost dosegajo z napetostjo med proporcij figur in prostori predstavljenimi v nenavadni perspektivi.

Za knjigo Med bogovi in demoni je bil Daniel Demšar postavljen pred nalogo upodobiti duhovit svet, ki ni ulovljiv v duhovite šaljive domislisce, čeprav so opisana mitološka bitja lahko polna vragolij. Za likovno ponašanje predzgodovinskega sveta je moral poiskati podobe predvsem v svojem podzavestnem svetu, ki še hrani kompleksnost sveta v večpomenskih simbolih.

Vendar mu je uvid v lastni intimni svet pomenil šele iskanje poti za poustvaritev mitološkega sveta. Naravna slikarjeva nagajenost za pravljčnost mu je bila pri tem v veliko pomoč. Dvojna oziroma večpomenska narava »svetih« bitij mu je pomenila močno spodbudo za ustvaritev napetosti na slikarski površini, ki jo zasledimo v Demšarjevem opusu že zgodaj. Seesijsko občuteno trepetavost ozadja poznamo iz Lisice in kozice; o otroškem koledarju gre predvsem za izpisanost celotne slikarske površine. V podobah za knjigo Med bogovi in demoni pa ima napetost in »drhtenje« slikarske površine izrazito vsebinski, izpovedni značaj, podobno kot v ilustracijah za Like iz naše mitologije Alenke Goljevšček in v drugih poetičnih barvnih ilustracijah v Kurirčku (npr.: Nocoj bo predstava, Franjo Francič; Vrata, Borut Gombač; Fantek in deklica, Ela Peroci; Aves, ptičji kralj, Ivo Svetina; naslovnice Kurirček z upodobitvami klobukov itd.)

Upodobitve mitoloških bitij za knjigo Med bogovi in demoni so v »čustvenih« in »skrivnostnih« barvah podane sugestivne podobe na meji med predmetno in abstraktno umetnostjo, ki nam najprej govorijo z barvami in liki, z razmerji med temnimi in svetlimi ter hladnimi in toplimi površinami, šele nato spoznavamo v njih Hostnika, Vilinsko bitje, Kresnike in Vedomec, Kačjo kraljico itd. Kačja kraljica in njej sorodna bitja se nam kažejo kot sestavni del skrivnostnega kozmičnega prostranstva in zgovorno odpirajo ilustratorju Danielu Demšarju novo pot.

Maruša Avguštin

KULTURNI KOLEDAR

KRANJ - V galeriji Mestne hiše razstavlja slike Mirna Pavlovec. V galeriji Prešernove hiše razstavlja akad. slikarka Jana Dolenc, v kleti iste hiše pa se s slikanimi objekti predstavlja Jiri Kočica. V razstavnih prostorih v Tavčarjevi ulici 43 so na ogled dela akad. slikarke Vide Fakin.

V galeriji Kavka razstavlja tihozitja Emilija Erbežnik (mentor Savo Sovre) iz Ljubljane.

Dramska skupina KD Šmarje - Sap gostuje jutri, v soboto, ob 20. uri v Preddvoru z igro Toneta Partljiča Moj ata, socialistični kulak v režiji Božidarja Maganje.

Moški pevski zbor Sava Kranj prireja celovečerni koncert jutri, v soboto, ob 20.15 v dvorani kranjske Gimnazije.

JESENICE - V galeriji Kosove graščine je odprta razstava Slovenski nemi film 1905 - 1938.

V razstavnem salonu Dolik odpirajo danes, v petek, ob 18. uri razstavo slik akad. slikarke Majde Lužar.

Danes, v petek, ob 19. uri prireja ZKO Jesenice v Gledališču Tone Čufar občinsko srečanje otroških in mladinskih pevskih zborov. **RADOVLJICA** - V Šivčevi hiši razstavlja akad. slikar Daniel Demšar. **LESCE** - Na osnovni šoli F.S. Finžgar je danes, v petek, ob 17. uri občinsko srečanje otroških in mladinskih pevskih zborov občine Radovljica. **ŠKOFJA LOKA** - KZA Škofja Loka in Loški muzej - galerija vabita danes, v petek, ob 19. uri na Loški grad na kulturni večer. Odprli bodo razstavo likovnih del Mira Kačarja, Vineta Mohorčiča, Jureta Margača, Rafaela Potrebuješa, Petra Zirkelbacha in Agate Pavlovec. Izvedli bodo tudi dramo Petra Pavlovca Moji štirje obrazi - nastopa Jože Drabik in pevski zbor LTH Škofja Loka.

Na osnovni šoli Ivana Tavčarja v Gorenji vasi bo danes, v petek, ob 17. uri revija pevskih zborov občine Škofja Loka.

PEVSKA REVIIJA OTROŠKIH IN MLADINSKIH ZBOROV

Kranj - Sinoči je bil v osnovni šoli v Predosljah prvi del občinske pevске revije otroških in pevskih zborov kranjske občine. Drugi del bo danes, v petek, ob 17. uri v šolski dvorani osnovne šole France Prešeren.

Letošnje število nastopajočih je izjemno, saj se je za revijo prijavilo 18 zborov, od tega 7 otroških zborov, tako da nastopa na reviji več kot 730 mladih pevcev. Na reviji sodelujejo zbori iz osnovnih šol Josip Broz Tito Predoslje, Matija Valjavec Preddvor, Stane Žagar Kranj, Matija Čop Planina, Simon Jenko Kranj in DE Primskovo, France Prešeren Kranj, Lucijan Seljak Stražišče, Janko in Stanko Mlakar Šenčur, Bratstvo in enotnost Planina, KUD Borec Velesovo in KUD Dobrava Naklo. Obe prireditvi spremlja strokovno svetovni posvet, na katerega so organizatorji - ZKO Kranj in obe osnovni šole - povabili Majdo Hauptman iz Ljubljane. Na revijo so vsi ljubitelji zborovske pesmi prisrčno vabljeni, posebej pa še starši nastopajočih. To pozornost si kot bodoči postavljajo in ohranjevalci naše slovenske pesmi gotovo zaslužijo.

Miha Plajbes

KONCERT ISKRŠKIH PEVCEV

Kranj - Danes, v petek, ob 20. uri bo v dvorani kranjske Gimnazije koncert mešanega pevškega zbora Iskra iz Kranja pod vodstvom dirigenta Damijana Močnika. V prvem delu koncerta bodo predstavili skladbe Gailusa, Mendelsohna, Dvoraka, dve sodobni skladbi Janeza Močnika in skladbo nemškega skladatelja Gentzmerja Schwarze Monda. V drugem delu koncerta bodo na sporedu slovenske ljudske pesmi. Mešani pevski zbor Iskra deluje že 18 let. Zbor uspešno sodeluje tudi na srečanju treh dežel, ki je bilo letos v Kranju, prihodnje leto pa bo skupen nastop v Fiumicelju in Italiji.

J. Kuhar

16. festival amaterskega filma

NAJBOLJŠI SO DOKUMENTARNI FILMI

Jesenice, 13. aprila - Branko Alt, član filmske skupine Odeon, redno sodeluje pri organizaciji vsakoletnega filmskega festivala na Jesenicah.

Jesenice so spet festivalsko mesto, kajti prizadevni prireditelji vsakoletnega festivala amaterskega filma, skupina Odeon, je pripravila že 16. festival amaterskega filma. Med prireditelji, ki se vsako leto trudijo, da na Jesenice prispejo amaterski filmi z vsega sveta, je tudi Branko Alt, ki na festivalu redno sodeluje tudi kot avtor.

»Mislim, da je pomembno predvsem to, da člani skupine Odeon kljub velikim finančnim problemom vztrajajo in redno, vsako leto organizirajo festival,« pravi Branko Alt. Ljubitelji amaterskega filma imajo tako imenitno priložnost, da spoznajo filmsko produkcijo z vsega sveta, da se povežejo in spoznavajo kulturo različnih dežel. Morda je to zdaj, ko smo v Jugoslaviji v veliki krizi in ko imamo vedno manj priložnosti, da bi videli svet, ta festival tudi zato pomemben. Čeprav vabimo na festival Jeseničane in okoličane in organiziramo ogleda šolskih skupin, bi pričakovali večji obisk, kot ga imamo. Tudi zato, ker ima festival že dolgoletno tradicijo in ga ljudje dobro poznajo.

Letos je prispelo 64 filmov in ko je žirija filme ocenjevala, je bila predvsem pri dokumentarnem filmu v precejšnji zadregi. Veliko dokumentarnih filmov je bilo izvrstnih tako, da je bilo kar težko podeliti prvo nagrado. V vrstni igranega filma se je še najbolje izkazal film s Koroške, Tevzi, ki ga je kot mentor pomagal snemati član jeseniškega Odeona Janez Horvat.

Organizacija takega festivala nikakor ni brez stroškov, zato smo hvaležni vsem, ki nam pomagajo. Zadnja leta nam veliko pomaga občinska Zveza kulturnih organizacij in drugi, nekaj denarja pa dobimo tudi z reklamami in prodajo vstopnic.

D. S.

Filmsko gledališče

PRESIDIO

Prihodnji teden si bomo v gorenjskih kinematografih v okviru spomladanskega filmskega gledališča ogledali ameriško policijsko srhljivo Presidio s Seanom Conneryjem v glavni vlogi. Film je posnel režiser Peter Hyams, ki je bil med drugim tudi novinar in vietnamski dopisnik CBS, torej človek, ki pozna življenje in pozna akcijo. Film Presidio sicer ni požel visokih nagrad po svetovno znanih festivalih; je film, ki je prirejen za široke množice, vendar pa ni cenen. To je sodobni akcijski film, postavljen v naravne kulise San Francisca in v slovitno vojno oporišče Presidio. Umor vojaka, vojne policista, je povod za dvojno preiskavo - vojske in policije, kar pa sproža konfliktno situacijo. Pravijo, da je film, ki ga gledaš z odprtimi usti, film, ki vre.

D. D. ureja LEA MENCINGER

**OBČINSKA GASILSKA ZVEZA
ŠKOFJA LOKA**
Kidričeva c. 51a
64220 Škofja Loka

Na osnovi določil 8. člena SS o delovnih razmerjih in na osnovi sklepa sekretariata predsedstva Občinske gasilske zveze Škofja Loka objavljamo naslednja dela in naloge:

**DELA ZA OPRAVLJANJE DEŽURNE SLUŽBE IN
TEHNIČNIH OPRAVIL I.**

- Pogoji:
- kvalifikacija IV. stop. izobr. — tehnične smeri — kovinarska, avtomehanska, gasilska stroka
  - 3 leta delovnih izkušenj
  - opravljen vozniški izpit B in C kategorije
  - opravljen izpit za servisiranje gasilskih aparatov

Posebni pogoji:

- zaželeni so opravljeni tečajji iz prostovoljnega gasilstva, aktivno delo na področju prostovoljnega gasilstva smisel za samostojno in hitro odločanje

Dela in naloge se sklonejo za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Poskusno delo je 2 meseca.

Dela in naloge se opravljajo v turnusih (nedeljsko, nočno delo).

Kandidati naj pošljejo vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi na naslov: Občinska gasilska zveza Škofja Loka, Kidričeva c. 51a, 64220 Škofja Loka.

O izbiri bodo kandidati obveščeni 15 dni po sprejemu sklepa.

**SEKRETARIAT ZA OBČO UPRAVO
IN SPLOŠNE ZADEVE
OBČINE JESENICE**

Razpisuje

**JAVNO DRAŽBO
za prodajo**

1. GARAŽNEGA BOKSA, števil. 10 v izmeri 12,80 m², ki je lociran na Jesenicah pod tržnico v nivoju Ceste Maršala Tita - izklicna cena je 11.000.000 din, revalorizirana z indeksom rasti gradbenih cen v mesecu marcu 1989.
2. OSEBNI AVTO LADA NIVA, leto izdelave 1987 po izklicni ceni 40.000.000 din
3. OSEBNI AVTO ZASTAVA 750, leto izdelave 1984 po izklicni ceni 4.000.000 din

Kupec je dolžan skleniti prodajno pogodbo takoj, rok plačila je 5 dni od dneva sklenitve pogodbe.

Za nakup garaže se davek na promet nepremičnin ne plača. Za nakup osebnega avtomobila pa je kupec dolžan plačati še prometni davek. Prodaja se vrši po načelu videl - prevzel.

Interesenti, ki nameravajo sodelovati na javni dražbi, morajo pred pričetkom položiti kavcijo v višini 10 % od izklicne cene.

Javna dražba bo v PONEDELJEK, dne 17. 4. 1989 ob 13.00 uri v konferenčni sobi zgradbe Skupščine občine Jesenice.

Ogled garaže je možen na dan licitacije med 8.00 in 10.00 uro, ogled vozil pa na dan licitacije med 10.00 in 12.00 uro.

industrija kovinske opreme in strojev Kranj
Savska cesta 22

razpisuje prosta dela in naloge

**VODJE TEHNIČNEGA SEKTORJA
VODJE SEKTORJA ZA RAZVOJ, KONSTRUKCIJO IN
INVESTICIJE
VODJE FINANČNO RAČUNOVODSKEGA SEKTORJA**

Pogoji:

1. Visoka izobrazba strojne smeri z najmanj 5 let delovnih izkušenj na odgovornejših delovnih nalogah.
2. Visoka izobrazba strojne smeri z najmanj 5 let delovnih izkušenj na odgovornejših delovnih nalogah
3. Višja izobrazba ustrezne smeri z najmanj 5 let delovnih izkušenj na odgovornejših delovnih nalogah v finančni službi.

Posebni pogoji: znanje enega izmed svetovnih jezikov.

Mandat za razpisana dela in naloge traja 4 leta. Kandidati naj pošljejo pismene prijav z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev v 15 dneh po objavi v splošno kadrovske sektor DO IKOS Kranj.

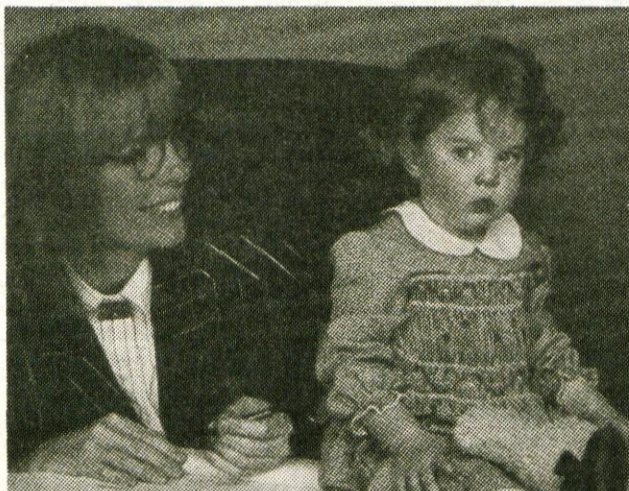

GORENJSKA
PREDILNICA
ŠKOFJA LOKA

Prodaja na javni licitaciji:

- avto KOMBI ZASTAVA 850 AF, letnik 1985, izklicna cena je 4.500.000 din
- črpalko za mazut z elektromotorjem 1.1 KW izklicna cena je 750.000 din

Licitacija bo v sredo, 19. 4. 1989, ob 12. uri v Gorenjski predilnici Škofja Loka, Kidričeva 75.

NOVO V KINU

Bi se radi spet enkrat od srca nasmejali? No, potem si oglejte ameriško filmsko komedijo **Trije moški in dojenček**. Pripoveduje o treh neoženjenih moških, ki si sredi New Yorka delijo luksuzni apartman in žive burno fantovsko življenje vse do dne, ko se pred njihovimi vrati pojavi šestmesečni dojenček... V glavnih vlogah igrajo Tom Selleck, Steve Guttenberg in Ted Danson, film pa je posnet v dolbi stereo tehniki.

Na rednem programu si bomo te dni lahko ogledali tudi filmsko komedijo, ki je bila na sporedu filmskega gledališča, **Baby Boom**. Tudi tu naredi preobrat v življenju otročiček, enopolletna punčka, ki jo daljna sorodnica, tudi vajena brezskrbnega, svobodnega samskega življenja enostavno podeduje. V glavni vlogi igra Diane Keaton. Film **Baby Boom** je bil leta 1987 na listi najbolj gledanih filmov v Ameriki. V kinu Center v Kranju bo na sporedu od 15. do 18. aprila.

Kokain ne odpušta je ameriški kriminalistični film s priljubljenim Charlesom Bronsonom v glavni vlogi. Hči prijateljice Paula Kerseyja (C. Bronson) umre zaradi prevelike doze kokaina in Kersey pri-seže, da bo njeno smrt maščeval. Film je poln akcije in je tako uspel, da so posneli še tri nadaljevanja.

Voyager pa je ameriški erotični film (trda erotika). V matineji v nedeljo, 16. aprila, ob 10. uri pa si bodo otroci lahko v kinu Center v Kranju ogledali domači film **Čisto pravi usar**.

**OSNOVNA ŠOLA
Prof. dr. Josipa Plemlja
64260 BLEJ**

Osnovna šola prof. dr. Josipa Plemlja Bled razpisuje dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA - RAVNATELJA

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še posebne pogoje, ki so določeni z Zakonom o osnovni šoli:

- da ima visoko ali višjo izobrazbo pedagoške smeri in opravljen strokovni izpit;
- da ima najmanj 5 let delovnih izkušenj ter da dosega delovne rezultate, iz katerih izhaja, da bo lahko uspešno opravljal naloge pedagoškega vodje šole.

Mandat traja 4 leta. Ni reelekcija.

Nastop dela po dogovoru. Stanovanja ni.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev v 8 dneh po objavi na naslov: Osnovna šola prof. dr. Josipa Plemlja Bled, Seliška ul. 3 s pripisom »za razpisno komisijo«.

Kandidati bodo obveščeni v 15 dneh po izbiri.

**POSEBNA
PONUDBA**

POSODA GORICA

NA KILOGRAME

kilogram

21.965,- din

ELGO murka

**INTERTRADE
podjetje za mednarodno trgovino
LJUBLJANA, Moše Pijadeja 29**

TOZD ZASTOPSTVO IBM vabi k sodelovanju

PRIPRAVNIKE Z VISOKO IZOBRAZBO

računalniške, organizacijske, ekonomske ali druge ustrezne smeri in znanjem angleščine ali nemščine

**za delo inštruktorja
v IZOBRAŽEVALNEM CENTRU V RADOVLJICI**

Delovno razmerje bomo sklenili za določen čas enega leta. Po uspešno opravljeni pripravniški dobi je možnost zaposlitve za nedoločen čas.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju zahtev sprejemamo 8 dni po objavi na naslov: INTERTRADE — Kadrovska služba, Moše Pijadeja 29, Ljubljana. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po končanem sprejemanju prijav.

INTERFILM Kranj - MOŠA PIJADE 12.

☎ 064/22 635

**INTERFILM KRANJ
MOŠE PIJADEJA 12
64000 KRANJ**

Po sklepu DS Interfilm Kranj, objavljamo

JAVNO LICITACIJO

za prodajo tovornega vozila kombi IMV 1600 BR, letnik 1981.

Licitacija bo v prostorih Interfilm Kranj, Moše Pijadeja 12, Kranj, v torek, 25.4.1989, ob 8. uri. Izklicna cena je 4.800.000 din brez TPD.

Sergej Nikitič Hruščov

UPOKOJENEC ZVEZNEGA RAZREDA

Prevedla S. P. in E. T.

V globini duše sem upal, prepričeval samega sebe, da bodo te grde sanje prešle, da se bo zvedrilo in življenje bo spet teklo po običajnem toku. A nekaj je vseeno govorilo: ne, to je zelo resno, in kakorkoli se bodo odvijali bodoči dogodki, nič več ne bo tako kot prej.

Kot se je razjasnilo kasneje sva bila tako Goljukov kot jaz enako naivna v oceni zmožnosti KGB. Njegove bojzani zaradi prisluškovanja hišnega telefona so se pokazale samo kot del resnice. Telefon vladne linije v stanovanju Hruščova je bil prav tako prisluškovan in moje srečanje z Vasilijem Ivanovičem je bilo zabeleženo od prvega do zadnjega koraka. Po tem nisva mogla narediti niti koraka brez vedenja pristojnih organov.

A v tem trenutku, dogovarjajo se o »konspiraciji«, midva seveda nisva še nič vedela. Ali natančneje — Goljukov je bil zaskrbljen, jaz pa sem se četudi sem se v besedah z njim strinjal, v sebi posmehoval: strah ima velike oči. Sicer pa, sem smatral, tudi opreznost ne bo škodovala. Pa tudi on bo

mirnejši, neodvisno od tega ali je to resnica ali ne — človek je prišel z dobrimi nameni.

Čas je bil, da se vrneva. Neovirano sva prišla do ceste, obrnila sva se: »repa« za nama ni bilo. Sveta naivnost!

Čez pol ure sem odločil Vasilija Ivanoviča nasproti njegove hiše z obljubo, da mu bom telefoniiral, če bo to neobhodno. Še enkrat sem se mu zahvalil za informacije. Čez nekaj minut sem zapeljal na dvorišče vile. Dežurni je zaprl vrata, in glej, že sem bil ograjen od ostalega sveta. Tukaj, znatraj, je bilo vse tako znano, mirno in stanovito. Tisto, kar se je dogajalo tam, izza vrat, je bilo od tod videti popolnoma neresnično in nenevarno.

Očeta ni bilo, prišel bo čez nekaj dni, in sedaj se je mogoče ukvarjati z drugimi zadevami. »Zarotniki« bodo počakali, nikamor ne bodo izginili. Ko bo prišel oče, bo vse to obvladal, vse bo postavil na svoje mesto.

Prišlo so prve novice iz poligona. Pregled vojne tehnike se je bližal koncu, vendar za konstrukcijski biro generalnega konstruktorja Čalomeja, v katerem sem tudi jaz delal, rezultati niso bili raz-

veseljivi. Medicinska balistična raketa, katere izgradnjo in preizkušanje smo komaj dokončali, ni vzdržala konkurence podobne rakete konstrukcijskega biroja Mihajla Kuzmiča Jangelja. Ti dve raketi sta se gradili paralelno in sta bili predvideni za reševanje enakih nalog.

Že v fazi preizkušanja so vojaki začeli dajati prednost Jangeljevi raketi. Aktivno jih je podpiral Dmitrij Fjodorovič Ustinov. Četudi se v tem času ni več neposredno ukvarjal z obrambnimi zadevami, je bila njegova avtoriteta enega od očetov raketne tehnike v naši deželi zelo velika in njegova beseda je veliko pomenila. Leonid Iljič Brežnjev, ki mu je po možganski kapi Kozlova skupaj z dolžnostjo sekretarja CK pripadlo tudi nadzorstvo nad vojno industrijo, zaradi zanj značilne mehke karakterja ni zavzel svojega stališča. Nekaj mesecev prej se je do sprejema pri najem dokopal Čalomej. S svojo značilno leporečnostjo je prepričal Brežnjeva v prednost svojega otroka in dobil obljubo o polni podpori.

V avgustu pa se je zgodila »nesreča«. Ustinov je šel k Brežnjevju, nekaj ur sta se pogovarjala za zaprtimi vrati, in mišljenje Brežnjevja se je hitro spremenilo. To je bilo čutilo po nedorečenosti našemu konstrukcijskemu biroju, ki občutljivo zaznavajo vsako spremembo v simpatijah vodstva.

Brežnjevja je z Ustinovom povezovalo staro znanstvo. Prvič sta se srečala takoj po vojni, ko je bil Brežnjev sekretar Dnjepropetrovskega obkoma. Na gradbiščih obnavljajočega se mesta se je mladi, energični minister spoznal s simpatičnim sekretarjem obkoma. Od tedaj je Ustinov in Brežnjevja povezovalo, če že ne prijateljstvo, tisto neminljivo občutje vzajemne naklonjenosti. Njune poti so se razšle, nista se videla leta, ko pa sta se srečala, sta se z zadovoljstvom spominjala kon-

ca štiridesetih let. Energični in praktični Ustinov si je podrejal Brežnjevja, ki je bil znan po svojem nestanovitnem značaju. To so vedeli vsi.

O čem sta se v avgustu pogovarjala Ustinov in Brežnjev? Prič ni bilo. Danes lahko predpostavljamo, da glavna tema niso bile ne Čalomejeve ne Jangeljeve rakete: beseda je očitno bila o prihodnosti brez Hruščova. Zadeve z raketami sta se dotaknila samo mimogrede — zaenkrat se je treba koncentrirati na poglavitno.

Ne da bi slutili, o čem sta govorila na tem srečanju, smo si vsi razbijali glave: v kaj je Ustinov prepričal Brežnjevja. (Kot se je pojasnilo, nismo uganili prave: tokrat je bil Brežnjev tisti, ki je prepričeval Ustinova.) Kakšno stališče bo zavzel Leonid Iljič Čalomej se je nerval in v nedogled ponavljal:

»Poznam karakter Leonida Iljiča. Soglašal bo z vsem, kar mu bo rekel Ustinov. Ustinov mu komandira, kakor želi, do kraja ga podpreja svoji volji.

Tehnične karakteristike obeh raket so bile približno enake, pa se je zato jeziček na tehtnici utegnil premakniti v korist ene ali druge strani tudi zaradi najznamenitejšega argumenta. In že je prišla vest — Hruščov se ni izjasnil v naš prid. Četudi je naš konstrukcijski biro nedavno dobil veliko naročilo in se mu je prihodnost kazala v rožnati svetlobi, je neuspeh s prvim poskusom izgradnje balistične rakete vse užalostil. A to so bile šele prve vesti: tako Hruščov kot Čalomej sta bila še na polgonu. Z nestrpnostjo smo pričakovali njihovo vrnitev, vse smo želeli izvedeti iz prve roke. Vsi ti dogodki so probleme, s katerimi me je seznanil Goljukov, potisnili v drugi plan. Tisto tam je bilo vse sumljivo, tukaj pa se sedaj odloča o usodi plodov našega vztrajnega dela v nekaj zadnjih letih.

SNOVANJA

3

Vsebina

Urednikova beseda

Nova številka Snovanj prinaša vrsto sestavkov na temo stavbne dediščine na Gorenjskem. Avtorji so se lotili tega vprašanja na primerih nekaterih znamenitih hiš, znamenitih zaradi tega, ker so rojstne hiše znamenitih mož, ali pa so znamenite zaradi drugih posebnosti: to velja za Čopovo hišo v Zirovnici ter za Pečnikovo hišo s freskami v Prešernovi ulici v Kranju. Uvodno razmišljanje o spreminjanju podobe gorenjske vasi dopolnjuje še sestavek o stavbni dediščini gorenjskih hribovskih vasi v Karavankah. Zadnja stran je namenjena literarnim prispevkom.

Lea Mencinger

Cene Avguštin:

Gorenjska vas v ogledalu časa

Peter Fister:

Kmečka stavbarska dediščina Čopovine

Tone Cevc, Ignac Primožič:

Kmečke hiše v Karavankah

Franc Kokalj:

Zob časa briše freske

Literarna snovanja

Gorenjska vas v ogledalu časa

Komaj kdaj je bila naša kulturna in naravna dediščina izpostavljena tolikšnim pretresom in spremembam kot v naši dobi. Številni posegi v naravo vseh vrst so porušili tudi najbolj prizanesljive predstave o kulturni krajini. Še huje kot naravni ambienti je prizadeta naša naselbinska in arhitekturna dediščina. Medtem ko spomeniške ustanove stara mestna jedra v obliki revitalizacijskih posegov kolikor tolikor uspešno varujejo, smo izgubili večino nekdanjih predmestij, prič našega urbanističnega razvoja v 19. stoletju. Propadel je tudi velik del naše grajske spomeniške posesti, ki pa je postala vsaj predmet načrtno strokovne obdelave.

Mnogo bolj problematičen je položaj na vasi. Družbene spremembe in živa gradbena dejavnost v povojnem obdobju so še posebej močno vplivale na podobo našega podeželja. Gorenjska vas, kakršno poznamo iz časa pred vojno z njenimi etnološkimi in sociološkimi značilnostmi, je postala bolj ali manj preteklost. Sodoben način življenja z njegovimi tehničnimi in ostalimi novostmi je iz mest segel v najbolj oddaljeno vas in vplival tudi na njeno urbanistično in gradbeno podobo.

Miselnost, da je vse staro odvečno in neprimerno, da zahtev, ki jih v življenju ljudi prinaša novi čas, ni mogoče reševati v starih prostorskih okoljih, je večkrat prevzela celo tiste, ki so cenili staro kulturno zapuščino in bili pripravljeni, da jo ohranijo. Sla po novem je segla do zadnje lesene kajže na vasi, morda tja še prej, saj se je novi čas večkrat najbolj vidno odrazil prav v nekdanjem najšibkejšem vaškem obrobju. Nekdanji kmečki proletarij je po vojni, ko si je našel zaposlitev v najrazličnejših delovnih skupnostih, socialno zaživel in si ustvaril pogoje tudi za spremembo dosedanjih skromnih stanovanjskih razmer.

Drugačna gradbena in urbana podoba vasi

Nepremišljenim posegom v gradbeno strukturo vasi je bila pogosto vzrok neosveščena vaških prebivalcev, ki se niso zavedali kulturnih vrednot, ki jih imajo v lasti. Pogrešali smo starega Karlovskega in Siča, ki sta pred vojno, čeprav na romantično obarvan način, budila smisel za lepoto stare arhitekture na vasi. Spomeniško varstveni zavodi in muzeji so se zaradi pomanjkanja kadra in sredstev na reševanje najbolj značilnih in kvalitetnih spomenikov te vrste. Kljub nekaterim poizkusom arhitektom, vsaj na Gorenjskem, ni uspelo vnesti v gradbeno življenje vasi takih predlogov za prenovu starejših arhitektur in za preureditev njihovih notranjščin v okviru sodobnih bivalnih standardov, ki bi jih ljudje sprejeli in se po njih tudi ravnali. Pri vsej zavzetosti mnogih gradbenih in spomeniško varstvenih organov so se neprimerne adaptacije in rušenja kmečkih hiš »na črno« razbohotila kot še nikoli. Tudi natančno določene predpise, ki so jih vsebovala gradbena dovoljenja, ljudje pogosto niso upoštevali in so gradili po svoje. Namesto urejene stavbe je kaj pogosto nastalo skrpučalo. Za denarne kazni predpisane za prekrške te vrste, se mnogi graditelji niso menili, saj so se jim zdele v primerjavi s koristmi, ki so jih pričakovali od samovoljnih posegov, komaj omembe vredne.

Poleg gradbene se je spreminjala tudi urbanistična podoba vasi. Nove hiše so rastle po vrtovih, njivah in travnikih, povsod tam, kjer so bila na voljo ustrezna, pogosto darovana zemljišča ali kjer je že prej stala taka ali drugačna zgradba s povsem drugačno funkcijo. Ko se je kasneje poostrilo izdajanje lokacijskih dovoljenj, se je števi-

lo samovoljnih gradenj zmanjšalo, še vedno pa so nekateri gradili nove objekte pod spretno ohranjenim ostrešjem stare hiše ali gospodarskega poslopja, ki so ga odstranili šele, ko belina nove stavbe ni več prenesla ostankov stare. Posamezniki so se kaj radi izognili tudi določbam, ki jih je vseboval potrjen gradbeni načrt. Tako so mnogi samovoljno spreminjali npr. naklon in višino strehe, lego balkonov, oken in vhodov ali celotno razporeditev prostorov.

Nekdanja urejenost vaških ambientov je začela upadati že takrat, ko so nehala veljati stara napisana in nenapisana pravila o gradnji in razporeditvi hiš, o njihovih razmerjih, višinski liniji, uporabi gradiv, o kritini streh, barvanju pročelij itd. V nekdanjo enovito podobo vasi so se začeli vraščati povsem tuji gradbeni in urbanistični elementi, ki so spremenili prvotno tipsko zasnovo naselja. Le malokdaj je urbanistu uspelo napraviti red in naselje prišlekov z drugačnim načinom življenja ločiti od starega z avtohtonim kmečkim prebivalstvom.

Novi čas — nove bivalne navade

Med prebivalci vasi kmet in njegova gospodarska dejavnost že zdavnaj nista več oblikovalca vaše stanovanjske kulture. Nov sloj prebivalcev, polkmetje in delavci, mnogi med njimi nekdanji kmečki sinovi in hčere prinašajo v mesta, kjer so zaposleni, novo miselnost, nove poglede na življenje, nove bivalne navade. Vas kot bolj ali manj enovita poljedeljska skupnost umira ali se vsaj bistveno spreminja in z njo vse, kar je bilo nekdanj tako tesno povezano z njenim življenjskim ritmom z njenimi navadami in običaji. Nastaja nekaj novega, še ne povsem opredeljivega, neka vedno bolj individualizirana nehomogena skupnost, vplivana po eni strani od ostankov stare kmečke miselnosti, na drugi strani od novosti, ki se iz industrializiranih mest prelivajo na podeželje.

Danes gradimo hiše po enotnih shemah, ki veljajo za mestno oz. predmestno in kmečko prebivalstvo. Zato razlike med mestom in vasjo tudi na zunaj hitro izginjajo. Le malo ustvarjalcev imamo, ki bi bili pripravljeni živeti se v značilnosti podeželskega načina življenja in kmetu zgraditi ustrezen dom. Tip kmečkega doma, o katerem smo nekaj let po vojni govorili, in ki naj bi ustrezal sodobnim zahtevam življenja in dela ter se prilagajal danemu okolju, ni bil nikoli uresničen.

Novi čas ni vplival samo na spremembo miselnosti prebivalcev vasi, temveč je spreminjal tudi mentaliteto stanovalcev starih mestnih jader. Meščani kot predstavniki stare obrtne in trgovske tradicije, ki je oblikovala naša mesta, njihovo življenje in arhitekturo, izginjajo. Njihova mesta zasedajo novi priseljenci, ki jih ne povezuje več sorodna dejavnost in iz nje izvirajoča sorodna miselnost, temveč le skupno stanovanjsko okolje. Nekdanja strogoopredeljena funkcija meščanske hiše in posameznih mestnih ambientov ter skrb za njihovo varovanje izginja, zato se ne smemo čuditi, da postaja boj za ohranitev starih spomeniških vrednot tudi v mestih vedno ostrejši.

In kaj storiti na vasi? Predvsem bi morali spoznati, da so stari kmečki domovi s svojimi tlorisnimi, prostorskimi in plastičnimi vrednotami, s svojimi arhitekturnimi členi, kot so kamniti portali, okna, kovane mreže, poslikane fasade, rezljani stropi, lončene peči in posamezna gospodarska poslopja vrednote, ki jih je čeprav ob upoštevanju novih sodobnih bivalnih potreb stanovalcev, vredno varovati, tako kot danes že znamo vrednotiti in varovati npr. poslikano skrinjo ali kakšen drug kos starega pohištva ali opreme, ki smo ga še pred nédavnim nemalokrat brez pomisleka zavrgli. Prenovo mest bi morala spremeniti tudi prenova naše vasi, njene arhitekture in urbanistične podobe njene materialne in duhovne kulture.

Cene Avguštin

Kmečka dvorca z bogatim kamnoseškim okrasjem v Senčurju. Prvi z desne je iz baročnega, drugi iz klasicističnega obdobja (1825). Posnetek iz leta 1969.

Samo še spomin — Kmečka hiša iz prve polovice 19. stoletja s slamnato streho, lesenim gankom in portalom iz zelenega kamna iz Srednje vasi pri Kranju. Arhiv ZSV SR Slovenije.

Kmečka hiša v Vogljah iz 19. stoletja z zidanimi trikotnimi strešnimi čeli. V ospredju nekdanja vaška mlaka. Posnetek iz leta 1965.

Peter Fister
Rekonstrukcija razvoja Čopove rojstne hiše v Žirovnici

Kmečka stavbarska dediščina Čopovine

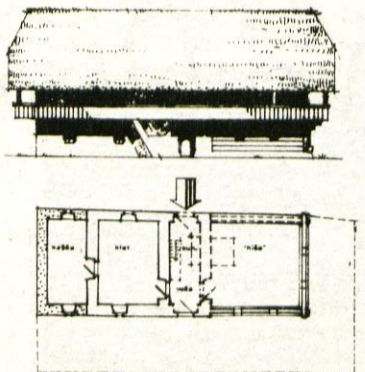
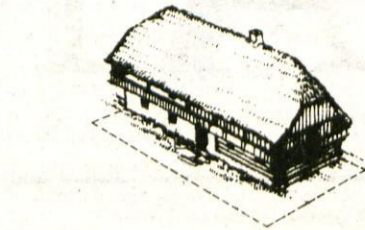
Čopova rojstna hiša v Žirovnici, ki naj bi postala del ohranjene najpomembnejše kulturne dediščine, vezane na rojstne domove velikih Gorenjcev, današnjega dne seveda ni dočkala v enaki obliki, kot jo je imela v času Čopovega rojstva in otroštva. Po izjemno odmevni akciji zbiranja denarja za odkup in za obnovo je sprva kazalo, da bo mogoče predstaviti jo le z ugotovitvijo, da je tu prvotna Čopova rojstna hiša res stala in da naj v prihodnje postane kulturni center ter postaja v ogrlici nekdanjih velikih mož od Prešerna dalje. Ker pa so se podobna vprašanja postavljala že pri Prešernovi hiši in se bodo v prihodnje nadaljevala tudi pri Jalnovi, Janševi in še morda kateri, se moramo odločiti za celovit in enoten način predstavljanja in ne za delne rešitve.

Vse »rojstne hiše« velikih mož so predvsem zgodovinski spomeniki in s tem simboli ter pedagoški eksponati. Če pa jim je mogoče dodati še njihove arhitektonske vrednosti, lahko postanejo pravi kompleksni spomeniki najvišje kvalitete. Žal to ni bilo doseženo v Prešernovi hiši, bolj je bilo rešeno v Finžgarjevi, v Čopovi pa se je pokazalo, da stavba kljub mnogim spremembam skriva v sebi nekatere posebnosti, ki bi lahko postale tudi učna ura razvoja kmečkega stavbarstva na Gorenjskem.

nila, tako da je mali Matija najbrž poznal še srednjeveško zasnovo hiše, ko pa je odrasel, je bila njegova rojstna hiša že podobna mnogim napol mestnim ali vsaj predmestnim pritličnim stavbam v osrednjem delu Kranjske.

Ko se je Odbor za odkup in ureditev Čopove rojstne hiše odločil, da skupaj z Zavodom za varstvo naravne in kulturne dediščine v Kranju povabi tudi zunanje sodelavce, smo na fakulteti za arhitekturo povabilo z veseljem sprejeli, osebno pa me je pritegnilo prav nereseno vprašanje ciljev v še eni obnovi zgodovinskega spomenika. Po prvih sondiranjih in podrobnih meritvah se je takoj pokazalo, da lahko pričakujemo bogato stavbno zgodovino. Nekaj arhitekturnih detajlov pa je bilo že takih, da jih je bilo mogoče uvrstiti med posebne dragocenosti: poznogotški kamniti portal iz veže v klet, iz istega časa ohranjena stilno pritličnem delu in eno v nadstropju itd. Z luščenjem arhitekture se je odpiralo vedno več dokazov o kontinuiranem razvoju stavbe, v katerem so po slovensko značilno vedno ohranili pretežen del prejšnje stavbe, dodali nove prostore ali stare nanovo organizirali, zunanjo obliko pa spreminjali le toliko, da je bila na izgled vedno sodobna, a nikdar toliko spremenjena, da bi bila tuja v svojem okolju. Ob hkratnih primerjavah z razvojnimi študijami stavb osrednjega slovenskega prostora in Koroške so se kazale tudi značilne vzporednice, ki so končno postavile Čopovo rojstno hišo med tiste stavbe, ki so do zadnjega stoletja najbolj aktivno soustvarjale krajsko podobo in regionalno pripadnost arhitekture.

Prva stopnja razvoja, ki jo po značilnih oblikah kamnitih detajlov in po tlorsni zasnovi moramo postaviti v 16. stoletje, je gotovo imela prednico preprostejših oblik. O njej ne vemo ničesar, verjetno pa je bila v celoti še lesena in morda le dvoprostorna. Prva »nova« hiša je bila še vedno zgrajena na preprostem tlorski s prehodno vežo v sredini, enim lesenim prostorom, ki je služil za celotno bivanje in je bil najbrž oblikovan kot »dimnica« z odprtim ognjiščem

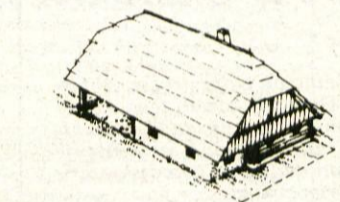

11.-17. stol.

— morda še celo brez stropa, najkvalitetnejše pa je bila sezidana shramba (klet, kašča...). O taki zasnovi pričajo najdeni temelji lesenih sten in lepo vidna razmejitve prizidanih sten k prvotni kleti, v kateri so se v pritličju še ohranili kamniti portal ter kasneje zazidane okenske odprtine. Stavba je bila tedaj še pritlična. Ker jo tako po tlorsni zasnovi kot po načinu gradnje lahko primerjamo z istočasnimi v sosednji Koroški, o kateri imamo nekaj več podatkov in od koder so vzori v tem času še svobodno prehajali preko gornje Savske doline najbrž globoko proti Radovljici, predvidevamo, da je bilo oblikovanje lesenih delov izvedeno z močnim preseganjem vrhnjih konzolnih tramčev na vogalih, z dvignjenim ostrejšim na lesenem »oklepu« vrh zidanih sten in z dvokapno, najbrž še slamnato streho s čopoma. Podstrešje, ki je bilo še brez dimnika, je bilo neuporabljeno.

Če so bile kmečke stavbe na začetku novega veka še majhne in zaradi neurejenih ognjišč zakajene ter za bivanje neudobne, so po obdobju kmečkih uporov, dviga kmečke samozavesti in hkratnega povečanja ekonomske samostojnosti kmetov, povečale tudi zahteve po udobnem bivališču in po večji reprezentančnosti kmečkih stavb. Res je že prejšnja zidana kašča bila zgrajena zato, da je tudi navzven dokazovala socialno pripadnost, a v 17. stoletju so se povečale tudi družine, več pa je ostalo tudi tistih pridelkov, ki so jih morali spraviti v kašče, shrambe in kleti. Ker za povsem nove oblike kmečkih bivališč še ni bilo pravih vzorov, so jih povzela deloma po meščanskih, deloma

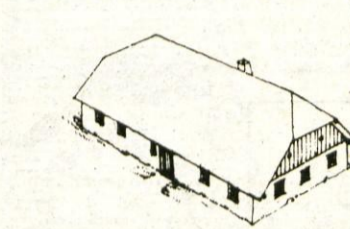
po gosposkih — čeprav nobenih še niso mogli doseči tudi po bogastvu in kvaliteti izdelave. Kasnejšo Čopovo rojstno hišo so podaljšali, dodali so še eno »kaščo« (ali klet), jo dvignili po meščanskem vzoru v nadstropje in ji morda dodali tudi gank, ki je tedaj začel postajati skoraj obvezen del arhitekture tega dela vzhodnih Alp. Tako so zgoraj pridobili še en bivalni prostor, vsekakor pa suho kaščo za žito in neopredeljen del podstrešja, ki je služil za spravilo vsega mogočega. Ker je moralo biti sedaj podstrešje brez dima, so tedaj že zgradili dimnik, saj je bil to obnem že čas, ko so stare »dimnice« načrtno spreminjali v sobe s pečjo, kuhinjski del pa umikali ali v veže ali v posebej oddeljene »črne kuhinje«. Zaradi kasnejših predelav ni mogoče z gotovostjo ugotoviti, ali je bila tedaj veža še prehodna in je bilo ognjišče nekje na sredini ali pa je že bila predeljena v čisti in umazani del z vmesno dimno zaporu pod stropom (»šipovnikom«). Zunanost stavbe je kljub povišanju še vedno ostajala zvesta regionalnim značilnostim, tudi streha je bila tedaj najbrž še vedno pokrita s slamo, leseni deli pa brez posebne dekoracije.

14.-19. stol.

Tretja sprememba je nastala ob posebej poudarjeni zahtevi po čim bolj udobnem bivališču. Dotedanje podstrešne bivalne prostore, ki so bili le dopolnilni, so želeli zamenjati s pritličnimi. Gospodinji so hoteli omogočiti delo v prostoru brez prepaha, stara »hiša« naj bi se spremenila v »ogrevano sobo« s pečjo v kotu. Za gospodarjanja in gospodinjo je morala biti na voljo posebna sobica, ki je služila tudi za to, da

so se tu rojevali novi člani družine. Veža pa je morala služiti predvsem kot vetrolov in kot tisti del, kjer naj bi se od umazanih poslov zunaj hiše oddelili čisti znotraj nje. Da bi to zadnje udobje še povečali, so v krajih, kjer so se hkrati s poljskimi opravili ukvarjali tudi s prevozništvom, radi dodajali ob vhodu razširjene napušče. Pod nje so lahko tudi ob deževnem vremenu zapeljali z vozom ali pa so ta-

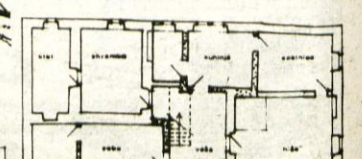
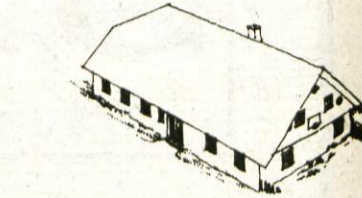

14.-19. stol.

ko navzven razširjeno vežo koristili za domača opravila v primeru slabega vremena. Vse to so približno tedaj, ko se je rodil Matija Čop, dosegli s preprosto dozidavo kamre in podaljšane veže na dvorišču, podaljšanjem strehe za lopo pred vhodom in oddelitvijo kuhinje od veže. Od tedaj dalje je bil vhod z nekdanje dvoriščne strani, hiša pa je dobila visoko in široko streho.

Deloma zaradi ohranjene tradicije. Še več pa morda zaradi prislovične gorenjske varčnosti so še ohranili skoraj vse sestavine prvotne hiše; morda so nanovo pozidali le del SV prejšnje lesene stene v »hiši«, da so lahko vstavili ob njo peč. Zato so še vedno dobro služila tudi majhna kamnita gotska okna in portal v kleti, zamenjati so morali le vhodne portale. Ker je stavba le deloma in počasi prevzemala baročne oblike, je najbrž nikdar niso po tedanji modi tudi poslikali (vsaj doslej ni bilo mogoče odkriti sledov o tem).

Največjo spremembo je prineslo 19. stoletje. Ali je k temu doprineslo tudi Čopovo svetovljanstvo ali le spremembe po zemljiški odvezi sredi stoletja ali celo le vzori iz tedaj vedno bolj na podeželje prodirajočih

V.-20. stol.

vplivom iz mest, ki so jih prinašali tedaj že zaprišeni »državni« mojstri, je težko reči. Vse so spet preselili v pritličje, razširili stavbo proti vzhodu in pozidali lopo pod napuščem. Tedaj šele je — ob hkratnem ohranjanju pretežnega dela prejšnje stavbe — dobila Čopova rojstna hiša podobno razporeditev prostorov kot splošno znane gorenjske domačije, a obenem izgubila arhitekturno vrednost, saj se je utopila v množici enakih. Tudi zadnje spremembe v 20. stoletju v notranjosti in pozidava lesenega trikotnega čela so služile le zahtevam trenutnih potreb in nič več arhitekturni rasti, ki naj bi hkrati s potrebami zagotovila tudi ustrezno mesto v oblikovanju vasi in okolja.

Po gornjih ugotovitvah je postala odločitev o ciljih obnove Čopove hiše negotova. Rekonstrukcija »Čopove« hiše ne bi bila upravičena, ker bi v njo sicer obnovili nekdanjo obliko, ne pa tudi zgodovinsko pristne arhitekture, čeprav bi bilo to s pedagoškega stališča bolj ustrezno kot le napisna tabla na hiši, ki razen v nekaterih detajlih ni v ničemer več »Čopova«... Nadomestitev makete v naravni velikosti z grafičnim prikazom in s skrbno ohranjenimi originalnimi tedanjimi sestavinami je tako edina objektivna rešitev, če le ne bo zaradi novih dejavnosti (knjižnica, prireditve, muzejski prostori, centralna kurjava itd.) njihova vloga preveč okrnjena. Kolikor bo le mogoče, naj bi ohranili tudi osnovni razpored prostorov, ker bo le tako mogoče dobiti vsaj grob vtis o resničnih pogojih življenja v hiši — če že ne v Čopovih mladih letih pa vsaj v času, ko so se za njegovega življenja staro domačijo četrtrič preuredili.

1.-16. stol.

Le nekaj podrobnosti je v začetku kazalo na to, da se pod neugledno preobleko predelav iz 20. in 19. stoletja skriva dovolj dokazov na prepoznavanje razvoja in vrednot vsaj 5 različnih stavbnih faz od 16. stoletja do danes. Čeprav je stavba vedno ostajala zvesta arhitekturnim značilnostim tega dela Gorenjske, so njeni prebivalci z včasih bolj včasih manj uspešnimi notranjimi in zunanji predelavami sledili razvoju arhitekturne ideje o posebnosti bivališč, deloma pa tudi arhitekturni modi. Čopov čas sodi med tretjo in četrto fazo razvoja, ko se je arhitektura stavbe najbolj spre-

Problem stenskih slik na zunanjsčinah

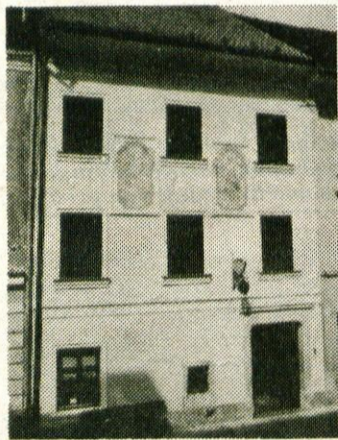
Zob časa briše freske

Stenske poslikave ali kot uporabljamo bolj priljubljen izraz freske na zunanjsčinah stavb so zelo ogrožena zvrst naše kulturne dediščine. Izpostavljene so vsem vremenskim spremembam, v zadnjih desetletjih pa tudi veliki onesnaženosti ozračja, ki še bolj pogubno vpliva na barvno plast poslikav.

Ob sondiranju in pregledovanju stenskih poslikav na zunanjsčinah stavb vidimo že zelo zgodnje ponovne preslikave originalov. Sistematično pa smo začeli ugotavljati hitro propadanje stenskih poslikav na zunanjsčinah, ko je spomeniška služba začela odkrivati in prezentirati stenske poslikave na fasadah cerkva, na meščanskih hišah in na ljudski arhitekturi.

Ko je dr. France Stele, eden prvih konservatorjev na Slovenskem, začel sistematično ugotavljati stenske poslikave na zunanjsčinah, je bilo znanih okrog 240 fresk. Po 50 letih jih je ostala komaj polovica.

Vzrokov za propadanje fresk je veliko. Stenske slike so bile več stoletij prekrivane z več sloji beležev, zato se je barvna plast počasi pulverizirala in izgubila vezivno moč in povezavo z nosilcem. Ob odkrivanju ni bilo na

razpolago zaščitnega materiala, da bi povezal barvno plast in temeljnino, saj tudi danes še nimamo takega materiala, ki bi rešil vse težave. V svetu in tudi pri nas si prizadevamo poiskati metode, ki bi zadovoljila naše želje. Rezultati niso stoodstotni, vendar podaljšujejo »življenje« poslikave v pričakovanju, da bo razvoj materialov v prihodnosti prinesel boljše rezultate.

Stališč o reševanju fresk je več. Nekateri se nagibajo k snemanju vseh ogroženih stenskih

slik. To res reši pripadajoče freske, vendar nastane vprašanje, s čim naj se nadomesti sneta freska. Gotovo bi bila najboljša rešitev nova poslikava. Pojavijo pa se novi problemi, ali naj bo to kopija ali naj bo dopolnilno kopije ali naj bo to sodobna stenska poslikava, ali še kaj drugega. Tako pa se postavi tudi vprašanje, kam s sneto fresko. Ponavadi pa obležijo v depojih.

Mislím, da moramo stremeti za tem, da bi čim več fresk obdržali na prvotnem mestu. Metod za to rešitev je več, v zadnjem času prakticiramo, da stensko poslikavo snamemo, jo obdelamo s hrbtno strani tako, da ugradimo nosilec, t. j. večslojni omet na različne načine in metode, obenem zakitamo odpadla mesta, na barvni strani pa utrdimo barvno plast, po potrebi tudi retuširamo. Tu je pomembno vezivo za barvo, ki mora biti odporna proti vsem vremenskim spremembam. Povezati mora originalno barvno plast in omet. V ta namen uporabljamo razna sintetična veziva.

Že nekaj let preizkušamo utrdjevalec za peščenjak (silikonski ester), ki ima to lastnost, da poveže delce barve v trdo skorjo in

obvaruje pred luščenjem in propadanjem.

Tako pripravljeno, konservirano in restavrirano stensko poslikavo potem nalepimo na posebno aluminijasto ploščo (sendvič) z dvokomponentnim lepilom. Ploščo potem pritrdimo na prvotno mesto.

Na tak način smo restavrirali in prezentirali dve freski v Kra-

nju na fasadi hiše v Prešernovi ulici — freski je restavriral Oddelek za restavratorstvo na Li-

kovni akademiji v Ljubljani.

Problem ohranitve in prezentacije fresk se je pokazal pri sa-

naciji stare meščanske hiše v Prešernovi ulici v Kranju, v kateri je bila skoraj sto let dežnikarska delavnica in jo večina Kranjčanov pozna kot hišo »dežnikarice«. Stavba je resnično klicala po obnovi, saj je po deževju padal s strehe dežni slap, v zlebovih je rastlo zelenje, s fasade pa je odpadal omet.

Prav odpadli omet je razkril še pred prenovno stavbo in pred sondiranjem fasade, da je zu-

nanjščina hiše poslikana.

Stavba, ki ima v notranjosti ohranjeno še poznosrednjeveško tlorsno zasnovo meščanske hiše, vrsto poznogotških elementov, grebenaste oboke in arkadno dvorišče, je bila najmanj bogata ravno v svoji fasadi. Hiša je bila v 18. stoletju nadzidana za eno nadstropje, v drugi polovici 19. stoletja pa delno prezidana in prav takrat, ko je bila fasada prilagojena okusu svojega časa, so pod ometom in beleži izginile tudi freske.

Naslikani sta dve kompoziciji v dekorativnem okviru: Marija brezmadežna in Florjan, ki gasi goreče mesto. Freski sta poznobaročni in delo še neugotovljene podobarske delavnice, vendar sta ekspresivni prav zaradi svoje preprostosti in neposrednosti v kompoziciji in barvi. Dopolnjujeta za enkrat še skromni opus s freskami poslikane fasade Pavšlarjeve hiše na Titovem trgu v Kranju. Vendar bo načrtna prenova mesta in hkrati tudi raziskava stavbne dediščine dopolnila z novimi odkritji figurarno in arhitektonsko dekorativno poslikavo kranjskih mestnih fasad.

Franc Kokalj
Slike: Franc Perdan

Stavbna dediščina hribovskih kmetij

Kmečke hiše v Karavankah

Ignac Primožič

Kaj narediti s to arhitekturo

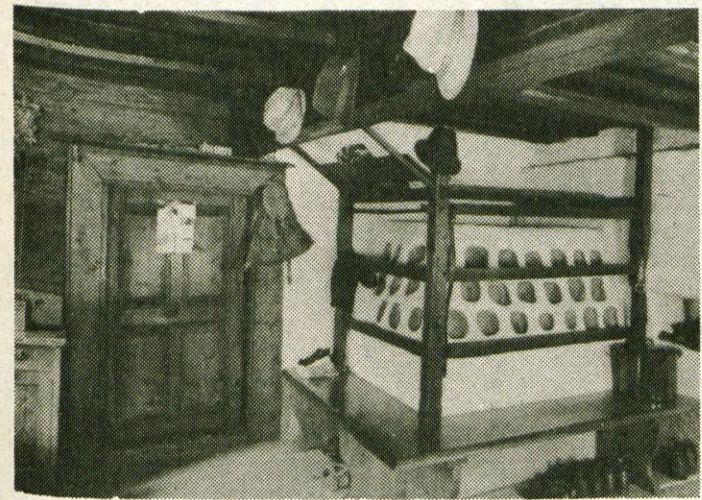
Če si zastavimo vprašanje o usodi obravnavane arhitekture, je odgovor jasn. Praksa kaže na razkroj podedovane kulturne krajine, saj se z nasilnimi posegi spreminja in siromaši naravna in kulturna dediščina.

Med najgrožnejšimi je ljudska arhitektura. Razkroj le-te je povzročila socialna, intelektualna in ne nazadnje nacionalna razplatenost in prilagodljivost prebivalstva ob meji.

Realne možnosti za varstvo in prenovno so majhne. To velja za obe strani Karavank. Skromno možnost prenove pogojuje izredno slabo ohranjen stavbni fond, saj je večina grajena z lesom, pa dejstvo, da so stavbe zvečinoma v lasti socialno najbiknejšega sloja.

Obstaja možnost institucijskih odkupov in finančne pomoči za prenovno stavb, ki dobe po prenovi največkrat spremenjen namen. Ta ima v konservativnih, socialno ter funkcionalno enotnih vaških sredinah ponavadi negativno vlogo pri odločanju o prenovi.

V občini Sele je bilo sorazmerno malo prenovitvenih poizkusov. Mikavna je bila projektna študija Herrad Spielhoferjeve o prenovi

Notranjščina Šmončeve kajže v Selah na Koroškem preseneča z urejenostjo in smiselno rabo lesa za gradivo. Foto: E. Primožič, 1986

— s funkcionalno namenskostjo — Kobounikove domačije za počitniška stanovanja. Načrta niso uresničili. To pravzaprav lahko razumemo, ker je turizem kot gospodarska dejavnost vprašljiv gost v kulturni krajini na etnično enotno obarvanem prostoru. Razen tega odpirajo tudi čisto vsakdanja vprašanja finančne, lastniške in kase odprave narave, tako da začetna volja, da bi stavbe ohranili in varovali, ponavadi splahni. V SR Sloveniji imajo omenjena odprta vprašanja nekoliko drugačen obraz, a so razmere podobne. Ugodnejše je organizirano varstvo starih mestnih jeder, ki jih pristojni regionalni zavodi za spomeniško varstvo uspešno usmerjajo z revitalizacijskimi načrti in sprejetimi predpisi.

Resnično prave vitalne prenove pa tudi tu ni. Nazoren primer je prenova starega mestnega jedra Tržiča, mesta pod Karavankami. Z revitalizacijskim načrtom iz leta 1977 avtorja dr. Petra Fistra, dipl. inž. arh., so pri nas prvič preizkusili metodologijo revitalizacije. Žal so obetajoči programi ambicioznega projekta in prvi rezultati začeli slediti kljub dolgoročnosti procesa zaradi monopolne organiziranosti investitorjev in izvajalcev.

Kljub naštetim težavam je na obravnavanem področju nekaj zanimivo in uspešno prenovljenih objektov. Lep primer prenove posameznega objekta je Liznjekova hiša v Kranjski Gori. Objekt s svojo pojavnostjo, likovno govornico, barvitostjo ter funkcionalnim programom kaže na čas zamujenih priložnosti, ko bi lahko kulturno dediščino tvornejše vključili v naš prostor in jo tako rešili propada. S tem bi dosegli kontinuiteto arhitektonskega in kulturnega izročila ter ohranili identiteto prostora krajevne oziroma regionalne izvirnosti.

Kljub vsemu obstaja še nekaj možnosti za ohranitev kulturnega izročila. Ena izmed pasivnih možnosti je načrtno dokumentiranje. Stvarne cilje prenove bi lahko zasledovali sistematično, načrtno. Nujno je spremeniti odnos do dediščine. Pri mlajših generacijah je potrebno dvigniti zavest o vrednotah duhovne narave, kamor de-

Obnovljena in spomeniško zavarovana Liznjekova kmečka hiša v Kranjski gori je vabljev kulturni spomenik karavanškega stavbarstva na Gorenjskem. Foto: E. Primožič, 1987

diščina avtohtone arhitekture sodi. S tem bi omajali fraze o starem, ki je odvečno. Tehtno bi morali razmisliti o vrednosti skomercializirane gradnje. Le-ta skuša ustvariti tehnično utilitarnost brez vsebine.

Poleg spremenjenega odnosa bi bilo potrebno individualno reševanje posameznih primerov tako po projektantsko načrtovalski kot tudi finančno izvedbeni plati. Ie z načrtno akcijo malih korakov je dolgoročen proces lahko uspešen. Jasno je, da mora predvsem načr-

Dr. Tone Cevc se je rodil 31. maja 1932 v Kamniku. Šolal se je v Ljubljani, kjer je leta 1957 diplomiral na Filozofski fakulteti iz etnologije in umetnostne zgodovine in prav tam leta 1969 doktoriral s temo »Pastirski stanovi v Kamniških in Julijskih Alpah in predslovanski substrat v njihovi arhitekturni dediščini«. Zaposlen v Ljubljani, sprva v Sloveniji projektu kot bibliotekar, nato od 1971 kot znanstveni sodelavec v Inštitutu za slovensko narodopisje (danes ISN Znanstveno raziskovalnega centra SAZU). Leta 1984 bil imenovan za znanstvenega svetnika SAZU. Objavlja v domačih in tujih strokovnih publikacijah. Samostojna dela: Velika planina. Življenje, delo in izročilo pastirjev (prva izdaja 1972, druga, dopolnjena izdaja 1987) ter Arhitekturno izročilo pastirjev, drvarjev in oglarjev na Slovenskem (Ljubljana 1984). To delo je bilo nagrajeno z nagrado Sklada Borisa Kidriča za leto 1985.

Značaj kulturne krajine brz dojamemo, če se ozremo po stavbah v krajini. To velja tudi za karavanško krajino na obeh straneh gorstva, ki ji dajejo poseben in samosvoj zven vabljive kmečke hiše, gospodarska poslopja in vaška znamenja. Nekaj tega značilnega stavbnega naglasa je poskušala zajeti in utemeljiti knjiga »KMEČKE HIŠE V KARAVANKAH. Stavbna dediščina hribovskih kmetij pod Kepo, Stolom, Košuto, Obirjem, Pristovskim Storžičem in Peco«, avtorjev Toneta Cevca in Ignaca Primožiča. Delo je izšlo konec leta 1988 pri celovski Dravi in Založništvu tržiškega tiska.

Knjiga obsega 252 strani. V njej je poleg teksta več kot 340 črno belih in barvnih slik ter risb več avtorjev: Gregorja Maka, Maruše Rupert, Ignaca Primožiča ter Marka Zuccata. Knjigo je obogatil in polepsal s slikami fotografski mojster Edvard Primožič. Opremil in grafično oblikoval je monografijo inž. arh. Peter Skalar, ki je za to delo prejel priznanje oblikovalcev Slovenije, kot najbolje oblikovano delo v mesecu decembru 1988.

Knjiga KMEČKE HIŠE V KARAVANKAH vzbuja med bralci na Gorenjskem in tudi drugod že nekaj časa precejšnjo pozornost. Čeprav je delo zasnovano kot znanstvena študija, je napisano v poljudnem, lahko razumljivem jeziku. Študija je nastala na pobudo in s sodelovanjem koroškega arhitekta Gregorja Maka, domačina iz Sel, gorske vasi pod Košuto. Knjiga odpira pogled na vabljev svet Karavank in na njegovo stavbno dediščino. Zlasti nadrobno osvetljuje stavbarstvo spodnjega Roža, na naši strani Karavank pa se oris dotika stavbne dediščine od Rateč do Tople v Mežiški dolini. V knjigi srečujemo upodobljene mnoge kmečke hiše, ki jih poznamo iz svojega okolja in jih srečujemo na gorenjski strani Karavank v Ratečah, Podkorenu, Kranjski Gori, v Martuljku, na Srednjem Vrhu, v Potokih, v okolici Tržiča v Čadovljah in Potarjih, pa tudi na Zgornjem Jezerskem in naprej v Mežiški dolini. Knjiga je zasnovana v dveh večjih poglavjih: v prvem je inž. arh. Ignac Primožič opisal karavanško arhitekturo, kakor jo vidi in gleda arhitekt (str. 10 — 21), v drugem delu pa je svoja spoznanja z etnološkega vidika strnil dr. Tone Cevc v sestavku »Kmečka hiša v Karavankah« (str. 25 — 251). Tujemu bralcu je namenjen obširen nemški povzetek in prevod vseh podnaslovov ilustracij.

Objavljamo dva značilna odlomka obeh avtorjev, dodajamo pa še razmišljanja dr. Toneta Pretnarja o knjigi, ki jih je posvetil knjigi na javni predstavitvi v Cankarjevem domu v Ljubljani dne 16. decembra 1988. Vsa tri besedila značilno naglašajo večplastni značaj knjige, ki se kaže v kulturno zgodovinskem, znanstvenem in spomeniško varstvenem pogledu.

tovalna praksa imeti močan metodološki kontekst, katerega rezultat so lahko revitalizacijski načrti zaselka, vasi in pa posameznih arhitektur znotraj tega okvira. Na koncu bi radi opozorili na pomen, ki ga imata varstvo in obnova dediščine pri počlovečenju bivalnega okolja. Če upoštevamo, da iz večerajšnjega raste jutrišnje, lahko vrednotimo prenovno in varstvo stavbne dediščine kot pomembno nalogo arhitekturnega načrtovanja.

Mislimo, da je mogoče tudi v Selah izkoristiti priložnost, da bi obnovili nekatere pomembne in za obnovu primerne domačije (npr. Kobounikovo, Krištanovo, Kačnarjevo).

Z uresničitvijo vsaj ene od omenjenih nalog bi se odprla pot k bolj ubranemu urbanističnemu in arhitektonskemu načrtovanju, saj je na ta način mogoča konstruktivna primerjava prenovljenih in nove arhitekture. Primerjave bi potrdile ustrezne analize, ki kažejo arhitektonske posege v luči izgubljenih identitet in konteksta oblikovne, materialne pa predvsem logične in etnične narave. Register novejših arhitektonske govornice je ozek in gradi na porušeni temeljih urbanističnega in arhitektonskega merila.

V prostoru, kjer še živi domača arhitekturna tradicija, je novograjena arhitektura tujek. Z razglašnim gradbenim volumnom, naklonom in oblikovanostjo strešine, konfencioniranostjo gradbenih izdelkov, formalistično dekorativnostjo in z neustreznimi materiali ter barvitostjo daje slab zgled okolju in času.

Dr. Tone Pretnar

KMEČKE HIŠE V KARAVANKAH

Nagovor ob predstavitvi knjige v Cankarjevem domu v Ljubljani, dne 16. decembra 1988

»Dragi prijatelji!

Prosil bi vas, da tisto, kar bom povedal, vzamete kot besede naključnega bralca, ki bi rad druge povabil med strani knjige, ki je polna lepih doživetij. Res da z naslovom in tematiko knjiga »Kmečke hiše v Karavankah« sodi v vrsto monografij o ljudski arhitekturi, to se pravi o neki regionalni materialni kulturi. Vendar je napisana tako in naslovljena tako, da se vključuje tudi v vrsto tistih besedil, ki razodevajo duhovno kulturo te regije. Na primer, zelo lepo korespondira z antologijo koroške proze, ki jo je pred desetletjem in pol uredil Matjaž Kmecl in jo naslovil s prvima dvema verzoma ljudske pesmi, ki je bila zapisana v Gabrovi hiši v Podjurskem Blatu. »Ta hiša je moja, vendar moja hiša ni«. Spomnila me je ta knjiga, ko sem jo prebiral, tudi na trilogijo poljskega pisatelja našega časa, Tadeuša Novaka, v kateri nastopa starček samotar, ki je postavil leseno hišo samo zato, da je na stenah, pa na stropu, pa na vsaki deščici pa na vsakem tramu, zapisal zgodbo svoje vasi, zgodbo svojega ljudstva in notri napisal poslednjo zgodbo treh ljudi, ki so spremenili obraz te pokrajine, vendar pokrajino ohranili. Tukaj je spravljen v knjigo slovenska hiša, spravljen z velikim znanjem in velikim ljubeznijo. Knjiga je torej našla dobra avtorja. Če arhitekt zapiše »ta arhitektura je zdrava«, če umetnostni zgodovinar in etnolog zapiše, »da Karavanke ne ločujejo, ampak združujejo«, potem sta taki dve sodbi nedvomno nasledek velikega znanja, tako zapisani pa sta tudi zaradi ljubezni, ki jo čutita avtorja do predmeta. V knjigi se dogaja zgodba med arhitekturo in pokrajino, zato je mnogo strani posvečenih opisom, opisom tako pokrajine kot hiše. Hiša se kaže v arhitekturnih in zgodovinarjevih očeh kot nekaj tipičnega, vendar pa se vseskozi vsaka obravnavana hiša kaže v vsej svoji individualnosti. In te individualnosti so poudarjene tako z besedo kot z risbo ali sliko. Toliko lahko prebere vsak naključni bralec, kakršen sem jaz in najbrž bo veliko več našel na teh straneh. Knjiga je torej taka, da jo je vredno prebrati.

Tone Cevc

Prepletenost kulturnih vplivov

Obljudeni gorski svet Karavank se je razkril kot izjemno lep, obogaten z vabljivo dediščino kmečkega stavbarstva, katerega del je poskušal zajeti pričujoči oris. Zaradi podobnosti in sorodnosti s stavbami na alpskem ozemlju v sosednjih deželah radi te stavbe zaznamujemo kot »alpske«, saj so zrasle v posebnih podnebnih, morfoloških, gospodarskih, zgodovinskih in psiholoških razmerah.

Pričakovali bi, da so si stavbe v slovenskem alpskem svetu podobne, toda karavanška arhitektura je opozorila, da ne varuje niti karavanški svet popolnoma podobnih stavb.

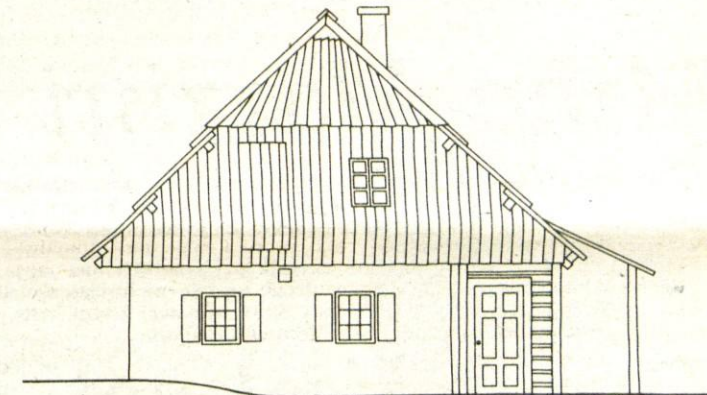
To spoznanje je vabilo k odkrivanju vzrokov, ki so povzročili spremembe v stavbnem organizmu, pri čemer je bilo treba upoštevati tudi prostorsko »razvojno komponento«. Pokazalo se je, da so kmečke hiše z gospodarskimi posloplji vred rastle sedaj hitreje, drugič počasneje, zato bi bilo zmotno graditi spoznanja o hišah samo na primerjavah njihovih današnjih tlorisov in pri tem prezreti, da so se rojevale v različnih okoljih in življenjskih razmerah. Pomembna naloga orisa je bila torej ugotoviti razvojne stopnje in jih časovno določiti.

Zarisan hipotetični razvoj hiše na osrednjem karavanškem ozemlju je sad teh spoznanj.

Ob stavbnogodovinskih in razvojnih so se odpirala tudi vprašanja o prepletenosti kulturnih vplivov na obeh straneh Karavank pa tudi na vsaki strani posebej. Spoznali smo, da je prometna odprtost zelo pomemben dejavnik, ki je spodbujal pretakanja kulturnih vplivov iz trških in meščanskih središč v kmečka okolja. Vprašanja o etničnem izviru hišnih tipov se zde dandanes manj upravičena, saj prevladuje prepričanje, da so zrasli hišni tipi iz gospodarskih in funkcionalnih potreb in danih zemljepisnih razmer, ne pa kot sad ustvarjalnosti posamičnih etničnih skupnosti. Te so seveda prispevale k stavbni celoti nekatere značilnosti, ki pa jih rajši opisujemo kot regionalne in ne kot etnične. To velja tudi za hišo na južnokoroškem ozemlju v Rožu, ki so jo svoj čas prikazovali kot »slovensko« v nasprotju z nemško, pa bi morda kar ustrezalo poimenovanje »karavanška hiša«, čeprav živijo v njej pretežno Slovenci.

Značilna hiša karavanškega ozemlja je prtilična stavba z vežo ter ločenimi bivalnimi, kuhinjskim in shrambenimi prostori. Navadno je to lesena ali kombinirana v kamnu in lesu, v zadnjih dveh desetletjih pa v celoti zidana stavba z dvokapno, zmerno strmo streho s čopom, krita s skodlami ali z deskami. Vhod ima na podolžni, redkeje na čelni strani.

Razločki, ki smo jih odkrivali pri hiši na različnih območjih v Karavankah, so največkrat nasledek različnih oblik gospodarstva in

Kačnarjeva hiša — vzhodna fasada

gmotnega stanja gospodarja pa tudi vplivanja različnih kultur. Na južni strani Karavank so črpali pobude iz tradicije hiše s črno kuhinjo, na severni strani, delno pa tudi na južni strani pod Peco, pa iz dimnične kulture.

Eno temeljnih spoznanj, ki jih prinaša pričujoči oris je, da sb imele hiše na južni strani Karavank, v začetku 16. stoletja vsaj po tri prostore: vežo, črno kuhinjo in sobo. Hiše s takšno tlorisno členitvijo so bile značilne stavbni tip na večjem delu alpskega ozemlja, kar kaže, da v začetku novega veka kmečka hiša v Karavankah ni zaostajala po razvitosti bivalne kulture za stavbami v drugih alpskih deželah.

Hiša v Karavankah ne skriva, da so na njen stavbni izraz vplivale inovacije, ki so jih graditelji prevzemali tako od »kranjske« strani kot tudi od nemškega zaledja, kar dokazujejo npr. nekatere nemške izposojenke v Rožu in Mežiški dolini. Posebnosti karavanške hiše bi bile očitnejše, če bi bolj poznali kmečko hišo drugih južnokoroških območij: Podjune, Spodnjega Roža in Ziljske doline in če bi jo lahko primerjali s hišami Zgornje Koroške in Gorenjske. Ta naloga čaka na prihodnje raziskave.

Izjemno pričevalne so se izkazale gospodarske stavbe. Kašče so nepogrešljiva sestavina krajskih podob v Karavankah in začetna stavba vsake domačije. Le tam, kjer se poljedelstvo ni moglo uveljaviti, kašče niso gradili, ker niso bile potrebne. Tam so shrambe vključene v stanovanjski del hiše. V Karavankah kažejo kašče še največ podobnosti, razen njih pa tudi skednji s hlevom, ki spadajo po oblikovanosti stavb, prostorski zasnovi, prilagojenosti zemljišču in tudi po velikosti, v vzhodnoalpsko skupino skednjev.

Zdi se, da so bile Karavanke na nekaterih območjih naravna meja, ki je zadrževala vplive sredozemske primorske kulture na južni strani gorstva, kjer se je občutnejše kot na severni strani Karavank, uveljavljala zidava v kamnu ter rast hiš v nadstropje.

Nasprotno pa lahko ugotovljamo, da so segali vplivi s koroške strani tudi na južno stran in obogatili videz in stavbni izraz gorenjske hiše.

Oris karavanškega stavbarstva pa je prav tako pokazal, da je državna meja na Karavankah le sad politične volje, ki sicer v marsičem vpliva na življenje prebivalcev ob meji, ne predstavlja pa — vsaj doslej — kulturne ločnice. Tudi raziskave stavb v Karavankah, ki so zajele obe strani gorstva, takšne umetne zarezne niso želele ustvariti in avtorji niso imeli pri raziskavah kakršnihkoli ovir. To je mnogo pripomoglo h končnemu obrazu tega dela in k boljšemu poznanju in spoznavanju kulturnega izročila Slovencev v sosednji državi, s tem pa tudi k temu, da bi meja ne ločevala, ampak zbliževala prebivalce in jih povezovala v skupni kulturni prostor.

Inž. arh. Ignac Primožič, rojen 18. 12. 1953 v Ljubljani. Živi v Tržiču na Gorenjskem. Leta 1978 je diplomiral na fakulteti za arhitekturo v Ljubljani. Od leta 1979 do 1985 je bil sodelavec pri prof. Mihevcu, nato se je zaposlil v projektnem biroju Stavbenik iz Kopra kot vodilni projektant.

Sodeloval je pri revitalizaciji starega mestnega jedra v Tržiču (1977—1987), projektiral hotelsko turistično arhitekturo v Slovenskem Primorju (Portorož) in načrtoval individualne stanovanjske soseske v Tržiču.

S Skupino 77 in z odborom za revitalizacijo starega mestnega jedra v Tržiču je dobil Prešernovo nagrado gorenjskih kulturnih skupnosti (1978 in 1980).

Martin Kadivec

se je rodil v Ljubljani leta 1936. Po poklicu je profesor slovenščine in srbohrvaščine, zaposlen pa je na Osnovni šoli Janka in Stanka Mlakarja v Šenčurju kot predmetni učitelj, zadnja leta pa predvsem kot šolski knjižničar. Zanima ga književnost za otroke in mlade, včasih kakšno knjigo te vrste tudi oceni. Zbira tudi vse, kar je zapisanega o duhovni ali snovni kulturi v Šenčurju in okoliških vaseh. Piše lirsko poezijo za odrasle. Objavljal je v Mladih potih, Mentorju, Samorastniški besedi, Snovanjih, Sodobnosti, Književnih listih. Svoje pesmi je že zbral za pesniško zbirko V notrini zelena lista, vendar knjiga še ni izšla.

Na poti

Srečal sem ženo iz svoje mladosti.
Tiste dni je dehtela kot rahlo cigansko nadahnjena
razkošna koža angela z razprtimi krili.
V zraku mleko in kava in cimret.
Danes že tava v predele,
kjer je ajda izcedila svoj med,
kjer se cinije in astre leve v papirnate rože,
kjer te dež nič več do kože ne premoči.
Kako neizprosno res: vse teče.

Zima

Zapal je sneg
in prekril vse,
kar ljubim.
Zakrknul polje,
ukrivil
črne jelše
in presenetil
kavke.

Tri sestre

Poznam tri sestre.
Dve
kot studenec.
Tretja
kot tolmun
pod temno jelšo.
Sam v sebi zaključen.
Sam sebe uničujoč.

Jesen

Jesen otožno
pozvanja z orehi.
Pod vejami stoji mati
in zre na ptice,
ki se selijo na jug,
in na čredo ovčic*,
ki se vračajo domov.
Potem zavzdihne
in ob palici odšepa v hišo.
* = oblaki

V dežju po vetru

Kadar gre dež po vetru,
se v meni zgane
droben list.
Ta napove nevihto.
Tedaj se golorok napotim
v razmeščano polje,
v polomljen les,
obiskat belo brezo.
V dežju po vetru
obiskat belo brezo.

Avtoportret

Sprana srajca,
leninska kapa,
žametne hlače
z odrgnjenimi rebri,
prazna denarnica;
in z moralnim mačkom
vseh sort v notrini —
malce oguljena podoba,
malce oguljeno klasičnega
slovenskega učitelja.

Dren

Na ozarah
grčav dren samotni
stoji.
Krivenčaste veje
v sveta notrino
štrli.
Rdeč pust plod,
trpek kruh,
rodi.
Z zeleno grivo
šumi, pod nebo
vrši.

Foto: Tone Marčan

Miha Mazzini

se je rodil pred 28 leti na Jesenicah, kjer je dokončal tudi gimnazijo. Študiral je računalništvo v Ljubljani, sedaj pa živi in dela kot samostojni književnik v Radovljici. Je avtor romana - uspešnice Drobščina, ki je bil pred leti nagrajen s prvo nagrado na natečaju Prešernove družbe in natisnjen v visoki nakladi 54.000 izvodov. Po romanu pravkar snemajo televizijski film, zanj pa je dobil tudi nagrado za mlade umetniške ustvarjalce Zlata ptica.

M. Mazzini se še naprej uspešno ukvarja z računalništvom, saj je pred meseci izšel njegov priročnik za programski jezik Clipper. Zgodba Domačijskost je iz njegove druge leposlovne knjige, novelistične zbirke GODBE, ki bo še letos izšla v samozaložbi. Razen pričujoče zgodbe, ki doživlja v Snovanjih svoj krstni natis, je bila večina zgodb iz te zbirke že objavljena v najuglednejših slovenskih, jugoslovanskih, pa tudi tujih literarnih revijah.

Domačijskost

Poleti pripesalci v Ražnjo vas skoraj vsak dan kakšen turist. Ponavadi so to stari Nemci ali Angleži, ki so jih v te odročne, hribovske kraje privabile potovalne agencije z obeti miru, počitka in dolgih sprehodov po nedotaknjeni naravi. Lazili so po okoliških gozdovih in mlečno bele, skrivenčene noge so jih neutrudno vodile med naravnimi lepotami in jih povečini tudi varno pripeljale nazaj v dolino. Pustimo sedaj tiste, ki so popolnoma omagali in dokončno izgubljeni sklonili trudno glavo, saj so prej ali slej našli svoj epitaf v drobni novički na črni strani dnevnikov, nekateri celo šele čez desetletja; ne samo brez imen, tudi brez mesa in temna, večina šip je razbitih in turista obide strah, kaj če je vas zapuščen in je pravkar prebral prastar vozni red, ki že dolgo ne velja več. Zave se zmerom daljših senc, ki jih mečejo zibajoči vršički smrek na hribih, za katerimi bo ravnokar izginilo sonce. Zazebe ga. Vstane in hitro stopi do ceste. Tla so izsušena in razpokana. Vidi široke sledove gum, vendar ne more presoditi, kdaj je vozilo zadnjič pripeljalo. Iz globine kolesnih sklepov, da je avtobus nedvomno pripeljal mnogokrat.

Ustavimo se sedaj malce pri enem izmed teh slehernikov. Sedi in z robcem vleče preko prepotenega čela. Ko ujame sapo, se prične razgledovati. Hiše se skorajda dotikajo druga druge in sklenejo neprebojen obroč, ki se prekine le za nekaj metrov, da spusti vase makadamsko pot. Okna so prazna in temna, večina šip je razbitih in turista obide strah, kaj če je vas zapuščen in je pravkar prebral prastar vozni red, ki že dolgo ne velja več. Zave se zmerom daljših senc, ki jih mečejo zibajoči vršički smrek na hribih, za katerimi bo ravnokar izginilo sonce. Zazebe ga. Vstane in hitro stopi do ceste. Tla so izsušena in razpokana. Vidi široke sledove gum, vendar ne more presoditi, kdaj je vozilo zadnjič pripeljalo. Iz globine kolesnih sklepov, da je avtobus nedvomno pripeljal mnogokrat.

Bo tudi danes?
Sede nazaj na klop in poskuša pregnati kalčke strahu, ki silijo kvišku.

Če vsaj vas ne bi bila zapuščen.
Vstane in stopi k polomljeni vrtni ograji nasproti. Hišna vrata so zaprta. Suh, preperel les drži skupaj dolgi, nožem podobni jekleni trakovi, ki se podaljšajo v zaobljene tečaje. Občutek ima, da bi se vrata odprla, če bi potrkal. Z očmi preleti majhna okna, razbito steklo v njih in pajčevine, ki se pnu prek rjastih križev.

Vrne se nazaj k vozurnu red. Zeljno bere črke, pogleduje na uro in primerja številke. Avtobus bi moral priti že pred desetimi minutami. V tej deželi je že nekaj dni in natanko ve, kako velja tukaj za javni transport stavek iz biblije — ne veš ne ure, ne dneva —, ki se ga spomni hkrati s črno platnico Gideonove izdaje, v kateri ga je prebral.

Dopoveduje si, da ni nobenega vzroka za skrb. Povrh vsega je videti strašno bedast, nalepljen pred vozni red, katerega dve številki, bi že lahko znal napamet. Obsedi in mirno zre predse. Vendar: kakaj tako pazi na vtis, ki ga pušča, saj je vas zapuščen?

Zave se občutka, ki ga spremlja že od prvega koraka med hišami.

Ni sam. Gledajo ga očmi, ki jih ne more videti.
Pripelji, o Bog, pripelji — si misli in znova vstane. Mogoče avtobusna linija ni ukinjena, le šofer si ravno v tem trenutku misli: kaj bom vozil tja gor, saj ne bo nikogar in bo raje ustavil pri zadnji gostilni pred hribi, popil pivo, počakal in po voznem redu pripeljal nazaj v mesto.

Turist se zdrzne. Zastokal je, pa ne ve zagotovo, če zares le v mišlih.

Pritisk v dnu trebuha ga dokončno zmede. Šel bi na stranišče. Saj ni nikogar, opravi kar tu, si prigovarja.

V spletajočem somraku so okna vedno bolj podobna pogreznjenim zrkloom.

Nuja je vedno hušja. Kot da ne bi bila dovolj že utrujenost, samotina in obup.

Le kaj sem jedel v hotelu, si misli. A ve, da to ni vzrok. To že ne.

Naredi dva odločna koraka proti gozdu. Obstane.

Čepel bi pod smreko, s hlačami čez kolena in zaslišal hrup motorja. Žarometi avtobusa, ki obrača sredi vasi, odpeljejo in ga pustijo samega sredi gozda, v zapuščeni vasi in dolgimi vejami smreke, ki ga lastniško objemajo.

Ne. Nikamor ne sme. Mora zdržati. Narod, ki je dal Livingstona in Cooka, se vrne z dopusta s čistimi hlačami.

Mora se zamotiti. Iz žepa potegne Yugoslavian Easily in poskuša brati. Zdravo, kako ste, molim, marka za pismo do Engleske. Želite plesati? mrmraje ponavlja, ne da bi si zapomnil eno samo besedo.

Preneha napenjati oči in porine knjižico nazaj v žep. Kaj*pa, če bi stopil za tablo z voznim redom? Res stori tako in v tem trenutku prvič zagleda Verhovnikovo mater, po domače Guncljevo.

Noge ga kar same ponesejo k debeli starki, ki se je razlezla čez drobnopruko ob zidu.

Obvlada naglo, se umiri in počasi približa, ne da bi odtrgal pogled z debelih volzovkrčnih žil na zalitih nogah, ki se modrikasto svetlikajo v zadnji svetlobi.

Verhovnikova mati se mu prijazno smehlja. Pokima ji in starka takoj vrne kimanje, ne da bi pretrgala nasmešek.

Pokaže proti sredini vasi in reče: — Bus... Vrruuuuuum Vrruuuuuum — Z rokami obrača namišljeni volan.

Ženska nemudoma povzame obračanje volana, veselo tresse z glavo in se priključi oponašanju motorja: — Vrruuuuuum... Vrruuuuuum... — O — reče olajšano turist — o — in pokaže na uro.

— Vrruuuuuum... Vrruuuuuum... — ne odneha brneti starka, medtem ko desnico stresa proti tlom, v čemer turist prepozna znak umirjanja; obljubo skorajšnjega prihoda avtobusa.

Molčita in se smehljata, dokler izletnik ne začuti hud pritisk v prebavilih. Z vso močjo stisne ritnici in zagrije v ustnico.

Rezka bolečina se mu prek trtice povzpe do vratu. — Hemeroidi — pomisli — Jezus, hemeroidi! Moram... — Pssssssssss... — reče — pssssssssss — posnemajoč žuborenje curka. V zadnjem trenutku zadrži gibe rok, ki hočejo željo ponazoriti.

Verhovnikova mati razume. — Pssssssssss — zažubori in pokaže z iztegnjeno roko skozi odprta vrata v notranjost njenega doma; navzgor po zlizanih lesenih stopnicah, ki se izgublajo v temi. Nekajkrat ponovi sunek naprej, ki se zaključuje z upogibom dlani proti levi.

— Ooooooouuu — reče tujec — Ooooooouuu —

Stopi korak naprej in se spomni avtobusa: — Vrruuuuuum... Vrruuuuuum — Pokaže proti obračališču in začne sukati volan. Starka razumevajoče pokima in položi levico na prsi, desnico pa odroči in z razširjenimi prsti ustavlja zrak pred sabo. — Vrruuuuuum STOP STOP Vrruuuuuum — Prekine lik za kratko obračanje volana in takoj povzame ustavljanje:

— Vrruuuuuumrrr STOP STOP — vneto zatrjuje. Turist pokaže nanjo: — STOP STOP? — vpraša. — STOP STOP! — potrди ženska. — Vrruuuuuum Vrruuuuuum? — se hoče prepričati tujec. — Vrruuuuuum Vrruuuuuum! — odločno zatrdi Verhovnikova mati.

Obadva hkrati prenehata sukati volan. Verhovnikova mati ponovi vabljeni gib z roko proti hiši. — na štrbunk — reče

Smešna beseda, si misli tujec, a nima časa. Komaj zmore še toliko moči, da gre počasi mimo sedeče ženske, ji prijazno pokima in zastane pred temo, v katero se vijejo stopnice.

Opazi stikalo in ga previdno pritisne. Nad vrhom stopnišča zažari gola žarnica. Stopnice škripljejo pod vedno hitrejšimi koraki.

Z očmi preleti prostor, ki se odpre pred njim. Stara kredenca, oblepljena s cvetlično tapeto. Obledela Marija z detetom za prašnim steklom. Spomni se ostrega zavijanja dlani proti levi.

Res so takoj na levi vrata. Počasi jih za prst odpre. Strašanski smrad, ki mu udari v nos, ga vradosti, namesto da bi mu obrnil želodec.

— Tu je — si misli — končno! — Pritisne stikalo poleg vrat.

Še ena gola žarnica na kratkih koncih žic. Vstopi.

Verhovnikova mati smehljuje spremlja izginotje razpotegnjene sence s stopnic.

Turist se presenečeno razgleduje. Popolnoma prazna soba, beli apneni zidovi, sredi prostora okrogla luknja, vir smrada.

S stropa visi ribiški laks, ki se končuje pol metra nad tlemi s trnkom, na katerem so nasajeni razcefrani kosi časopisnega papirja.

Tujec nima časa. Čuti pripravlanje udara, pešanje ritnic. Panično odpenja pas, knjižica z jezikovnimi frazami mu pade iz žepa, s hlačami na stegnih teče do luknje, počepne nad njo in komajda še reši gate pred redkim curkom, ki ga je tako dolgo zadrževal. — aaaaaa — reče in kapljice potu mu prilezejo na čelo.

Verhovnikova mati sliši pljus v rezervoar gnojnice, ki je prizidana k hiši in ob katere zidu sloni.

Z roko potipa na desni, najde lesen vzvod in ga porine navzdol. Drsenje verige preglasi krik, ki tone v globino in glasen pljus nečesa velikega.

Nekaj časa še poslušajo čofotanje, pridušene krike v njej tujem jeziku, ki kmalu potihnejo.

Počasi trudoma se postavi na noge in mukoma odkoraka po stopnicah navzgor.

Pređen stopi v kuhinjo, se prepriča, če se je pod v stranišču tesno zaprl; knjižico, ki jo najde na tleh, vrže skozi odprtino, ugasne luč in zapre vrata za seboj.

Slavnost v združnem domu, Vlasta Felc, rubrika Iz naših krajev, Delo: Včeraj je bila v združnem domu Dolge vasi slovesna podelitev priznanja kmetovalcu z največjim hektarskim pridelkom v okraju. Diplomsko je zaslužen dobila Verhovnikova Mati, po domače Guncljeva, klena slovenska gospodinja, ki vztraja na svoji zemlji in pravi: »Nič ne zraste samo, tako kot mislijo v mestu. Zemlja zahteva celega človeka!«

Slovenski skupščini alternativni predlog sprememb republiške ustave

Do kdaj bomo še lovili lastni rep

Ljubljana, 12. aprila - S tem, da pristajamo na prakso prednostnega oblikovanja zvezne ustave pred republiški, lovimo dejansko lastni rep. Najprej bi morale nastati republiške in pokrajinske ustave, šele nato pa zvezna; saj je po takšni poti nastala tudi sedanja Jugoslavija. Med nastajanjem ustav federalnih delov bi moralo vladati premirje, šele nato pa bi bila umestna razprava, kaj nam je v državi skupnega in kateri skupni elementi naj bodo del zvezne ustave. Takšnemu ravnanju nihče ne bi mogel očitati, da ima zaradi tega kdorkoli v Jugoslaviji odcepitvene težnje. Ker smo preveč čakali, smo dodatno izgubili še del suverenosti, je na drugem zboru za ustavo dejal dr. Ivan Kristan.

Kolikšno mero ofenzivnosti ubrati, do kod upoštevati realno politično stanje v Sloveniji, do kdaj še čakati, na račun ofenzivnosti, kaj bodo rekli drugi, kakšno naj bo razmerje med pravno logiko in političnim realizmom, ali vnesti v sedanjo spremenjeno slovensko ustavo tudi poglede, ki so nasprotni z zvezno ustavo, so bila osrednja vprašanja, okrog katerih se je sukal sredin 2. zbor za ustavo. Sklicatelji so bili Društvo slovenskih pisateljev, Zveza socialistične mladine Slovenije, Univerzitetna konferenca ZSMS, Odbor za varstvo človekovih pravic, Kme-

Različni pogledi na ustavo. Levo dr. Tone Jerovšek, republiški minister za pravosodje, desno član zbora dr. Ivan Kristan

vna poglavja, predvsem pa naj se črta poseben položaj Zveze komunistov. Zapiše naj se pravica do samoodločbe, odcepitve in

Zbor je v sredo ugotovil, da nekatere zadeve predlog komisije za ustavna vprašanja upošteva, mnoge pa ne, zato pa zbor pred-

Na zboru za ustavo so rekli:

Dr. Lojze Ude: "V Sloveniji še ni konsenza glede spremenjene republiške ustave, prav tako pa nimamo organa, ki bi lahko sodeloval z ostalimi deli države. Mislim, da je pravo mesto republiška konferenca SZDL, čeprav ne oporekam legitimnosti zboru za ustavo. Vsako prestižno obnašanje je odveč."

Igor Bavčar: "Sestav delovne skupine za ustavo pri republiški konferenci SZDL je tak, da onemogoča možnost konsenza. Mislim, da je to treba razčistiti v SZDL, vendar je to telo slabo politično sestavljeno."

Dr. Ivan Kristan: "Sprejemanje zvezne ustave pred republiškiimi je vzrok, da skoraj pri vsakem dopolnilu naletimo na ovire. Vsaka rešitev postane nevarna in je proglašena za neustavno. Te razlike je mogoče odstraniti z novo zvezno ustavo, vendar morajo biti republiške sprejete prej. Po taki poti je nastajala tudi Jugoslavija. Sprjazniti pa se bomo morali, da bodo razlike med republiškiimi in zvezno ustavo vedno večje."

Dr. Boštjan Zupančič: "Obstaja še predpis, ki je višji od ustave. To je pravilo o spreminjanju ustave. Kdaj lahko ena stran spremeni pogodbo, ki jo je podpisalo šest strank. To vprašanje je aktualno ob spreminjanju zvezne in republiških ustav."

Veno Taufer: "Ko pisatelji pišemo, nikoli ne predpostavljamo, da se bo to tudi uresničilo. To velja tudi za pravico do samoodločbe. Če jo napišemo, še ni rečeno, da jo bomo izkoristili. Mora pa biti pravna garancija, saj ne moremo večno živeti od obljub in dobre volje."

Mišo Krivic: "Obljubljajo nam, da bodo vse naše zahteve upoštevale v novi ustavi, v kar pa ne verjamem. Že dvakrat smo popustili, zato nimam zaupanja. V skupščino mora alternativni predlog, priprave na novo republiško in zvezno ustavo pa naj tečejo vsaj hkrati."

ponovne združitve z drugimi narodi. Ta pravica z združitvijo v Jugoslavijo ni bila trajno izkoriščena. Jasnejše mora biti določilo o pluralizmu lastnin. Ustavno mora biti zajamčena svoboda do združevanja. Družbenopolitični zbor naj se spremeni v splošno politični zbor brez privilegija ZK in drugih družbenopolitičnih organizacij. Spremeni naj se volilni sistem in uveljavi njegov neposredne tajne volitve. Ustava naj uveljavi deatizacijo in deregulacijo (ukinitve državnega vtikanja v delitev, sissi na prostovoljni osnovi), za osebnostno delo in zaposlovanje pri zasebnikih ne bi smelo biti več omejitev, zvezne sklade naj zamenjaja ustrezna davčna politika, ukine naj se smrtna kazen, predsedstvo Slovenije naj bo manjše, predsednik pa naj se voli na neposrednih volitvah.

laga skupščini alternativne rešitve, ki naj gredo v javno razpravo.

Zbor za ustavo je bil soglasen, da je treba republiško ustavo spreminjati korajžno in tisto, kar ne bo upoštevano pri sedanjih spremembah, vgraditi v novo republiško ustavo, ki mora nastajati vsaj sočasno z novo zvezno ustavo. Temu sta deloma oporekala dr. Tone Jerovšek in dr. Lojze Ude: slovenska ustavnost se sestoji iz republiške in zvezne in zato slovenska ustava ne more nastajati v "inkubatorju", zvezno ustavo sodišče pa lahko, če ugotovi neskladnost zakonov v Sloveniji z zvezno ustavo, le-te ovrže, v ustavi pa bi bila dovolj samo beseda samoodločba, ki v mednarodnem pravu pomeni tudi pravico odcepitve in ponovne združitve. Ponožljena sta bila tudi predloga, da bi v temeljna načela slovenske ustave vključili samo mednarodna določila o človekovih svobodah in državljskih pravicah (večino teh pogodb in konvencij je Jugoslavija podpisala), slovenska skupščina, to pa je bil drugi predlog, naj izdela celovit model razvoja Slovenije in Jugoslavije ter pogledov Slovenije na Jugoslavijo.

Slovenski zbor za novo ustavo torej stopa iz dosedanje, po moje, pretirane anonimnosti. Korak v skupščino je prava pot, seveda pa kaže biti z uveljavljanjem svojih stališč uporen tudi v javni razpravi, ki naj bi se začela po današnji seji republiške skupščine.

J. Košnjek, slike: G. Šinik

Obubožana država nudi draginjski dodatek

Simbolični dodatek ne bo kos vse hujši draginji

Ko se je lani v trgovinah pojavil »socialni kruh«, polemik o tej sramoti ni bilo ne konca ne kraja. Resda je bil dostopen vsem potrošnikom, namenjen pa socialno najbolj ogroženim, ki si kakovostnejšega in dražjega kruha niso mogli privoščiti. Jezili so se peki, ker njihov proizvod ni imel cene, jezili so se potrošniki, saj socialni kruh ni mogel nasititi vse širšega socialnega dna. Prejšnji mesec se je to poglavje le zaključilo, začelo pa novo, ki ga nekateri znova žigosajo kot sramotno. Ukini so namreč zvezna nadomestila, zaradi katerih sta bila kruh in mleko poceni, in prepustili republikam, da sredstva za te kompenzacije po svoje uredijo. V Sloveniji so se odločili ta denar nameniti socialno ogroženim kot nekakšen »draginjski dodatek«, da bi si vsaj do sitega lahko privoščili osnovni dve živili. Ponekod so dodatek že razdelili, vendar je tako simbolično majhen, da si z njim revni ne bodo kaj prida opomogli.

Po prenehanju veljavnosti zveznega zakona o kompenzacijah naj bi v Sloveniji od 1. aprila dalje začeli izplačevati

Marinka Podjed iz Senčurja: »Kdor res ne zasluži dovolj, da bi preživljal družino, naj dobi draginjski dodatek. Mlade družine z več otroki si ga najbolj zaslužijo. Pa tudi malo večji veliko stanejo. Za svoje tri otroke sem donedavna dobivala dodatke, zdaj pa starejši že dela, zato odpademo. Življenje je drago, tudi kruh in mleko, tako da si ju ne privoščimo vsak dan svežih.«

Maks Dolenc, upokojenec iz Kranja: »Skoraj vsak dan se podraži katero od nužnih živil, tudi kruh. Še pred vojno sem se izučil za peka in včasih ne pomnim, da bi pustili dražiti kruh. Včasih ni bilo govora o milijonih, danes pa sem za kruh in mleko plačal čez milijon.«

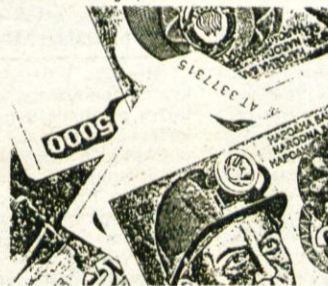

Ivan Bauman, upokojenec iz Kranja: »Človek se čudi, da ob neprestanih podražitvah nekateri ljudje sploh še lahko živijo. Zlasti to velja za tiste z eno samo plačo. Kaj pomaga redno višanje plač, če pa moraš po nakupih že s polno aktovko denarja.«

nadomestila potrošnikom za del cene pasteriziranega mleka in moke tipa 850. »Draginjskega dodatka« bodo deležni tisti, ki po veljavnih merilih sodijo v krog socialno ogroženih. Prvi upravičenci do nadomestila, ki znaša borih 20.000 dinarjev na osebo, so otroci, ki v slabše situiranih družinah že zdaj prejema otroške dodatke. Naj spomnimo, da je do te družbeno denarne pomoči upravičen otrok v tisti družini, kjer dohodki na člana družine iz minulega leta ne presegajo 295.000 dinarjev. Otroški dodatki so tudi najpogostejša socialna pomoč. Draginjski dodatek pa vendarle ne bo šel vsem otrokom, ki dobivajo to pomoč, temveč le tistim, ki stalno prebivajo v Sloveniji, kjer starši zanje po tu veljav-

nih cenah nakupujejo mleko in kruh. Lep delež otroških dodatkov, ki jih prejema delavci iz drugih republik, se namreč odliva prek Kolpe. V drugih republikah živeče družine bodo regres za osnovna živila lahko uveljavile doma pod pogoji, ki veljajo v tisti republici.

V Sloveniji bo draginjskega dodatka deležno okoli 130.000 ljudi, poleg 110.000 otrok še skupina socialno ogroženih odraslih, ki sicer prejema tako imenovano skrbstveno pomoč - tisti, ki jim je socialna pomoč edini, dopolnilni ali začasni vir preživljanja. Ponekod so najnovejši draginjski dodatek že izplačali. Tudi na Gorenjskem, razen v Radovljici, kjer še zbirajo podatke, so bili z aprilskega plačami hkrati z otroškimi dodatki izplačani tudi ti zneski. V Kranju jih je dobilo prek 4200 otrok in 200 odraslih, na Jesenicah 1600 otrok in 50 odraslih, v Škofji Loki prek 2300 otrok in 120 odraslih, medtem ko v Trzinu nismo uspeli dobiti podatkov. Kjer nadomestila še niso prišla do socialno ogroženih, bodo prihodnji mesec izplačana dvojna, kar pa je ob dejstvu, da so tako nizka in da za prihodnji mesec še ni računati na valorizacijo, skromna tolažba.

Hudo simboličen znesek, ki nosi ugledno ime »draginjski dodatek«, najbrž revnim ne bo pomagal na zeleno vejo. Zanj si lahko na mesec lahko privoščijo le štiri litre pasteriziranega mleka. Zato lahko razumemo ogorčenje socialnih delavcev na gorenjskih centrih, ki imajo z novim dodatkom k socialnim pomočem veliko dela (in stroškov). Kako razočarani bodo šele tisti, ki jim pripada: nasitil jih ne bo, lahko jim le nudi vtis, da oblast misli nanje, vendar jim več kot toliko ne more pomagati. Mimogrede: naši anketiranci, ki prejema otroški dodatek, o draginjskem dodatku še niso vedeli ničesar - kako tudi, saj bi ga morali pogledati pod mikroskopom. Ko bi bil višji, bi bilo najbrž smiselno razpravljati tudi o tem, ali je pravično porazdeljen tistim, ki so ga najbolj potrebni.

Terezija Bajželj iz Stražišča: »Z eno samo plačo težko shajamo. Imam troje otrok, ki drago stanejo, zanje sicer dobivam otroški dodatek. Nekaterim družinam z več otroki se godi še slabše. Mleko in kruh moramo kupiti vsak dan, postala pa sta že presneto draga.«

Marija Grašič s Kokrice: »Prejemam nizko pokojnino in nekaj varstvenega dodatka. Da bi laže shajala, se doma ukvarjam z vrtno in prodajam na trgu. Priden še vedno lahko živi. Tudi navajena sem skromnega življenja. Ni pa pošteno, da se mora človek pri teh letih pehati za preživetje. Pred dvema letoma sem šla z 12 milijoni v pokoj in sem lahko živela, ne da bi mi bilo treba na trg. Danes ne zmorem več.«

Mija Zrim iz Kranja: »Draginjski dodatek bi bil dobrodošel, če bi prišel v roke pravi ljudem. Nekaterim namreč še vedno ostane za pijačo in cigarete, čeprav tožijo, da nimajo za kruh. Moja tričlanska družina sicer kar shaja, čeprav gradnja hiše vzame veliko denarja. Od plače mi le malo ostane, saj gre večina za hrano, oblačila in drugo pa kupujem na čeke ali ob raznih ugodnih pogojih.«

D. Z. Žlebir

Igor Bavčar in Mojmir Ocvirk

čka zveza Slovenije, Socialdemokratska zveza Slovenije in Slovenska demokratska zveza. Slovenska alternativno razmišljajoča javnost, bi dejali. Prvi zbor za ustavo je svoje poglede strnil v 12 točk. Osnovna izhodišča zbora sprejema tudi Zveza komunistov Slovenije, vendar ima do pristopa k članom zbora dve vsebinski oviri, ki jih bodo, vsaj tako so rekli v sredo, kmalu posebej obravnavali: odnos zbora za ustavo do socializma in do vloge Slovenije v Jugoslaviji. Če bo dosegeno soglasje, ni ovir, da k zboru ne bi pristopila tudi partija, je dejal v sredo predstavnik CK ZKS Peter Bekeš in dodal, da ustava ne bi smela biti vprašanje prestiža, ampak vprašanje čim učinkovitejše rešitve.

Sredin drugi zbor za ustavo se je zedinil za dopolnila, ki jih bodo člani republiške ustavne komisije iz vrst zbora in delegati, ki soglašajo z njimi (le-ti imajo pravico uradnega predloga v republiški skupščini) kot alternativni predlog dopolnil k slovenski ustavi predlagali na današnji seji republiške skupščine, ki ima na dnevnem redu ustavna dopolnila. Ljubljanski odvetnik Drago Demšar se je spraševal, zakaj se tako bojimo javnega predlaganja alternativnih predlogov, zakaj trepetamo pred javno predstavitev različnosti. Slovenija že preveč popušča. France Bučar pa je sodil, da naloga zbora za ustavo ni sklepati kompromise in prisegati na sedanjo politično realnost, ampak jo je treba presežati, sicer nima smisla, da se sploh pogajamo!

Slovenski skupščini bodo danes predlagani naslednji predlogi za spremembo slovenske ustave. Temeljna načela naj se izpustijo, ali naj ostanejo tri gla-

Petra Skofic, sekretarka zbora za ustavo in ljubljanski odvetnik Drago Demšar

Radovljica - Štrpce

Ko ena stran vzpostavlja sodelovanje z odlokom, druga išče obojestransko koristno povezavo

Radovljica, 11. aprila - Stalna konferenca mest in občin Jugoslavije in slovenska skupščina sta novembra lani obvestili predsednika radovljiške skupščine, da je občina Radovljica v okviru "jugoslovenskega programa ukrepov in aktivnosti za izseljevanje preprečevanja Srbov in Črnogorcev s Kosova in za hitrejšo vrnitev tistih, ki so se izselili, in za prihod tistih, ki želijo živeti in delati na Kosovu" izbrana za sodelovanje z novostanovljeno kosovsko občino Štrpce. Želidli mesec kasneje, natančneje - 30. decembra lani - je skupščina občine Štrpce že sprejela odlok o vzpostavitvi trajnega sodelovanja med Štrpci, Radovljico, Borom iz Srbije in Bačko Palanko iz Vojvodine, radovljiška občina pa je prve, osnovne podatke o občini, predvsem o njeni gospodarski in družbeni razvitosti, prejela šele v drugi polovici januarja. Februarja so se na obisku v Radovljici mudili predstavniki štrpske občine, marca pa sta bila na skupnem sestanku predstavnikov občin, ki naj bi trajno sodelovale s Štrpci, tudi predsednik radovljiške občinske skupščine Marko Bezjak in podpredsednik izvršnega sveta Ratomir Kafol. Ker gre za novo občino, ki se je odcepila iz prevelike občine Uroševac, je izvršni svet ocenil, da bi bilo sodelovanje možno predvsem pri izdelavi razvojnega programa. Predsedstvo občinske skupščine je na marčevski seji že ponudilo delegatom sklep, da naj se vzpostavi trajno sodelovanje med občinama Štrpce in Radovljico, vendar so delegati nazadnje sprejeli le informacijo o možnostih sodelovanja in sklep, da bodo izvršni svet in upravni organi izdelali dolgoročni program sodelovanja in ga predložili skupščini. Čeprav v radovljiški občini poudarjajo, da so pripravljeni pomagati in sodelovati s komerkoli v Jugoslaviji, je predvsem način, kako se vzpostavlja sodelovanje Radovljica - Štrpce, izzval v družbenopolitičnih organizacijah kritiko. Že sama opredelitev, da je bila radovljiška občina izbrana za sodelovanje in da je skupščina občine Štrpce sprejela odlok o vzpostavitvi trajnega sodelovanja prej, preden so v Radovljici dobili najosnovnejše podatke o občini, je bila povod tudi za takšne ocene, da sodelovanja ni mogoče vzpostavljati z odloki in s sklepi, da nobeni družbenopolitični skupnosti ni mogoče vsiliti tega, s kom bo sodelovali, da naj se razprava o možnostih sodelovanja začne v družbenopolitičnih in gospodarskih organizacijah občine in da naj šele potem skupščina sprejme odločitev o sodelovanju, da sodelovanje ne bi smelo ostati na ravni neproduktivnih izmenjav delegacij obeh občin in da bi moralo temeljiti predvsem na obojestransko koristnih (gospodarskih) programih...

Zakaj je bila za sodelovanje s Štrpci izbrana prav občina Radovljica? Marko Bezjak, predsednik radovljiške občinske skupščine, meni, da predvsem iz dveh razlogov: po eni strani zaradi gospodarske uspešnosti (v Štrpcih sta znana zlasti begunjski Elan in radovljiška Almira, ki se je tod pojavljala zaradi volne), po drugi zaradi podobnosti. Obe občini imata razmeroma dobre možnosti za razvoj turizma, kmetijstva in gozdarstva. "To so tudi področja, na katerih bi jim lahko še največ pomagali. Ne znam si predstavljati, da bi smučiče Brezovico, ki ima značilne zmožljivosti 12 tisoč smučarjev na uro, lahko "oskrbovali" samo iz treh hotelov, ampak se mi zdi nujno, da bi razvijali tudi kmečki turizem - še posebej zato, ker gostov, ki bi prihajali na enodnevno smučanje (s Kosova ali iz Skopja), skorajda ni. Ko so bili predstavniki občine Štrpce na obisku v Radovljici, smo jih zato tudi peljali na dve turistični kmetiji na Selo pri Bledu. Gozdarstvo so začeli razvijati s svojimi močmi (prevladujejo listavci), v kmetijstvu pa še vedno vidijo zaostalo dejavnost in ga jemljejo kot znak zaostalosti, pa čeprav imajo prav za kmetijstvo dobre naravne možnosti. V občini so nekdanji redili 30 tisoč ovc, zdaj jih le še pet tisoč. Zemljišča so izjemno razdrobljena, izredne možnosti so za poletno pašo (na Šar planini) in tudi za napredek v načinu kmetovanja. Siliranje krme, kakršno se je razvilo na domala vsaki gorenjski kmetiji, ne poznamo. Kot je povedal predstavnik Gospodarske zbornice Slovenije, KIT Mercator že pripravlja nekaj načrtov za mini farme v Štrpcih."

V skupščinsko gradivo ste zapisali, da za radovljiško občino sodelovanje s Štrpci ne sme pomeniti nobenih dodatnih finančnih obveznosti. Gre torej le za možnost strokovne pomoči, za posredovanje izkušenj...?

Bezjak: "Radovljiška občina bi lahko bila predstavnik Štrpcev v Sloveniji in bi v povezavi z gospodarsko zbornico poskušala tja usmeriti čimveč koristnih programov."

Kafol: "Na seji izvršnega sveta je bilo poudarjeno, na sestanku v Štrpcih pa tudi glasno in jasno povedano, da sodelovanje lahko temelji le na skupnih interesih naših in njihovih organizacij. Ker gre za novo občino, ki nima prostorskih in drugih načrtov, smo predlagali, da bi jim pomagali predvsem pri izdelavi tovrstnih načrtov in da bi pri tem upoštevali predvsem naravne možnosti, ki jih imajo za razvoj turizma, kmetijstva in gozdarstva."

Ste v občini preverili, ali je med gospodarskimi organizacijami kaj zanimanja za tovrstno sodelovanje?

Kafol: "Nekaj organizacij, za katere smo mislili, da bi morebiti lahko vzpostavile kakšno sodelovanje, smo vprašali, vendar niso pokazale zanimanja. To je po svoje tudi razumljivo. Radovljiško gospodarstvo je lani prispevalo v sklad za nerazvite 3,5 milijarde dinarjev, poleg tega pa še sedem milijard za konkretne naložbe predvsem v nerazvitih predelih Slovenije."

Bezjak: "Naše delovne organizacije so že vezane na nekatera nerazvita območja: LIP na Črno goro, Elan na nerazviti del naše republike..."

Stalna konferenca mest in občin Jugoslavije je prevzela nalogo, da bo pomagala občin Štrpce pri izgradnji doma kulture. Po razdelitvi, ki zajema vse občine v Jugoslaviji, naj bi Radovljica prispevala 24 milijonov dinarjev, vse skupaj pa okrog osem milijard. Je dom kulture najpomembnejša naložba v Štrpcih?

Bezjak: "V Štrpcih ocenjujejo, da je tudi kultura tista, ki združuje ljudi in preprečuje izseljevanje. V domu bo tudi prostor, v katerem bo tovarna Marina iz Bačke Palanke uredila proizvodni obrat."

Kaj pravzaprav obljublja Štrpce občini Bor in Bačka Palanka, ki sta bili tudi izbrani za sodelovanje?

Bezjak: "Palanka za zdaj nič drugega kot nekaj strojev za obrat v domu kulture, Bor predvsem na področju uprave, sodstva, zdravstva, kulture (gre za isto republiko) in pri raziskavah v rudniku kromove rude, obljublja pa tudi postavitev obrata za konfekcioniranje bakrene rude."

Janko Stušek, sekretar občinskega komiteja ZKS Radovljica: "Radovljiška občina je pripravljena sodelovati in pomagati komerkoli v Jugoslaviji, toda to sodelovanje mora biti koristno za obe strani. Ne more biti enostransko in tako, da bi dajali le denar in strokovne ekipe, ki jih tudi sami rabimo. Čimbolj se bodo cilji medsebojno usklajali, toliko uspešnejše in trajnejše bo sodelovanje, sicer bo to le en izdelek občine več, ena izmenjava stališč več. Sicer pa - sodelovanje se ne da vsiljevati s sklepi. To ni pravo sodelovanje! Radovljiška občina pa je za sodelovanje, kar dokazuje tudi s tem, da ima dve obratni in štiri prijateljske občine. Sodelovanje z Brusom se je začelo z izmenjavo izseljencev, s Svilajncem prek Plamena, s Palami na olimpijskih igrah, z Varaždinom na kulturnem, športnem in skupščinskem področju, z Bujami prek Murke..."

Ste se ob obisku v Štrpcih kaj pogovarjali o tem, kateri so razlogi za izseljevanje Srbov in Črnogorcev? Ali so vzroki res le politični, kot se poskuša na Kosovu pogosto prikazati?

Bezjak: "Mislim, da so v tej občini predvsem ekonomski. Pred 23 leti so opustili rudnik kromove rude in zaprl okrog štiristo delovnih mest. Takrat se je izseljevanje pospešilo. V raznih delih Jugoslavije je zaposlenih 1500 delavcev, v tujini okrog štiristo."

Kafol: "Razmere so obupne. Ko smo se mudili v kovinskopredelovalnem obratu s 32 strožnicami (nekatero so tudi elektronsko krmiljene), nas je direktor pozval, naj jim priskrbimo kakršnokoli delo, ker imajo zmožljivosti izkoriščene le 30-odstotno. Proizvodnja ni prilagojena povpraševanju, industrija deluje tu kot tujek."

Ali ima odločitev o sodelovanju, sprejeta na eni strani s sklepom oz. z odlokom, dolgoročno perspektivo?

Bezjak: "To bomo šele preverili in spoznali, zato na seji marčevske skupščine tudi nismo vztrajali pri predlaganem sklepu, ampak je bila sprejeta le informacija o možnostih sodelovanja in sklep, da se na osnovi konkretnih interesov pripravi konkretni program."

Kaj če delegati tudi potlej ne bodo za takšno sodelovanje?

Bezjak: "Vse je na prostovoljni osnovi. Delegati imajo možnost presejati in če bodo rekli - ne, bomo tudi glasno in jasno povedali, da radovljiška občina ne more sodelovati. Slabo pa bi bilo, če bi bil za takšno odločitev politični razlog. Možnosti za sodelovanje ne smemo nikomur že vnaprej odklanjati."

To vprašanje sem postavil zato, ker je zadnje čase veliko govora o protislovenskem oz. protisrbskem razpoloženju?

Bezjak: "Takšno razpoloženje se bolj kaže v dnevnih politikah kot na gospodarskem področju. Če bo ekonomski interes, potem ni razloga, da ne bi sodelovali. Sodelovanje pa se lahko začne tudi brez formalnega sklepa skupščine. Žal smo še vedno obremenjeni s formalnostmi - tudi v Štrpcih, kjer bi radi videli, da bi bilo sodelovanje potrjeno na skupščinski ravni in da bi bilo izraženo kot "politična volja", ki jo mora spoštovati tudi gospodarstvo. Mi smo dopovedovali, da sodelovanje ne more potekati na tak način."

Marca ste bili na Kosovu, v Štrpcih. Je bilo kje čutili protislovensko razpoloženje?

Bezjak: "V delegaciji Bačke Palanke je bil tudi sekretar občinskega komiteja ZK Mihail Kertes, s katerim pa nisva uspela navezati nobenih stikov. Kot kaže, vse slovenske funkcionarje uvršča v krog "ljudi iz Cankarjevega doma", ki jih je nedavno ozmerjal z velezdajalci. Z vsemi sva se na koncu pozdravila in rokovala, tudi s predsednikom občinske skupščine in predsednikom izvršnega sveta Bačke Palanke, le s Kertesom ne, ker ga tedaj, ko je prišel na vrsto z nama, že ni bilo. Sicer pa - gostitelji so bili zelo prijazni in pozorni. Nismo se pogovarjali o stvareh, ki bi nas skregale."

Je mogoče pričakovati politični pritisk, če radovljiška občina ne bo za takšno sodelovanje, kot bi želeli in pričakovali na Kosovu?

Bezjak: "Iz proračuna ne moremo dajati denarja, prav tako ničesar obljublja v imenu gospodarstva. Povedali smo, kje vidimo možnosti za sodelovanje. Če bodo zastavili razvoj v to smer, smo pripravljene pomagati, vendar ne z naložbami, ampak predvsem s strokovnim usposabljanjem ljudi, z iskanjem ustreznih rešitev... Zdaj, ko je Srbija dobila na svojem ozemlju tudi večja pooblastila, bo morala prevzeti tudi večjo odgovornost za gospodarski in družbeni razvoj."

Kafol: "Tu gre za protislovske: v Štrpcih po eni strani priznavajo, da bi bilo treba izrabiti predvsem naravne danosti, po drugi pa smo se na sestanku večino časa pogovarjali o tem, kdo bi bil pripravljen tam postaviti industrijske objekte." C. Zaplotnik

Dve uri z Jožetom Školčem

ZSMS - čezgeneracijska organizacija

Škofja Loka - Predsednik republiške konference Slovenske mladine Jože Školč se je pretekli petek z nekajminutno zamudo pojavil na odru predavalnice šolskega centra Boris Zihel in kot edini nastopajoči odprl »okroglo mizo« z nekaj uvodnimi besedami o vstopanju Slovenske mladinske organizacije na našo politično sceno. ZSMS je nekako v začetku osemdesetih let predvsem pa po novomeškem in pozneje krškem kongresu začela presegati svoje tradicionalno početje (proslave za 25. maj, sprejemanje pionirjev v mladince, kvizi Tito-revolucija-mir...) Mladi so začeli razpravljati o zadevah, ki so se tikale njih samih in družbe, v kateri živijo. Vprašanja okrog JLA, svoboda verbalnega izražanja (133), pa lanski proces proti četverici in s tem vprašanje osnovnih človekovih pravic, večstrankarski pluralizem so le nekatere izmed tem, s katerimi se je spopadla mladina z namenom približati se sodobni civilni družbi. Danes je večinsko mnenje (o čemer pričajo mnoge opravljene ankete), da nas le mlade generacija lahko pripelje iz nastale krize. Na generacijski konflikt navezadnje kažejo tudi nedavne volitve, saj so se ljudje kljub predhodni prednosti Bulca raje odločili za Drnovška, predvsem zato, ker je mlajši in manj politično obremenjen. Nujno je potrebno dopustiti organiziranje in realiziranje političnega interesa, pa naj bo to tudi preko strank. Hkrati s tem pa se postavlja vprašanje, kakšna naj bo ZSMS znotraj sebe. Kje je v večstrankarskem sistemu mesto ZSMS, je bilo eno od vprašanih. Školč pravi, da zaenkrat še ni pretiranega strahu, da bi pri nas dovolili stranke, saj so ideološki aparati vsadili strah v ljudi in besede, kot so večstrankarski sistem ali pa boj za oblast, se še vedno izgovarjajo z opreznostjo. ZSMS mora slediti trendom zahodne Evrope. Tam se stranke premikajo k vprašanju boljše kvalitete življenja in ne ostajajo zgolj pri ideoloških barierah med socializmom in kapitalizmom. Ni toliko pomembno, ali je nekdo ateist, ali hodi v cerkev, ali je marksist, pomembno je, da pristaja na neki program, v katerem vidi svoj politični interes. V tej smeri mora iti tudi mladinska organizacija. Vsaka stranka si pripravljata čim širšo bazo in to leta niso pomembna, torej čezgeneracijska organizacija ne pa omejevanje od 14 do 27 let.

Predlog, da bi v družbenopolitičnih organizacijah ukinjali profesionalce, se predsedniku mladine zdi izrazito slab, ker je ukinitve vseh profesionalnih funkcij nemogoče (najbrž pa kdo misli samo na ukinitve profesionalcev v ZSMS).

Ali so že predvidene teme za jesenski kongres ZSMS, bodo katere od točk imele zgodovinski pomen, je bilo naslednje vprašanje?

V Sloveniji je bilo ustanovljeno slovensko krščansko socialno gibanje

Zgodovina daje pravico do samostojnosti

Ljubljana, 12. aprila - Napovedi, da se bodo v Sloveniji pojavljale nove zveze in gibanja, se uresničujejo. Ivan Oman je med drugim napovedal, da se utegnejo prvi samostojno organizirati krščanski socialisti, ki jih sedaj združuje predvsem Društvo 2000. Ti so ta korak že storili, izbrali programski svet Slovenskega krščanskega socialnega gibanja in izvolili izvršni odbor. Ob tem dejanju smo pričali različni sodbam: ene pravijo, da je politično združevanje na verski osnovi nevarna igra, zagovorniki slovenskega krščanskega socialnega gibanja pa menijo, da je to njihova zgodovinska pravica.

V ta aktualni problem je trčila tudi nedavna razprava s predstavnikih verskih skupnosti v Sloveniji. Načel jo je posredno pravzaprav že dr. Anton Stres z ljubljanske Teološke fakultete, ko je pojasnjeval stališča rimskega katoliške cerkve do politične angažiranosti duhovščine na eni in tako imenovanih laikov na drugi strani.

"Sedanja cerkvena zakonodaja jasno določa, da se kler, to je duhovniki, ne sme mešati v politiko in ne sme sprejemati izrazito političnih odgovornosti v družbi. Bilo bi nezdravljivo, da bi kakšen duhovnik postal delegat, minister ali kaj podobnega. To je izrecno prepovedano in kakšnega novega Korosca si ne moremo več predstavljati. Politika je izrazito področje laikov, ki tam lahko ravnajo skladno s svojo vestjo in prepričanjem. Iluzorno je tudi pričakovati, da bodo vsi verniki drveli v svojo stranko. Slovensko krščansko socialno gibanje ne more biti edini politični predstavnik slovenskih kristjanov, ki se bodo pač opredeljevali na osnovi ponujenih programov."

Demokratizacija postavlja vernika v drug položaj

Nekdanji slovenski krščanski socialisti, ki so tudi v cerkvi sprejemali laične naloge, so se združevali v Društvo 2000. V tem društvu je bila tudi uresničena ideja slovenskega krščanskega socialnega gibanja. Peter Kovačič, predstavnik Društva 2000 in novega socialnega gibanja opozarja na dvakratno sporen položaj društva, tako z vidika družbe kot z vidika cerkve.

"Položaj Društva 2000 je dolgo jabolko spora v naši družbi, kamen spotike za ideologijo, ki je in-

časih je bilo kongrese laže pripravljati, saj jim nihče ni posvečal prevelike pozornosti. Kaj pa letos? Prvič - potrebno je izvesti zelo natančno analizo zadnjih štirih let in s tem ugotoviti, kje so tiste točke, ki so postavile pod vprašaj ta družbenopolitični sistem. Če je taka analiza narejena, potem je lažje iskati rešitve problemov. Drugič - nov program, sprememba statuta, imena, še vedno ZSMS ali kaj drugega. Tretjič - postaviti take rešitve, s katerimi bomo šli na volitve 1990, v upanju, da bodo le te nesposredne. To je zelo pomembno. Kljub temu da so doslej vsi kandidati, ki jih je podpirala mladina, imeli tudi podporo ljudstva, le-ti nikoli niso bili izvoljeni. Tu se kaže slabost volitev, ki se odvijajo preko družbenopolitičnih organizacij in nasprotno kvaliteta neposrednih volitev.

Govora je bilo tudi o nacionalnih problemih v Jugoslaviji. Školč zagovarja tako imenovano Jugoslovensko sintezo in hkrati poudarja, da je treba ločiti, kje se močno razlikujemo in kje se da še skupaj kaj rešiti. Tudi tu je nujno gledati čez meje Jugoslavije, na Evropske kriterije, saj proizvodnja, tehnologija, znanje ne smejo biti vezani na nacijo.

Na koncu je Jože Školč povedal tudi nekaj o aktivnostih RK ZSMS v zvezi s kosovskimi razmerami, kjer je še posebej izrazil svoje razočaranje nad Slovensko skupščino, ki se na svoji seji, 30. marca, ni upala zoperstaviti vsesplošnim ocenam o kontrarevoluciji na Kosovu.

Naj za konec napišem še nekaj na rob k škofovelski »okrogli mizi«.

»Okrogla miza« v narekovajih zato, ker jaz razumem z omenjenim izrazom prireditve, na katero je povabljen več ljudi, strokovnjakov na določenem področju, ki skušajo prisotnemu občinstvu odgovorjati na njihova vprašanja in tako razviti, lahko bi rekli demokratični dialog. V tem primeru pa se nikakor ne morem znebiti vtisa, da je »okrogla miza« bila tako rekoč le zelo dobro predavanje oziroma nekakšen pogovor s predsednikom Slovenske mladine, Jožetom Školčem. Zanimivo je tudi to, da so devetindvetdeset odstotkov prisotnih sestavljali učenci šolskega centra Boris Zihel in pa mladinski aktivisti škofovelske občine, kar kaže na to, da so bili ostali škofovelčani bolj slabo obveščeni, saj bi se drugače zagotovo srečanja s Školčem udeležili v večjem številu, kar si povabljeni gost, glede na kvaliteto svojih razmišljanj, tudi zasluži.

Igor Kavčič

To je nevarno za tiste, ki živijo v tem prostoru, da so prisiljeni izbirati. V krščanskem programu ni nič takega, kar ne bi bilo sprejemljivo tudi za druge. Človek je celovita osebnost in se ne more deliti na političnega človeka v politiki in verskega v cerkvi. Povsod se ne more pojavljati na enak način. Biti kristjan v veri in cerkvi ni isto kot kristjan v politiki, gospodarstvu. Biti državljan ne pomeni delovati za cerkev, za oznanjanje evangelija, ampak sodelovati pri zadevah, ki so skupne vsem."

Zgodovinska pravica kristjanov

Predstavniki Slovenskega krščanskega socialnega gibanja trdijo, da je politično organiziranje kristjanov zgodovinska pravica, o čemer ne sme biti debate.

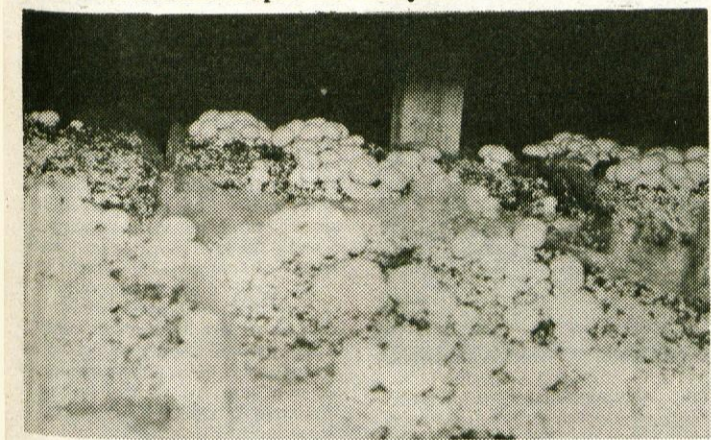
To gibanje ima na Slovenskem korenine že od leta 1894 dalje, v narodnoubudilskem in gospodarskem oziru je ogromno naredilo za Slovence in to je zgodovinska resnica, ki je ni mogoče zanikati. Krščanski socialisti so bili soustanovitelji Osvobodilne fronte slovenskega naroda, potem pa so bili odnirjeni iz političnega življenja. Tudi zaradi tega je takšno organiziranje logično. Se ni dolgo tega, ko je strokovna analiza pokazala, da so kristjani na vodilnih in drugih pomembnejših in boljše plačanih delih v družbi v manjšini. Pravtako pa v našem primeru ne gre za nikakršno stranko ali zvezo, ampak za odprto gibanje, ki bo živelo, če bo program ljudem všeč, in propadel, če ne bo sprejemljiv. Politika ni samo stroka, ampak tudi morala in etika. V sedanjih fazi naše demokracije in v prvih korakih političnega pluralizma pri nas bodo verjetno res odločilni samo programi, ne glede na nazor, ko pa se bo to ustalilo, pa bo odločujoč tudi svetovnonazorski vidik. To dokazuje praksa po svetu in njej ni mogoče oporekati," argumentira pravico do obstoja krščanskega socialnega gibanja Peter Kovačič.

J. Košnjek

V opuščeni vinski kleti

Odlično gojišče za gobe

Podbrezje, 12. aprila - Lansko jesen sta Kranjčan Andrej Istenič in Podbrežan Igor Rauh pobrala prvi pridelek šampinjonov z umetnega gojišča, ki sta ga uredila pod oboki stare kleti v Podbrezjih. Sedaj je na vrsti njuna druga žetev gob, na najeti njivi pa nameravata pridelovati biološko neoporečno zelenjavo.

Zamisel za gojitev šampinjonov se je porodila domačinu Rahu že v preteklosti, ko je zvedel, da uspevajo gobe v rovih pod Kranjem, v preurejenih zakloniščih. Prijatelj Istenič je prislusnil njegovemu predlogu in skupaj sta zaprosila krajevno skupnost v Podbrezjih za najem opuščeni skladiščni prostorov v bregu sredi vasi.

Najprej smo morali 18 metrov dolgo in 3 metre široko klet temeljito očistiti in prebeliti, razlagata sogovornika in nadaljujeta: »Potem je prišla na vrsto napeljava instalacij in ureditev zračenja oziroma ogrevanja. Sami smo izdelali večnadstropne police, kjer je prostor za gojenje gob. Obenem so bili potrebni dogovori z Gorenjsko kmetijsko

zadrugo, kjer sva si kot kooperanta zagotovila posojilo za nakup komposta s podgobjem. Oktobra lani sva začela pobirati prve plodove, ki sva jih skupaj pridelala 2 tona in pol. Drugo pobiranje, ki ga začenjamo v teh dneh, se je nekoliko zakasnilo zaradi zapoznele dobave komposta.«

Rast gob traja približno tri mesece. Od postavitve vreč s kompostom do pobiranja je treba vmes postoriti marsikaj, da je pridelek pravišen. Predvsem je pomembno stalno kontroliranje temperature in vlažnosti, obenem pa pravočasno ukrepanje ob spremembah. Gojitelja v Podbrezjih si sicer šele nabirata izkušnje, a zaenkrat sta zadovoljna s pridelkom. Gobe oddajata zadrugi. Tokrat prvič prodajata sveže šampinjone tudi na drobno, če kdo povprašuje po njih v gojišču.

Gojitelja gob nameravata kmalu uresničiti še eno zamisel. Ker je uporabljeni kompost odlično gnojilo za zemljo, sta vzela v najem bližnjo njivo. Na njej bosta postavila rastlinjaka in v njih pridelovala zelenjavo brez škodljivih primesi. Besedilo in slika:

Stojan Saje

Marija Omahen:

Slovencev nas je malo, zato skrbimo za zdrav rod

»Marsikaterih ekoloških težav, zastrupljanja zraka, voda, zemlje, uničevanja naravnih lepote, posameznik ne more rešiti. Biološko vrtnarjenje pa je lahko prvi korak mnogih izmed nas k izboljšanju odnosa do narave, hkrati pa naš prispevek za njeno zaščito. Tudi na majhnem vrtu lahko precej izboljšamo kakovost lastnega življenja,« je v uvodu v svojo prvo drobno knjižico Moj bio-vrt zapisala švicarska Slovenka Marija Omahen.

Med najbolj vnetimi vrtnarji je že dobro znana in na njenem predavanju prejšnji konec tedna v škofojloškem hotelu Transturijski jih je bila cela vrsta takih, ki so jo že poslušali v Ljubljani. Nobenega nje-nega predavanja ne zamudijo, kajti vedno jim pove kaj novega, kaj uporabnega, zanimivega. Sproti jih seznanja tudi z dosežki Švice na področju biovrtnarjenja, njenimi najnovejšimi spoznanji, z njenimi ukrepi, kako se vrniti k naravi, kako jo ozdraviti. Tokrat je s seboj prinesla izrezke iz časopisa, v katerem list obvešča svoje bralce, da bodo te in te soseske te in te dneve dobile brezplačno kompost za svoje vrto-ve, za cvetlične lončke. Švicarske gospodinje namreč strogo ločuje vse organske odpadke, primerne za kompostiranje. Mesto centralno pripravljajo kompost, spomladi pa jim ga dajo na voljo. Brezplačno. Najnovejše je tudi to, da imajo v mestu točno določena odlagališča za predmete, ki najhujše onesnažujejo okolje: poseben zbirnik za izrabljene baterije, za aluminij, kuhinjsko olje in podobno. Ugotovili so tudi, da vse le ni za odpad. Našli so se ljudje, ki obnavljajo stara kolesa, postelje, hladilnike, televizorje in podobno. Obstaja firma Brockenhaus, katere uslužbenci pridejo na dom po rabljene stvari, odpeljejo, kar se jim zdi še dobro. Pri njih potem te stvari dobijo tuji delavci. Pomembno je, da se ni nič ne meče proč, da se tudi tako varčuje z energijo.

Marija Omahen je po poklicu učiteljica. Z vzgojo se je ukvarjala. A življenje je splet naključij. Naključje je hotelo, da se je z družino preselila v Švico, da je tudi tu dobila svoj vrt, da so tam že tedaj organizirali tečaj za bio vrtnarjenje. Zdaj že sedemnajst let biovrtnari, vsaj dvajset let pa se zdravo hrani. Od takrat, ko je spoznala, da ji le to vrača zdravje. In ko so prijatelji spoznali, kaj vse zna, da zna tudi silno preprečevalno povedati svoja spoznanja okrog vrta in zdravi prehrani, so jo povabili k sodelovanju. Odkrili so jo pri reviji Zdravje, sedmo leto zdaj že piše zanje. Vse kar ve, tako srčno rada pove naprej. Saj je vendar pedagog. In vse, kar pove, je doživeto, vse je sama preskusila na sebi, na svojem vrtu. Vse to so njena lastna spoznanja.

»Silno me veseli, ko na vsakem koraku ljudje o tem govorijo, se zavedajo pomena ne le prehrane, temveč tudi ohranitve zdrave zemlje, okolja, zraka. Čim manj smemo obremenjevati okolje.

Za naše zdravje je pomembno, da jemo čim enostavneje. Brez mesa, brez težkih maščob. Vegetari-

jansko hrano. Jaz silno malo kuham, tako porabim manj energije. Pri sončno vzgojeni zelenjavi, brez kemikalij, je treba manj hrane, ker ima ta več energije. Sončna energija je v rastlinski hrani in ko jo pojemo, je še živa. To energijo zaužijemo, to je živa hrana, ki deluje od znotraj navzven.

Ljudje, ki se tako hranimo, smo optimisti, dobrovoljni, dobro vplivamo na družbo, na ljudi okrog sebe. Smo pa tudi silno kritični do vsega, kar deluje slabo na naravo. Smo tudi zelo aktivni, veliko več veselja imamo do življenja. Imam dva odrasla sinova, tudi onadva sta prevzela to prehrano. Pri študiju opažata, da se lahko bolje skoncentrirata. Švica nam je dala dosti pozitivnega. Čutim, da je moja naloga, da ljudem povem, kar vem in znam. Ne grem se apostolstva, nisem rada v ospredju, hočem le pomagati človeku, z idejami, da si potem sam pomaga k boljše-mu življenju in počutju.

Silno prepričljiva je. Sama je najboljši dokaz, da je vredno razmisliti o spremembi v življenju, ki nam bo dala novo kvaliteto življenja. Kako rada pove, da ji je njen novi, zdravi način življenja povrnil zdravje, da ji ni bilo treba na težko operacijo hrbtnice, da je možu odpravila hud ekcem, da ne pozna nobenega glavobola, nobene migrene več. Nasveti kar sipljejo iz nje...

Vedno se rada odzove. Te dni je v Ljubljani predavala o naravni prehrani osebju otroških vrtcev in šolskih kuhinj. Rada bi napisala posebno brošuro o zdravi prehrani otrok.

»Samo zdravi otroci so temelj za zdrav narod,« pripoveduje skoraj ročeče, »Slovencev nas je malo, veliko nas je raztresenih po svetu. Bodimo vsaj tisti, kar nas je, zdravi, da bomo zdrav rod tudi nadaljevali.«

D. Dolenc

CREINA KRANJ
64000 KRANJ

Creina Kranj, DO za proizvodnjo kmetijskih ter specializiranih industrijskih strojev in naprav, p.o. KRANJ, Ul. Mirka Vadnova 8

VABI K SODELOVANJU

Za dela sezonskega značaja občasno potrebujemo več delavcev - strojnih ključavničarjev in varilcev.

Ste kmetovalec, upokojenec ali zaposleni in imate v določenem letnem obdobju čas?

Nudimo vam zaposlitev po pogodbi za določeno dobo.

Informacije dobite v kadrovskem oddelku DO CREINA KRANJ, lahko tudi po telefonu št.: 28-161, int. 51.

SREDNJA GRADBENA ŠOLA
Kranj, Cankarjeva 2

Srednja gradbena šola Kranj, Cankarjeva 2 organizira preverjanje strokovne usposobljenosti, potrebne za pridobitev obrtnega dovoljenja za

— SLIKOPLESKARSTVO

Prijave z dokazili o dvehletnih delovnih izkušnjah pošljite na gornji naslov do 30. 4. 1989.

Prizidek k osnovni šoli v Železnikih že pod streho

Vredno je potrpeti, ker bo potem bolje

Železniki, 12. aprila - Osnovna šola Prešernove brigade v Železnikih, v katero vsak dan prihaja 705 otrok z različnih koncev Selške doline, je edina v škofojloški občini, ki je zaradi prostorske stiske ohranila večzmenjski pouk, s tem pa učence, zlasti vozače, nehote prikrajšala za marsikatero dejavnost ob rednem pouku. Vendar se s plačanjem potrpeli še nekaj mesecev, se tlažijo učitelji in učenci, ker bo že jeseni tudi k njim posijalo sonce. Prizidek ob šoli je ravno prejšnji teden dobil streho, in če se le ne bo pretirano zatikalo pri denarju, se bodo ob slovesu letošnje jeseni učenci z razredne stopnje lahko preselili v nove, svetle, lepe učilnice, s tem pa pustili svobodneje zadihati večje vrstnike v »starem« delu šole.

Prostorska stiska traja že leta in leta. Vsaka dograditev (prva 1967. leta upravni del in šest učilnic, 1969. leta telovadnica, 1976. leta še osem učilnic) je reševala probleme bolj za nazaj kot za sproti ali celo naprej.

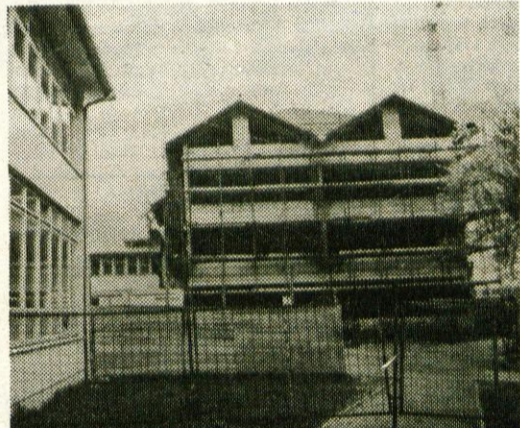
»Ko so v škofojloški občini 1979. leta začeli pripravljati program gradnje in obnove šolskih objektov za referendum, je bila naša šola v primerjavi z drugimi matičnimi šolami kar solidno urejena,« pravi ravnatelj Leopold Nastran. »Predmetna stopnja je bila dopolnena, tudi razredni pouk ni delal kakšnih preglavic, ker sta bili samo dve paralelki. Očitno je to tudi pretehtalo pri oblikovanju prioritete referendumskega programa, saj je bila naša šola predvidena za dograditev pred koncem prejšnje petletke. Glede na to, da so bili 1979. leta zgrajeni štirje novi bloki in smo pričakovali večji priliv otrok v šolo, smo na zboru občanov, ko smo obravnavali referendumski program, predlagali dograditev vsaj v letu 1983. Vrstni red je ostal nespremenjen, naše napovedi pa so se uresničile. V šolskem letu 1983/84 smo s treh oddelkov na predmetni stopnji prišli na štiri oddelke, na razredni pa z dveh na tri. Takrat je prostorska sti-

ska dosegla vrelišče. Na razredni stopnji smo morali uvesti triizmenjski pouk, dva oddelka sta bila v vmesni izmeni. Varstvo vozačev smo prenesli na hodnike, ker ni bilo proste nobene učilnice, na hodniku smo imeli tudi pripravo na šolo, interesne dejavnosti za vozače...«

Prvo polletje brez šolskih malic

Šola v Železnikih, žal, tudi pred koncem pretekle petletke še ni pršla na vrsto. Preprosto je zmanjkalo denarja, saj so gradbeni stroški del pri drugih šolah prehitevali zbran denar. Dolg je škofojloško delavstvo začelo plačevati iz drugih virov šole nekaj let kasneje.

Lani so ob telovadnici najprej zgradili večnamenski prostor, ki ga delijo z jedinicco. Prvo polletje je bila šolska kuhinja zaprta. Kuharici sta se preselili v kuhinjo sosednje tovarne Niko, kjer sta za učence pripravljali kosila, obroke so vrtčevske otroke so pripravljali kar v vrtčevski razdelilni kuhinji, s šolskimi malicami pa so se učenci vrnili

v leta po zadnji vojni. Malice so prinašali od doma. S 1. februarjem je šolska kuhinja spet zažive-la.

V prizidku bo dvanajst učilnic

Lanskega julija so Železnikarji končno dočkali tudi gradnjo prepotrebne prizidka. V njem bo šestnajst učilnic za učence z razredne stopnje, dve za pouk jezikov na predmetni stopnji, knjižnica s čitalnico, večja predavalnica, dva kabineta, medtem ko je klet poleg zaklonišča predvidena še za garderobe za razredno stopnjo, za strelišče za zračno puško, zobno ambulanto, računalniško učilnico in nekatera skladišča.

Z novim dvonadstropnim prizidkom bo imela šola Prešernove brigade prostora za skupaj 840 otrok. To je tudi končna oblika šole.

malno stekel, saj so večinoma zaposleni, otroci pa se dopoldne, ko so sami doma, znajo tudi po svoje »zabavati«. Vse je odvisno od denarja. Mislim, da se bo dokončanje prizidka zavleklo v jesen, čeprav naj bi po planu zaključili gradnjo avgusta, septembra pa nove prostore opremili. Poleg sedanjih virov pritoka denarja bi samo za gradbena dela rabili še dodatnih 3,7 milijarde dinarjev. Bojim se, da se bo učinek novih virov začel kazati šele čez nekaj mesecev, denar pa rabimo zdaj, danes. Bojim se tudi, da smo glede skrbi za denar ostali rahlo osamljeni, da je breme preveč prepuščeno samo šoli, krajevni skupnosti, tovarnam v Železnikih.«

Razdrobljen delavnik

Majda Tolar, učiteljica slovenskega in nemškega jezika: »Dvoizmenjsko delo nam je prineslo precej težav. Zapletli nastajajo pri organizaciji pouka in vseh drugih dejavnosti. Vsako uro se moramo tudi učitelji seliti iz razreda v razred, urnik je razbit, dogaja se, da imajo zjutraj eno ali dve uri, naslednjo šele ob pol poldne pa potem spet popoldne. Vodim fakultativni pouk nemščine, pri katerem so učenci iz obeh izmen. Težko jih je dobiti skupaj v času, ki bi vsem ustrezal in bi bila učilnica prosta. Vendar smo učitelji kljub temu kar dobre volje. Vredno je potrpeti, ker bo potem bolje.«

Prikrajšani vozači

Viktorija Markelj iz Potočka, učenka 8. razreda: »V šolo prihajam od sedmih zjutraj s kombijem, odhaja ob dvanajstih, razen v sredo, ko imamo popoldne vaje pevskega zbora. Vozači smo prikrajšani za marsikatero interesno dejavnost. Zase vem, da bi obiskovala še kakšen krožek, če bi bila doma bliže šoli. Novega prizidka se vsi veselimo, ker v učilnicah, garderobah in po hodnikih ne bo več takšne gneče in bomo lahko vsi hodili v šolo zjutraj. Prikrajšani so namreč tudi domačini, ki obiskujejo pouk samo popoldne.«

H. Jelovčan
Slike: F. Perdan

Desni žep namesto levega

Škofja Loka, 10. aprila - Razširitev osnovne šole Prešernove brigade v Železnikih ima že od spčetka to smolo, da je zadnja na lestvici velikih naložb iz občinskega referendumskega programa. Smoli se z drugimi besedami reče iskanje nadomestnih virov denarja (po samoprispevku), ki pa so se v tem primeru, v pogojih visoke in nepredvidljive inflacije, pokazali kot nezadostni in nezanesljivi. Po oceni s konca marca bi poleg pričakovane priliva denarja potrebovali 3,74 milijarde dinarjev samo za gradbeni zaključek šole brez notranje in zunanje ureditve.

Občinska skupščina je 1. marca naložila cestno-komunalni skupnosti, naj iz svoje vreče (na račun investicij v krajevnih skupnostih) zagotovi denar za dokončanje šole, obenem pa še predlagala, naj se nezanesljivi vir po samoupravnem sporazumu iz čistega dohodka, iz katerega odbor za spremljanje uresničevanja referendumskega programa le s težavo uspe zbrati komaj 80 odstotkov denarja, po možnosti nadomesti z zanesljivejšim virom iz dohodka.

Predlog, ki ga je pred dnevi pretresel občinski izvršni svet, je pripravljen. Ne gre za nikakršen umotvor; gospodarstvo bo še naprej plačevalo, le žepa se bosta zamenjala oziroma obremenitev enakomernoje ter pravičneje prenesla na vse.

Kljub plohi besed o razbremenitvi gospodarstva ima takšna rešitev svoje opravičilo. V letih, ko še niso tako skopo preštevali denarja, so v škofojloški občini na novo zgradili ali obnovili številne šolske objekte, za katere so prispevali tudi delavci iz Selške doline, iz Železnikov. Res ne bi bilo pošteno, da bi jih zdaj tisti, ki so že dobili, pustili na cedilu. Dolg je treba plačati. Ne nazadnje je šola skoraj na pol zgrajena in bridke stvarnosti, v kateri so se samo gradbeni stroški od začetka januarja do konca februarja letos podražili za 90 odstotkov, so najmanj krivi učitelji in učenci, ki že drugo leto delajo v nemogo-rih razmerah in se še bolj kot ropotanja strojev boje morebitne ustavitve gradnje.

H. Jelovčan

Športna plezalka Nuša Romih

Doseči čim višjo težavnost

Tržič, 12. aprila - Pred desetimi leti se je danes 25-letna Tržičanka navdušila za alpinizem. Ko je tri leta nazaj v tujini spoznala športno plezanje, se je povsem predala tej dejavnosti. Ima najboljši dosežek med našimi športnimi plezalkami, temu pa bi rada dodala še kaj več v ameriškem gorovju, kamor odhajata s Srečom Rehbergerjem konec tega tedna.

V kraju, ki ga obkrožajo gore, ni težko postati alpinist. Tako je tudi v Tržiču, kjer se veliko mladih navdušuje za alpinizem in v zadnjem času zlasti za plezanje. Nuša Romih je že kot šolarica zahajala na planinska pota, nato pa so jo prijatelji, kmalu bo desetletje od tega, zvalili medse v tržički alpinistični odsek. Po alpinistični šoli je vse pogosteje obiskovala stene domačin in tujih gor. V Julijcih, Kamniških Alpah, Paklenici in italijanskih Dolomitih si je nabrala kar precej klasičnih vzponov; njene najtežje smeri so dosegle oceno med šesto in sedmo težavnostno stopnjo.

»Klasični alpinizem me je privlačil zaradi lepih doživetij, zlasti po psihični plati, v gorah,« razlaga Nuša Romih in priznava: »Športno plezanje, s katerim sem se pobliže spoznala pred tremi leti v italijanskih in ameriških stenah, je njegovo pravo nasprotje. Od plezalca zahteva veliko več fizičnih sposobnosti, ne malokrat tudi vztrajnosti. Meni ugaja, ker je uspeh odvisen od lastne prizadevnosti in treninga. Dokler plezalec ni sposoben splezati smeri določene težavnostne stopnje, v njej pač ne more uspeti.«

Nušin trening sestavlja urjenje doma na umetnih oprimkih, kjer vadi z visenjem in zgibi. Telesne zmogljivosti pridobiva s tekom in kolesarjenjem. Najboljša vadba pa so vzponi v naravni steni, kamor odhaja vsaj trikrat na teden. Pri sestavi programa vadbe in iskanju pravih kombinacij v smeri ji je že več let dober svetovalec športni plezalec Srečo Rehberger, s katerim sedaj Nuša načrtuje nov podvig.

»Med 15. aprilom in 1. junijem 1989 bova obiskala Ameriko, kjer bova v tamkajšnji državi Oregon plezala v stenah gorovja Smith Rocks. Med prejšnjima obiskoma ameriških gor sem prvič splezala smer z oceno VII+ in VIII-. Sedaj je moj osebni in državni ženski rekord smer v Dolžanovi soteski z oceno VIII+, IX-. V Ameriki bi rada uspela v smeri vsaj tolikšne težavnosti; če bo kaj večja, bom seveda toliko bolj vesela. Spodbujala bom tudi Sreča Rehbergerja, ki želi ponoviti eno najtežjih smeri z oceno X+. Za uspeh se bova pošteno natrudila, saj je najina skrb vsa organizacija tega potovanja in plezanja.«

Stojan Saje

Trener članskega in mladinskega moštva Triglava Martin Gorenc

Delo z mladimi se že obrestuje

Kranj, 12. aprila - Le še odločitev o prvaku in končana bo letošnja košarkarska sezona v članski republiški ligi. Za prvaka bosta v končnici na tri dobljene tekme igrala vodilni Slovan iz Ljubljane in Postojna, ki sta bili v ospredju letošnjega republiškega prvenstva. V tej elitni republiški ligi je igralo tudi člansko moštvo košarkarskega kluba Triglav iz Kranja. V letošnji sezoni je bil Triglav sedmi, za mesto nižje kot lani. To ni bil padec kvalitete moštva, temveč mladost ekipe.

Pretekli teden je bil v organizaciji KK Triglav v dvorani na Planini finale letošnjega republiškega turnirja za mladince, ki je bil s pomočjo gospodarstva Kranja vzorno organiziran. Prva je bila ekipa Smelt Olimpije, drugi pa Triglav. Večina igralcev Triglava igra tudi v članskem moštvu. Mladost je bila tista, ki je padla na lestevici za mesto nižje kot v lanskem prvenstvu. Na to odgovarja trener Martin Gorenc, njegov pomočnik pri mladincih je Žumer.

»Naša ekipa je mlada. Bili smo sedmi, eno mesto nižje, kot smo načrtovali. Sicer je bil načrt sredina lestvice. Pozna se odhod Mitiča in Omahna. To je mlada perspektivna ekipa, v kateri precej obetava dva najmlajša igralca v tej ligi. To sta Šubic in Horvat. Lahko rečem le, da imamo igralce, ki naj bi v naslednjih sezonah prišli v sam vrh republiške članske lige. Ekipa sicer v letošnji sezoni ni bila zrela za višje mesto, kot je bila. Dobro delo z ekipo in mogoče dobre okrepitve bodo pokazale svoje, kar bo dalo moštvu novega poleta k še bolj zreli igri in vidnim mestom. Mladinski republiški finale v Kranju je pokazal, da so naši mladinci, ki igrajo v članskem moštvu, res dober potencial za napredek celotne moške košarke v Kranju. To mladinsko moštvo maja čaka še državno prvenstvo. Upam, da bomo prav s tem moštvom, z dobro igro, in z malo športne sreče med prvimi štirimi v državi. Enako kot pred dvema letoma, ko smo bili s kadeti tretji na prvenstvu Jugoslavije.«

D. Humer

Trener Martin Gorenc in igralec Šubic - Foto: F. Perdan

Tek dveh mostov

Srečo Končina najhitrejši

Kranj, 11. aprila - Športno društvo Jakob Štucin iz Hrastja je pod pokroviteljstvom Agromehanike iz Kranja priredilo tradicionalni Tek dveh mostov. Nastopilo je okrog 80 tekačev, najhitrejši čas med vsemi pa je dosegel znani tekač Srečo Končina. Med moškimi do 30 let je bil vrstni red naslednji: 1. Marko Škerler 1,09.19, 2. Marko Bokavič 1,10.25, 3. Evgen Pezdirc 1,10.48, 4. Zlatko Orehar 1,12.54, 5. Marjan Veršnik 1,13.12; moški od 30 do 40 let: 1. Srečo Končina 1,05.19, 2. Marko Dovjak 1,07.34, 3. Dušan Hribernik 1,08.24, 4. Rade Milenkovič 1,09.10, 5. Jože Rogelj 1,11.02; moški od 40 do 50 let: 1. Janez Umek 1,08.45, 2. Srečo Žerjav 1,09.10, 3. Anton Vencelj 1,19.46, 4. Bine Lenaršič 1,20.38, 5. Rajko Kvas 1,22.25; moški nad 50 let: 1. Matjaž Macarol 1,22.09, 2. Milan Vanetič 1,23.14, 3. France Jeras 1,34.05, 4. Marjan Finci 1,36.16, 5. Tone Udovc 1,39.55; ženske do 30 let: 1. Kristina Vindiš 1,18.19, 2. Markuta Helena 1,47.59. Med ženskami od 30 do 40 let je zmagala Veronika Bohinc s časom 1,18.49, med veterankami pa je zmagala Marija Vencelj 1,40.47 pred Heleno Žigon 1,48.09.

J. K.

Petnajst smučarskih sezon serviserja Stenmarka Jureta Vogelnika

Le člen v verigi proizvodnje Elanovih smučí

Begunje, 12. aprila - V Sälemu, kjer je doma najboljši smučarski tekač na svetu Gunde Svan, se je od tekmovalne poti poslovil najboljši alpski smučar vseh časov Šved Ingemar Stenmark. Veličastno je bilo slovo. Tudi v obdobju svoje največje slave, ko je dosegal uspeh za uspehom, ni bil deležen toliko pozornosti kot na zadnji tekmi. Med udeleženci so bili skoraj vsi znani starejši in mlajši svetovni mojstri alpskih disciplin. In tudi njegov trener Hermann Nogler in njegov petnajst let zvesti serviser Elana Jure Vogelnik.

Po šestnajstih uspešnih sezonah se je poslovil od tekmovalnega alpskega smučanja. »Sodeloval bom še naprej z Elanom, nato z japonskim podjetjem oblačilne stroke in pri popularizaciji nekaterih smučarskih središč na Švedskem,« so bile zadnje besede Ingemarja Stenmarka ob slovesu.

Zadnjikrat v neponovljivi tekmovalni karieri, skoraj nedosegljivih bo njegovih šestosemdeset zmag v svetovnem alpskem pokalu, šestnajstkrat je bil skupni zmagovalac slaloma in veleslaloma, trikrat dobitnik velikega kristalnega globusa. Za to zadnje dejanje mu je smučí pripravil njegov petnajst let zvesti serviser Elana

Jure Vogelnik. To je bilo moje zadnje dejanje pri mazanju smučí Ingu,« je dejal petdesetletni Jure Vogelnik.

»Spominjam se, da sem bil prvi serviser smučí Elan Ingemarju Stenmarku pred šestnajstimi sezonami na eni od tekem v ČSSR. Potem sem to delo nadaljeval naslednjih petnajst sezon alpskega smučanja. Vedno sem bil tisti, ki je servisiral Stenmarkove Elanove smučí. Sem le delček verige pri stalnemu vzponu razvoja naših smučí. Še posebej alpskih, smučí za skoke in za smučarski tek. Tudi še zadnjič sem mu pred njegovo zadnjo tekmo pripravil smučí. Ko sem se vračal iz Švedske, so mi ti

dnevi slavlja ostali v srcu kot nepozabni, a moram reči, da je prevela žalost, ko sem videl našo znamenarjeno domovino. Tega ne vidiš nikjer na Švedskem in tudi ne v drugih deželah, ki sem jih prepotoval skupaj z Ingemarjem in trenerjem Noglerjem. Vseh teh petnajst sezon sem bil le delček pohoda Elanovih smučí na svetovni alpski prestol. Bil sem njegov serviser in kontaktiral sem z njim na treningih in tekmah, za smučí pa smo skrbeli skupaj vsi v Elanu. Razvoj gre naprej, prav tako tudi

v avtomobilski industriji. Še dobro mi je v spominu, ko sem imel star avtomobil dacio. Bil je dober, a star avtomobil. Z njim smo se štirje z vso smučarsko kramo vozili od tekme na tekmo. Prevečkrat smo na mokrih, snežnih, blatnih cestah ostali za cesto. A kaj hočemo. Storili smo vse, da smo bili pravočasno na tekmovalnih. V spominu mi je tudi moja obleka, ki sem jo nosil v prvih letih. Ni bila modna. In šele na zimskih olimpijskih igrah leta 1976 v Innsbrucku sem oblekel uniformo Švedov. Zaključek v Sälemu je bil enkrat. Švedski smo me vzeli za svojega. A sedaj mi je lažje pri srcu. Še posebej, ko smo se poslovili kot pravi prijatelji. Z mene ja padla skrb za pripravo naših smučí Stenmarku. Lahko sem le ponosen, da sem v teh letih le nekaj prispeval za razvoj naših smučí. Še posebej za to, ker sem bil skoraj šestnajst smučarskih sezon bolj Šved kot Gorenjec in Slovenec.«

Tudi Elan se je imenitno oddolžil Ingemarju Stenmarku za uspehe. Generalni direktor Elana Uroš Aljančič mu je izročil Kogojovo skulpturo, stilizirano smučko, največje priznanje Elana za posebne tekmovalne dosežke, ki jo je do slej prejel le Bojan Križaj, Ing. Robič pa je smučarski zvezji Švedske izročil tradicionalnega Elanova globokega smučarja.

D. Humer

Vabila, obvestila

Nogometni spored - V II. slovenski nogometni ligi igra v nedeljo ob 16. uri doma Sava s Slavijo in Jesenice z Belo krajino. Naklo gostuje v Ajdovščini, Triglav pa v Mirnu. Mladinci Save gostujejo pri Olimpiji, Britof pa igra v nedeljo ob 16. uri doma z Litijo. V gorenjski ligi bodo v soboto ob 16.30 na sporedu tekme A članske lige: Alpina : Lesce, LTH : Polet, Zarica : Mavčiče, Bitnje : Visoko, Kokrica : Primskovo in Tržič : Britof. Tekme B lige bodo ob 17. uri in sicer Trboje : Podgorje, Bohinj : Senčur, Preddvor : Alples, Kondor : Hrastje, Podbrezje : Velesovo. Kadeti igrajo v soboto ob 10. uri, pionirji v soboto popoldne ob pol štiri, mladinci pa v nedeljo: južna skupina ob 9.30 in severna ob 10. uri. D. Jošt

Športno društvo Brezje pri Tržiču vabi na občni zbor - Občni zbor bo v soboto, 15. aprila, ob 19.30 v Domu družbenih organizacij na Brezjah. Za uvod bo tržički alpinist Jože Rozman z besedo in sliko opisal vzpon na Čo Oju. ŠD Brezje je med najboljšimi vaškimi društvi v Sloveniji. Po občnem zboru bo družabni večer. Igral bo Janez Kogovšek iz Žirov. - J. Kikel

V Tržiču predavanje o Tibetu - V paviljonu NOB v Tržiču bo v sredo, 19. aprila, ob 20. uri zanimivo predavanje o Tibetu, deželi pod Himalajo. Predaval bo dr. Iztok Tomazin, preizkušen himalajec in osvajalec dveh vrhov v tem pogorju. - J. Kikel

Rokometni spored - V republiški rokometni ligi gostuje Preddvor pri Inlesu Riku, Termopol pa igra doma s Fužinarjem. Tekma v Ribnici bo v soboto ob 20. uri, prav tako pa tudi tekma v Škofji Loki. V ženski ligi gostuje Alples iz Železnikov v Ribnici. Tekma bo v soboto. V drugi republiški moški ligi gostuje Peko v soboto v Ilirski Bistrici. V ligi mladink center igra Sava Kranj z Dupljami, Preddvor gostuje pri Krimu, v Železnikih pa bo tekma med Alplesom in Pekom. Mladinci Preddvora pa gostujejo pri Kolinski Slovanu, Termopol I igra doma s Kamnikom, Peko in Besnica gostujeta pri Kolinski Slovanu II in Škofljici, Termopol II pa igra doma z Mokercem. - J. K.

Nogomet

Britof vodi v gorenjski ligi

Kranj, 12. aprila - V nadaljevanju tekmovalja v II. slovenski nogometni ligi je Naklo v gorenjskem derbiju premagal Jesenice s 5 : 1. Triglav je doma igral neodločeno 1 : 1 z Elanom, Sava pa je nezasluzeno z 2 : 1 izgubila z vodilnim Jadrano Lamo. Lama ima 21 točk, Naklo, Triglav in Elan jih imajo 17, Jesenice 12, Sava pa je zadnja s 7 točkami. Mladinci Save

so premagali Aluminij s 3 : 0, vodilni Britof pa je igral v sezani 1 : 1.

V gorenjski nogometni ligi so bili doseženi naslednji izidi: Britof : Alpina 0 : 3, Visoko : Kokrica 3 : 2, Primskovo : Tržič 4 : 1, Polet : Zarica 2 : 1, Mavčiče : Bitnje 0 : 1 in Lesce : LTH 0 : 4. Britof ima 23 točk, LTH 20, Alpina 19, Tržič in Visoko 16, Creina Primskovo 13, Zarica 12, Lesce in Bitnje 10, Mavčiče in polet 8 in Kokrica 1.

D. Jošt

V Selcih

Športni sedmerboj

Selca, 11. aprila - Da bi poživilo športno aktivnost v krajevni skupnosti je Društvo za šport in rekreacijo v Selcih organiziralo športni sedmerboj. Selčani bodo tekmovali v kegljanju, streljanju, plavanju, kolesarjenju, namiznem tenisu, tenisu in krosu. Tekmovali bodo mlajši pionirji in pionirke, starejši pionirji in pionirke, mladinci, člani in članice. Doslej se je za tekmovalje prijavilo že 122 krajanov, na dan posameznih tekmovalj pa bodo še možne prijave.

Kegljaško tekmovalje je bilo že izvedeno. Med člani so bili najboljši Janče Šmid, Peter benedičič in Vinko Prevc, med mladinci Feri Šturm, Tomaž Habjan in Tomaž Trpin, med ženskami pa Miladi Bertonec in Janja Pogačnik.

V nedeljo 23. aprila, pa bo na sporedu namiznoteniško tekmovalje.

Športno društvo Selca tudi obvešča, da bo v soboto, 15. aprila organiziralo v Kulturnem domu v Železnikih veselico. Igral bo ansambel Martin Krpan.

B. Bertonec

Ples vaterpolistov in plavalcev

Kranj, 12. aprila - Ob pomoči ZTKO Kranj bosta vaterpolski in plavalni klub Triglav iz Kranja v petek, 21. aprila, v dvorani Iskre na Laborah priredila zabavno glasbeno prireditev »Ples vaterpolistov in plavalcev.«

Ples bo 21. aprila s pričetkom ob 19.30. Vstopnina - konzumacija - je 50.000 dinarjev. V to so všteti večerja, srečeval, zabavne igre in ples. Prireditev bo povezoval Miran Šubic. Rezervacije sprejema ZTKO Kranj, telefon 21-235, 21-176.

D. H.

Rokomet

Odlična igra Preddvora

Kranj, 11. aprila - V gorenjski rokometni ligi so odigrali že dve kolu, ki sta prinesli dve visoki zmagi Preddvora. V 12. kolu so igrali takole: Sava : Alples 22 : 27, Radovljica : Duplje 19 : 16 in Zabnica : Preddvor 24 : 34. V 13. kolu pa so bili doseženi naslednji izidi: Preddvor : Radovljica 39 : 28 in Duplje : Sava 18 : 24. Danes bodo igrali 14. kolo: ob 18. uri Veterani : uri Veterani : Gumar in Britof : Besnica, ob 17. uri Radovljica : Zabnica, ob 19. uri Storžič : Alples in Sava : Preddvor ter ob 20. uri Krvavec : Duplje.

J. Kuhar

Namizni tenis

Uspeh Merkurjevih igralck

Kranj, 11. aprila - Na Ptujju je bil turnir najmlajših slovenskih namiznoteniških igralck TOP 10. Druga skupina je igrala na Ptujju in v Kranj sta odšli prvi dve mesti. Na Ptujju je zmagala članica kranjskega Merkurja Alenka Plut, Živa Štrukelj pa je bila druga. Obe sta se uvrstili v prvo skupino.

Organiziran je bil tudi tretji selekcijski turnir najboljših gorenjskih pionirjev. Največ uspeha so imeli igralci kranjskega Merkurja. Zmagal je Klemen Klevišar pred Slavkom Dolharjem, Boštjanom Bernardom in Domnom Pernetom (vsi Merkur). Poljanec iz Škofje Loke je bil peti, sledijo pa igralci Merkurja Sašo Robida, Andrej Tadin in Miha Zdešar.

J. K.

V Tržiču

Bergantov spominski tek

Tržič, 12. aprila - Priprave na tradicionalno atletsko prireditev v Tržiču, 4. štafetni tek po ulicah Tržiča in 4. Memorialni tek Boruta Berganta, so v zaključni fazi. Organizacijski odbor je opravil še zadnje priprave na to tekmovalje, ki iz leta v leto dobiva večjo veljavo.

Letošnja prireditev bo v torek, 18. aprila, ob 16. uri, ko bodo šle na progo prve štafete pionirjev in za njimi pionirke. Organizatorji so letos to tekmovalje, ki je namenjeno učencem in učenkam rojenim leta 1974 in mlajšim, odprli, tako da lahko nastopijo štafete osnovnih šol in telesnokulturnih organizacij iz vse Gorenjske. Mladinke in mladinci, ki bodo tekli na 1500 oziroma 3000 metrov dolgih progah bodo startali ob 16.30 uri, pravico nastopa pa imajo mladi rojeni med leti 1970 in 1973 od vsepovsod. Ob 17. uri bo start članic in veterank (meja je 30 let) na 5000 metrov dolgi progi, vrhunec in zaključek prireditve po memorialni tek v spomin na tragično preminulega alpinista, himalajca, Boruta Berganta, kjer se bodo ob 17.30 uri člani in veterani (meja je 35 let) pomerili na 10 kilometrov.

Organizatorji so se tudi letos zelo potrudili in pod pokroviteljstvom ČP Glas iz Kranja ter ob pomoči domačih delovnih organizacij in zasebnikov pripravili poleg častnih priznanj za najboljše tudi praktične nagrade. Vsak udeleženec bo sprejel spominsko značko, bo v času tekmovalja nezgodno zavarovan, ob tem, da mu ne bo potrebno plačati štartnine, kar je danes sicer že skoraj pravilo na drugih podobnih prireditvah. Pripravili so tudi poseben pokal za zmagovalca Memorialnega teka in pokal za najhitrejšega Tržičana na najdaljši progi.

Vse tekače in tekačice, ki bi radi tekmovali v Tržiču, obveščamo, da se lahko prijavijo pri organizatorju na naslov TKS Tržič, Bračičeva 4 ali po telefonu (64) 50-776 do torka, 18. aprila, do 12. ure.

J. Kikel

Druga zvezna ženska rokometna liga

Kranj nadigral Velenje

Kranj, 11. aprila - Druga zvezna ženska rokometna liga Kranj Duplje: Velenje 24 : 23 (12 : 10), dvorana na Planini, gledalcev 350, sodnika Kern, Strel (oba Koper).

Kranj Duplje: Sonc, Orehar 4, Valant, Bajrovič 1, Kastelic 4, Zontar 3, Jeruc 4, Lenič, Mežek 1, Gradišar 7, Jakšič, Bitenc.

Velenje: Lakič, Jan, Karič 9, Topič 4, Zidar 3, Omerovič 3, Oder, Hudej 1, Vičar 2, Verzolac, Ikič 1, Kmetič.

Obe ekipi, ki sta v sredini prvenstvene lestvice, sta v pravem derbiju pokazali kvaliteto igre. Za odtenek so bile Kranjčanke boljše in zasluženo so zmagale.

Ze v prvem delu igre je kazalo, da bo boj za zmago trd. Ekipi sta se v prvem delu ves čas menjavali v vodstvu, a na koncu tega dela so bile domačinke toliko boljše, da so na odmor zasluženo odšle z dvema goloma razlike.

Bolj poletno so nato Kranjčanke začele v drugem delu igre. V šesti minuti drugega dela so vodile s petimi goli prednosti. Izid je bil 18 : 13 v korist domačink. Tako prednost so imele vse do dvajsete minute, ko so popustile, naredile nekaj napak, in gostje so se jim prebježale le za gol. A Dupljanke so se le zbrale in na koncu so bile lahko vesele zmage, saj so jo zaslužile.

To soboto Kranj Duplje v dvorani na Planini gosti ekipo Ugleda. Tekma bo ob 20. uri.

D. Humer

TV SPORED

PETEK 14. aprila

10.00 Video strani
10.10 TV mozaik
11.00 Slovenci v zamejstvu
11.30 J. A. Lacour: Kajnov nasme, francoska nadaljevanka
12.25 Video strani
16.25 Propagandna oddaja
16.30 TV dnevnik 1
16.45 Tednik, ponovitev
17.35 Slovenci v zamejstvu
18.10 Propagandna oddaja, Video strani, Spored za otroke in mlade
18.30 Safari, češkoslovaška nadaljevanka
19.00 Risanka
19.10 TV okno
19.14 Naše akcije
19.24 Propagandna oddaja
19.30 TV dnevnik 2
19.55 Vreme
20.05 Podvodna odkritja, angleška dokumentarna serija
20.55 Propagandna oddaja Detektiva iz Miami, ameriška nanizanka
21.00 TV dnevnik 3
22.00 Veselo, veselo, ameriški film
23.30 Video strani
II. program TV Ljubljana
17.00 Satelitski programi - poskusni prenosi
10. Videomeh, ponovitev
19.30 TV dnevnik
19.55 Propagandna oddaja
20.05 Zarišče
20.35 Skupščinska kronika
20.55 Prepusti se, draga, francoski film
22.30 Kronika MESSA London: »World music«, prenos koncerta
TV Zagreb I. program
8.10 Poročila
8.15 TV koledar
8.25 Oddaja za otroke
9.00 TV v šoli
10.30 Poročila
10.35 TV v šoli
12.35 Poročila
12.45 Prezrli ste - pogledjte
15.15 Nočni program, ponovitev
17.15 TV dnevnik 1
17.35 Oddaja za otroke
18.05 Številke in črke: kviz
18.25 20 let folklorne skupine Emona
19.10 Vreme
19.15 Risanka
19.30 TV dnevnik 2
20.00 Detektiva iz Miami, ameriška nanizanka
20.55 Rock Teatron 89: Haustor
21.25 TV dnevnik 3
21.45 Na samem z vsemi, oddaja o kulturi

SOBOTA 15. aprila

8.00 Video strani
8.10 Otroška matineja: Radovedni Taček: Jež
8.25 Lonček, kuhaj: Ocvrti lignji
8.30 Vprašanja iz TV klobuka, kviz
9.30 Pogledi: Slikarji nadrealisti
10.45 Sozvezdje bele murve, oddaja TV Beograd
10.20 Naša pesem
11.40 Izbor tedenske programske tvornosti
11.40 Video strani
13.40 Video strani
13.50 »Tigra« Rockovska nagrada 88 v ZRN, ponovitev I. oddaje
15.05 Videogodba, ponovitev
15.50 Mladina: O odnosu ob družbenih spremembah in doživljanju lastne mladosti
16.25 Video strani
16.30 TV dnevnik 1
16.45 ZBIS: J. Ribičič: Nana, mala opica, 2. del oddaje za otroke
17.00 Končna DP v košarki, prenos
18.30 Naš edini svet: Velike in majhne ribe, angleška dokumentarna serija
19.05 Risanka
19.20 TV okno
19.24 Propagandna oddaja
19.30 TV dnevnik 2
19.55 Vreme
19.59 Naš utrip
20.15 Propagandna oddaja
20.20 Žrebanje 3 x 3
20.30 J. Michael: Prevare, ponovitev I. oddaje
21.20 Propagandna oddaja
21.25 Križ kraž
22.55 TV dnevnik 3
23.05 Dvojnica, nemški film
0.40 Video strani
II. program TV Ljubljana
12.25 Jugoslavija, dober dan, oddaja TV Zagreb
12.55 Predstava za otroke
13.55 Kruševac: DP v nogometu - Napredek: Dinamo, prenos
15.50 Stockholm: SP v hokeju - SZ: ZDA, prenos
18.15 Satelitski programi - Poskusni prenosi
19.30 TV dnevnik
20.00 40 let folklorne skupine Tine Rožanc, prenos iz Cankarjevega doma
20.40 Filmske uspešnice Zaklad Sierra Madre, poskusni prenosi
I. program TV Zagreb
8.50 TV koledar
9.00 Izobraževalni program
9.15 J. Wolker: O dimnikarju

9.30 TV gledališče: Platon: Sokratova obramba in smrt
10.30 Prezrli ste - pogledjte
14.30 Bakerjev sokol, ameriški mladinski film
16.00 Krična točka
16.45 TV dnevnik 1
17.00 Narodna glasba
17.30 Kiklop, ponovitev TV nadaljevanka
18.30 Dokumentarna oddaja
19.15 Vreme
19.30 TV dnevnik 2
20.15 Boter I., film
23.15 Nočni program
23.35 TV dnevnik 3
1.30 Poročila
NEDELJA 16. aprila:
9.15 Video strani, Otroška matineja
9.25 Živ zav
10.10 Safari, češkoslovaška nadaljevanka
10.40 J. Michael: Prevare, ponovitev ameriške nadaljevanka
11.30 Domači ansambl: Prerod s Ptuja
12.00 Kmetijska oddaja TV Zagreb
13.00 Zaklad Sierra Madre, ponovitev ameriškega filma
14.55 40 let folklorne skupine Tine Rožanc, posnetek 2. dela nastopa iz CD
15.45 Otok ptic - milijonsko mesto v morju, izobraževalna oddaja
16.25 Video strani
16.30 TV dnevnik 1
16.45 Sto let Charlieja Chaplina Večni potepuh, ameriški film
18.15 Opera »Presto«, Leteči Holandec
18.45 Risanka
18.55 EP, video strani
19.05 Video strani
19.15 TV okno
19.30 TV dnevnik 2
19.55 Vreme
19.59 Zrcalo tedna
19.24 Propagandna oddaja
20.20 Irena Vrkljan: Svila, škarje, drama TV Zagreb
21.40 Propagandna oddaja
21.45 Zdravo
22.45 Video strani
II. program TV Ljubljana
10.00 Danes za jutri, oddaja TV Zagreb
13.00 Športno popoldne
15.00 Končnica v DP v odbojki (ž), Paloma
15.50 Video strani
19.24 Propagandna oddaja
19.30 TV dnevnik
19.55 Propagandna oddaja

21.30 Včeraj, danes, jutri
21.45 Reportaža z nogometne tekme Vardar: Partizan
22.15 Športni pregled
22.45 Kronika MESS-a
TV Zagreb I. program
9.20 Poročila
9.30 Otroška matineja
11.00 Kmetijska oddaja
12.00 Po brezkončnosti sveta: Azija, izobraževalna oddaja
12.30 Izobraževalni program
13.00 J. Dietl: Visoko sedlo, češkoslovaška nadaljevanka
14.15 Nedeljsko popoldne
16.50 Življenje je življenje, reportaža
17.25 Najlejša noč, španski film
18.45 He-man in gospodari vesolja, risanka
19.10 TV sreča
19.30 TV dnevnik
20.00 I. Brešan: Nebeške ptice, TV nadaljevanka
21.25 Vera, brazilski film
22.50 TV dnevnik
23.10 Nočni program
01.10 Poročila
PONEDELJEK 17. aprila:
10.00 Video strani
10.10 Utrip
10.25 Zrcalo tedna
10.40 TV mernik
10.55 Da ne bi bolelo
11.15 Oči kritike
11.45 Štirje mušketirji, ameriški film
13.10 Video strani
16.20 Video strani
16.30 TV dnevnik 1
16.45 Utrip
17.00 Zrcalo tedna
17.15 Oči kritike
17.45 Da ne bi bolelo
18.05 Video strani
18.20 Spored za otroke in mlade
18.30 Sozvezdje bele murve, oddaja TV Beograd
19.05 Risanka
19.15 TV okno
19.24 Propagandna oddaja
20.05 R. Kettner - R. Engel: Pet nas je, nemška drama
21.30 Propagandna oddaja
21.40 Osmi dan
22.20 TV dnevnik 3
22.30 Glasbeni večer
23.25 Video strani
II. program TV Ljubljana
16.30 Satelitski programi - poskusni prenosi
17.45 Po brezkončnosti sveta: Afrika, izobraževalna oddaja TV Zagreb
18.15 Svet sporta
19.30 TV dnevnik 2
19.55 Propagandna oddaja
20.05 Zarišče
20.35 Po sledih napredka
21.05 Videogodba
21.50 Svet na zaslonu

TV Zagreb I. program
8.15 Poročila
8.20 TV koledar
8.30 Otroci, pojte z nami, oddaja za otroke
8.45 Sedmi veter, oddaja za otroke
9.00 TV v šoli
10.30 Poročila
10.35 TV v šoli
12.30 Poročila
12.40 Prezrli ste - pogledjte
15.00 Sedmi veter, oddaja za otroke
15.15 Nočni program, ponovitev
17.15 TV dnevnik 1
17.35 Religije sveta, izobraževalna oddaja
18.05 Številke in črke, kviz
18.25 Dokumentarna oddaja
19.10 Vreme
19.15 Risanka
19.30 TV dnevnik 2
20.00 Žrebanje lota
20.05 Gideonov glas, ameriški film
21.50 TV dnevnik 3
22.10 V velikem planu, kontaktni magazin
23.40 Poročila
23.45 Satelitski program
SREDA 19. aprila:
10.00 Video strani
10.10 TV mozaik
10.50 Svet na zaslonu
11.30 Video strani
16.20 Video strani
16.30 TV dnevnik 1
16.45 TV mozaik
17.25 Svet na zaslonu
18.10 Video strani
18.30 Spored za otroke in mlade
18.30 ZBIS: J. Ribičič: Nana, mala opica
19.05 Risanka
19.15 TV okno
19.20 Dobro je vedeti
19.24 Propagandna oddaja
19.30 TV dnevnik 2
19.55 Vreme
19.59 Propagandna oddaja
20.05 Film tedna
Inocencia, brazilski film
21.55 Propagandna oddaja
22.00 TV dnevnik 3
22.10 Svet poroča
23.05 Video strani
II. program TV Ljubljana
17.00 Satelitski programi - poskusni prenosi
18.30 Regionalni programi TV Ljubljana - studio Maribor
19.00 Večni mir, dokumentarna oddaja
19.30 TV dnevnik
20.05 Zarišče, aktualna oddaja
20.30 Športna sreda
TV Zagreb I. program
8.20 Poročila
8.25 TV koledar
8.30 Super babica, angleška nadaljevanka za otroke
9.00 TV v šoli
10.30 Poročila
10.35 TV v šoli
12.30 Poročila
12.40 Prezrli ste - pogledjte
15.40 Sokolov greben, ameriška nadaljevanka
16.25 Številke in črke, kviz
16.45 Zaščita okolja: Zenica, izobraževalna oddaja
17.15 TV dnevnik 1

8.30 Oddaja za otroke
9.00 TV v šoli
10.30 Poročila
10.35 TV v šoli
12.30 Poročila
12.40 Prezrli ste - pogledjte
16.45 Pogovor o jeziku, izobraževalna oddaja
17.15 TV dnevnik 1
17.35 Mali svet, oddaja za otroke
18.05 Številke in črke, kviz
18.25 Znanost in mi
19.10 Vreme
19.15 Risanka
19.30 TV dnevnik 2
20.00 Žrebanje lota
20.05 Gideonov glas, ameriški film
21.50 TV dnevnik 3
22.10 V velikem planu, kontaktni magazin
23.40 Poročila
23.45 Satelitski program

17.30 Super babica, angl. nad. za otroke
17.55 Svečana akademija ob 70 letnici KPJ
19.10 Vreme
19.15 Risanka
19.30 TV dnevnik 2
20.00 Protidudarec, avstralski film
21.30 TV dnevnik 3
21.50 60 let radia Beograd, dokumentarna oddaja
22.40 Nočni program
0.40 Poročila
ČETRTEK 20. aprila:
10.00 Video strani
10.10 TV mozaik: Šolska TV
11.05 Po sledih napredka
11.35 Video strani
16.20 Video strani, propagandna oddaja
16.30 TV dnevnik 1
16.45 Šolska TV
16.45 Kiparske tehnike
17.15 Arhitektura slovenskih pokrajin
17.40 Po sledih napredka
18.10 Propagandna oddaja, video strani
18.15 Spored za otroke in mlade
18.15 Slovenski ljudski plesi
18.40 Otroci glasbe, ameriška zabavnoglasbena oddaja
19.05 Risanka
19.15 TV okno
19.20 Dobro je vedeti
19.24 Propagandna oddaja
19.30 TV dnevnik 2
19.55 Vreme
19.59 Propagandna oddaja
20.05 J. A. Lacour: Kajnov nasme, francoska nadaljevanka
20.55 Propagandna oddaja
21.05 Tednik
21.55 TV dnevnik 3
22.05 Retrospektiva jugoslovskega filma V zrelo življenje
23.40 Video strani
II. program TV Ljubljana
17.00 Satelitski programi - poskusni prenosi
18.00 Beograjski TV program
19.00 Čas, ki živi
19.30 TV dnevnik
19.55 Propagandna oddaja
20.05 Zarišče, aktualna oddaja
20.35 Operni zbori
20.55 Alpe Jadran
21.25 Oči kritike
21.55 Satelitski programi - poskusni prenosi
TV Zagreb I. program
17.05 TV dnevnik 1
17.30 TV igra za otroke
18.00 Številke in črke, kviz
18.20 Zakonska pravila, ameriška nadaljevanka
19.10 Vreme
19.15 Risanka
19.30 TV dnevnik 2
20.00 Črno na belem, politični magazin
21.05 Opalnoči, zabavna oddaja
22.05 TV dnevnik 3

KINO

KRANJ CENTER

14. aprila: amer. glasb. film U2 - VELIKI ROCK KONCERT ob 16. in 18. uri, amer. trda erotika JACK IN JILL ob 20. uri
15. aprila: amer. komedija BABY BOOM ob 16. in 18. uri, amer. glasb. film U2 - VELIKI ROCK KONCERT ob 20. uri, amer. trda erotika VOYAER ob 22. uri
16. aprila: slov. mlad. film ČISTO PRAVI GUSAR ob 10. uri, amer. glasb. film U2 - VELIKI ROCK KONCERT ob 15. uri, amer. komedija BABY BOOM ob 17. in 19. uri, amer. komedija TRIJE MOŠKI IN DOJENČEK ob 21. uri
17. aprila: amer. komedija BABY BOOM ob 16. in 18. uri, amer. komedija BABY BOOM ob 16. in 18. uri, amer. komedija BABY BOOM ob 16. in 18. uri, amer. komedija BABY BOOM ob 16. in 18. uri
18. aprila: amer. komedija BABY BOOM ob 16. in 18. uri, amer. komedija BABY BOOM ob 16. in 18. uri, amer. komedija BABY BOOM ob 16. in 18. uri, amer. komedija BABY BOOM ob 16. in 18. uri
19. aprila: amer. komedija BABY BOOM ob 16. in 18. uri, amer. komedija BABY BOOM ob 16. in 18. uri, amer. komedija BABY BOOM ob 16. in 18. uri, amer. komedija BABY BOOM ob 16. in 18. uri
20. aprila: amer. komedija BABY BOOM ob 16. in 18. uri, amer. komedija BABY BOOM ob 16. in 18. uri, amer. komedija BABY BOOM ob 16. in 18. uri, amer. komedija BABY BOOM ob 16. in 18. uri
21. aprila: amer. komedija BABY BOOM ob 16. in 18. uri, amer. komedija BABY BOOM ob 16. in 18. uri, amer. komedija BABY BOOM ob 16. in 18. uri, amer. komedija BABY BOOM ob 16. in 18. uri
22. aprila: amer. komedija BABY BOOM ob 16. in 18. uri, amer. komedija BABY BOOM ob 16. in 18. uri, amer. komedija BABY BOOM ob 16. in 18. uri, amer. komedija BABY BOOM ob 16. in 18. uri
23. aprila: amer. komedija BABY BOOM ob 16. in 18. uri, amer. komedija BABY BOOM ob 16. in 18. uri, amer. komedija BABY BOOM ob 16. in 18. uri, amer. komedija BABY BOOM ob 16. in 18. uri
24. aprila: amer. komedija BABY BOOM ob 16. in 18. uri, amer. komedija BABY BOOM ob 16. in 18. uri, amer. komedija BABY BOOM ob 16. in 18. uri, amer. komedija BABY BOOM ob 16. in 18. uri

KRANJ STORŽIČ

14. aprila: amer. krim. film KOKAIN NE ODPUŠČA ob 16. in 18. uri
15. aprila: amer. krim. film KOKAIN NE ODPUŠČA ob 16. in 18. uri, amer. trda erotika JACK IN JILL 2 ob 20. uri
16. aprila: ital. western film VRNITEV MOŽA TRINITA ob 14. uri, amer. krim. film KOKAIN NE ODPUŠČA ob 16. in 18. uri, amer. trda erotika JACK IN JILL 2 ob 20. uri
17. aprila: amer. glasb. film U2 - VELIKI ROCK KONCERT ob 18. in 20. uri
18. aprila: amer. glasb. film U2 - VELIKI ROCK KONCERT ob 18. in 20. uri
19. aprila: amer. glasb. film U2 - VELIKI ROCK KONCERT ob 18. in 20. uri
20. aprila: amer. glasb. film U2 - VELIKI ROCK KONCERT ob 18. in 20. uri
21. aprila: amer. glasb. film U2 - VELIKI ROCK KONCERT ob 18. in 20. uri
22. aprila: amer. glasb. film U2 - VELIKI ROCK KONCERT ob 18. in 20. uri
23. aprila: amer. glasb. film U2 - VELIKI ROCK KONCERT ob 18. in 20. uri
24. aprila: amer. glasb. film U2 - VELIKI ROCK KONCERT ob 18. in 20. uri

ZELEZAR

14. aprila: amer. policij. thriller PRESIDIO ob 16. in 18. uri, amer. trda erotika VOYAER ob 20. uri
15. aprila: amer. policij. thriller PRESIDIO ob 16. in 18. uri, amer. komedija TRIJE MOŠKI IN DOJENČEK ob 20. uri
16. aprila: amer. policij. thriller PRESIDIO ob 16. in 18. uri, amer. komedija TRIJE MOŠKI IN DOJENČEK ob 20. uri
17. aprila: amer. policij. thriller PRESIDIO ob 16. in 18. uri, amer. komedija TRIJE MOŠKI IN DOJENČEK ob 20. uri
18. aprila: amer. policij. thriller PRESIDIO ob 16. in 18. uri, amer. komedija TRIJE MOŠKI IN DOJENČEK ob 20. uri
19. aprila: amer. policij. thriller PRESIDIO ob 16. in 18. uri, amer. komedija TRIJE MOŠKI IN DOJENČEK ob 20. uri
20. aprila: amer. policij. thriller PRESIDIO ob 16. in 18. uri, amer. komedija TRIJE MOŠKI IN DOJENČEK ob 20. uri
21. aprila: amer. policij. thriller PRESIDIO ob 16. in 18. uri, amer. komedija TRIJE MOŠKI IN DOJENČEK ob 20. uri
22. aprila: amer. policij. thriller PRESIDIO ob 16. in 18. uri, amer. komedija TRIJE MOŠKI IN DOJENČEK ob 20. uri
23. aprila: amer. policij. thriller PRESIDIO ob 16. in 18. uri, amer. komedija TRIJE MOŠKI IN DOJENČEK ob 20. uri
24. aprila: amer. policij. thriller PRESIDIO ob 16. in 18. uri, amer. komedija TRIJE MOŠKI IN DOJENČEK ob 20. uri

DIO ob 20. uri, 20. aprila amer. krim. film KOKAIN NE ODPUŠČA ob 16. in 18. uri, amer. trda erotika VOYAER ob 20. uri,

DOM KAMNIK

14. aprila: sloven. film KAVARNA ASTORIA ob 8. uri, franc. erot. film MEMORALNE ZGODBE ob 20. uri
15. aprila: amer. pust. film ZAKLAD CARJA SALOMONA II. ob 17. in 19. uri, premiera barv. srhljivke USODNA SILA ob 21. uri
16. aprila: amer. pust. film ZAKLAD CARJA SALOMONA II. ob 17. in 19. uri, amer. trda erotika VOYAER ob 21. uri
17. aprila: amer. policij. thriller PRESIDIO ob 17.45 in 20. uri
18. aprila: franc. erot. film MEMORALNE ZGODBE ob 18. in 20. uri
19. aprila: NI KINOPREDSTAVI
20. aprila: amer. pust. film ALLIENS OSMI POTNIK ob 18. uri, amer. trda erotika JACK IN JILL 11 ob 20.15 uri
21. aprila: amer. pust. film ALLIENS OSMI POTNIK ob 18. uri, amer. trda erotika JACK IN JILL 11 ob 20.15 uri

TRŽIČ

14. april: angl. vojni film POLJA SMRTI ob 18. uri, amer. trda erotika SEKS MED DELOVNIM ČASOM ob 20.15 uri
15. aprila: amer. tele-komedija TV DNEVNIK ob 17. in 19.15 uri, amer. trda erotika SEKS MED DELOVNIM ČASOM ob 21.30 uri
16. aprila: slov. mladinski film POLETJE V ŠKOLJAKI 2 ob 17. uri, amer. tele-komedija TV DNEVNIK ob 19. uri, amer. trda erotika SEKS MED DELOVNIM ČASOM ob 21.15 uri
17. aprila: amer. pust. film ALLIENS OSMI POTNIK II ob 17.45 in 20. uri
18. aprila: amer. thriller SMRT PO SMRTI ob 18. uri, amer. thriller PRESIDIO ob 20. uri
19. aprila: NI KINOPREDSTAVI
20. aprila: amer. glasb. film U2 - VELIKI ROCK KONCERT ob 18. in 20. uri

KRANJSKA GORA

14. aprila: amer. komedija TRIJE MOŠKI IN DOJENČEK ob 17. in 20. uri

KOMENDA

14. aprila: amer. komedija BABY BOOM ob 20. uri
19. aprila: amer. trda erotika JACK IN JILL 2 ob 20. uri

ČEŠNICA

14. aprila: amer. glasb. film MOONWALKER ob 20. uri

LAZE

14. aprila: amer. pust. film ZAKLAD CARJA SALOMONA II. ob 19. uri

DUPLICA

15. aprila: amer. komedija ŽENSKAR ob 20. uri
16. aprila: amer. srhljivka USODNA SILA ob 18. in 20. uri
19. aprila: amer. akcijski film KOMANDOS LEOPARD ob 20. uri
20. aprila: amer. komedija TRIJE MOŠKI IN DOJENČEK ob 20. uri

MEDVODE

15. aprila: amgl. vojni film POLJA SMRTI ob 20. uri
16. aprila: amer. akcijski film IŠČE MO ZIVEGA ALI MRTVEGA ob 17. uri

DOVJE

16. aprila: amer. akcijski film IŠČE MO ZIVEGA ALI MRTVEGA ob 19. uri

RADOVLJICA

14. aprila: amer. film ČUDEŽ V OSMI ULICI ob 20. uri
15. aprila: franc. risani film ASTERIX PROTI CEZARJA ob 18. uri, amer. film MODERNA DEKLETA ob 20. uri
16. aprila: franc. ris. film ASTERIX PROTI CEZARJA ob 16. uri, amer. film KAČA IN MAVRICA ob 20. uri
17. aprila: amer. film MODERNA DEKLETA ob 20. uri
18. aprila: amer. film KAČA IN MAVRICA ob 20. uri
19. aprila: amer. film MODERNA DEKLETA ob 20. uri
20. aprila: amer. film ŠEFOVA ŽENA ob 20. uri

KINO BLED

14. aprila: amer. grozljivka SMRT PO SMRTI ob 20. uri
15. aprila: amer. film VOJNA AKADEMIJA ob 18. in 20. uri
16. aprila: amer. krim. film GROM NA KOLESIH ob 18. uri, amer. grozljivka SMRT PO SMRTI ob 20. uri
17. aprila: amer. film ČUDEŽ V OSMI ULICI ob 20. uri
18. aprila: amer. film ČUDEŽ V OSMI ULICI ob 20. uri
19. aprila: amer. film KAČA IN MAVRICA ob 20. uri
20. aprila: amer. film MODERNA DEKLETA ob 20. uri

BOHINJSKA BISTRICA

amer. grozljivka SMRT PO SMRTI ob 20. uri
16. aprila: amer. film VOJNA AKADEMIJA ob 18. in 20. uri
20. aprila: amer. film KAČA IN MAVRICA ob 20. uri

ŠKOFJA LOKA

14. aprila: amer. film KAKŠNA ZMESNJAVA ob 18. in 20. uri
15. aprila: amer. film POLICIJSKA AKADEMIJA ob 18. in 20. uri
16. aprila: POLICIJSKA AKADEMIJA ob 18. in 20. uri
18. aprila: Ljubke sorodnice ob 20. uri
19. aprila: Ljubke sorodnice ob 18. in 20. uri
20. aprila: CYBORG ob 20. uri

ŽELEZNIKI

14. aprila: POLICIJSKA AKADEMIJA II ob 18. in 20. uri
15. aprila: LUTKE IZ SAN TROPEZA ob 20. uri
16. aprila: KAKŠNA ZMESNJAVA ob 19. uri
19. aprila: SKRIVNOST POZABLJENE LEGENDE ob 20. uri

POLJANE

14. aprila: LUTKE IZ SAN TROPEZA ob 20. uri
16. aprila: AMERIŠKA BAJKA ob 16. uri, SKRIVNOST POZABLJENE LEGENDE ob 18. uri
18. aprila: CYBORG ob 20. uri

KOVINOTEHNA

BLAGOVNICA FUŽINAR JESENICE

20%

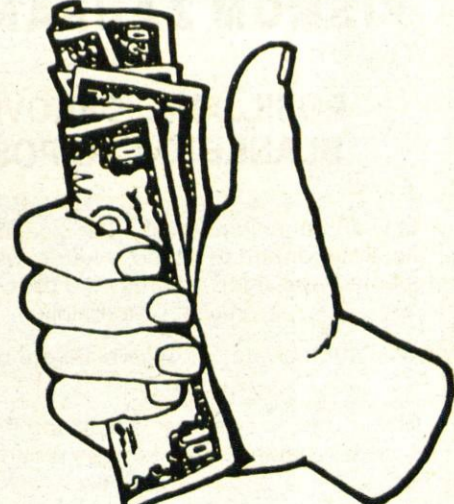
CENEJE

ob nakupu z gotovino!

PRALNI STROJI ● HLADILNIKI ●
ZAMRZOVALNE SKRINJE ● ŠTEDILNIKI
● BARVNI TELEVIZORJI

Možnost nakupa na obroke ali čeke.

NEMOGOČE JE MOGOČE - NEMOGOČE JE MOGOČE - NEMOGOČE

28. mednarodni sejem gozdarstva in kmetijstva

Zanimiv za vsakogar in strokoven

S prireditvijo, o kateri že zaporedna številka potrjuje lepo tradicijo, se danes (14. aprila) v Savskem logu v Kranju odpirajo vrata letošnjih sejmskih in drugih prireditev Poslovno prireditvenega centra Gorenjski sejem. 28. mednarodni sejem gozdarstva in kmetijstva, strokovno specializirano, vendar kot napoveduje, v tem programu celovito prireditev, bo ob 10. uri dopolne odprl sekretar Zdrženja kmetijstva in prehranske industrije Jugoslavije dr. Branko Jovanović. Prireditve, za katero so v začetku tedna na novinarski konferenci napovedali, da bo po strokovni plati, kar zadeva gozdarstvo in kmetijstvo, zanimiva za vsakogar (tudi zaradi delne predstavitve izdelkov široke potrošnje), letos pa še toliko bolj, ker naj bi se na njej že odrazile tudi usmeritve tržnega delovanja, bo sicer za tri dni krajša, kot prejšnja leta. Trajala bo do 20. aprila. Vendar pa program v sedmih dneh v primerjavi z lanskim in prejšnjimi ne bo prav nič siromašnejši. Nasprotno, po izjavi sekretarja Poslovne skupnosti živilske industrije Slovenije Marjana Žumra, naj bi bil letošnji sejem strokovno veliko bolj usmerjen kot prejšnja leta.

Sicer pa bo glede številčnosti razstavljalcev in zasedbe razstavnega prostora za Gorenjsko in za pričakovane številne obiskovalce iz raznih krajev Slovenije in tudi Jugoslavije ter zamejstva najbrž to velika in predvsem tudi zanimiva prireditve. Okrog 700 razstavljalcev na 30 tisoč kvadratnih metrih vseh (in od tega 7.500 kvadratnih metrih pokritih) razstavnih površin bo, kot je bilo poudarjeno, po načelu delovanja trga, predstavilo prehrabne izdelke, kmetijsko mehanizacijo, gozdarski program, lovstvo, obdelavo lesa, izdelke široke potrošnje, domače obrti in podobno. Med vsemi (neposrednimi in posrednimi) razstavljalci jih je skoraj 80 iz tujine in med njimi največ iz sedanjih Avstrije in Italije. Glede tovrstnih razstavljalcev si je prireditelj prizadeval, da bi razstavljene izdelke lahko tudi prodajali, vendar bo to tokrat moč šele po končanem sejmu.

Med napovedanimi novostmi, kar zadeva izdelke posameznih področij, velja opozoriti v gozdarski dejavnosti na gozdarske vitle, nakladalce (tuje firme), zgibni traktor, gozdarska žičnica, ročna dvigalka in avtomatski bremenski voziček (vse Lesna). Kar pa zadeva kmetijstvo, bo novosti iz programa predstavil SIP Šempeter, Alpetour DO Creina, nekateri znani zahodno in vzhodnoevropski proizvajalci pa različno mehanizacijo in traktorje. Predstavljeni bo tudi zeleni program Gorenja in rumeni program IMT. Alfa Laval in Miele pa sodelujeta z molznimi napravami. Organizacijski

odbor je vključil v sejem tudi program za vrtičkarje s prodajo literature, sadik, semen... Kar dobršen del razstavljenih programov oziroma izdelkov bo seveda napredaj, za hitro finančno poslovanje pri nakupih pa bo tokrat na sejmu skrbela danes, jutri in v nedeljo ter v sredo in v četrtek Ljubljanska banka, Temeljna banka Gorenjske.

Široko strokovno celovitost letošnjega 28. mednarodnega sejma gozdarstva in kmetijstva pa naj bi zaokrožil tudi spremljajoči program z različnimi strokovnimi in hkrati zanimivimi razstavami. Kar zadeva tako imenovani spremljajoči program vsekakor izstopa tokrat KŽK Gorenjske, ki bo v ponedeljek v okviru svojega dneva in predavanja o sredstvih za varstvo rastlin s strokovnim posvetovanjem ob 10. uri nekako simbolično, če tako rečemo, tudi proslavil 25-letnico semenarjenja s semenskim krompirjem. Seleksijski in semenarski razvoj na tem področju, ki je KŽK v 25 letih veljal, kot je povedal Tone Roblek, kar okroglih 100 milijonov nemških mark, bo prikazan tudi na posebni razstavi.

Mesna industrija Primorske pripravlja v torek v okviru svojega poslovnega dne predstavitev svojih novih izdelkov, enako pa tudi SIP Šempeter. V okviru dneva lovcev bo že jutri (sobota) predavanje o preprečevanju poškodb od divjadi v kmetijstvu in gozdarstvu, na sejmu pa bo tudi posebna lovska razstava. Prireditelj je jutri in v nedeljo omogočil na sejmu tudi prodajo rabljenih kmetijske in gozdarske me-

hanizacije. Živinorejsko veterinarski zavod Gorenjske se v program spremljajočih prireditev vključuje s posvetom o vzreji plemenskih telic, ki bo v sredo, 19. aprila. Zadnji dan sejma, 20. aprila, pa bo dan gozdarjev. V okviru Zdržne zveze Slovenije pa bo tudi predavanje o kmečkem turizmu. In nenazadnje naj bi k celovitosti letošnje sejmske prireditve, ki je glede nekaterih področij (gozdarstvo) edinstvena v Jugoslaviji, prispevala tudi seja izvršilnega odbora in skupščine Splošnega združenja kmetijstva, živilske industrije in prehrane Slovenije, večeraj (četrtek) je že bila seja izvršilnega odbora Združene kmetijske in prehrabne industrije Jugoslavije, v ponedeljek pa bo seja izvršilnega odbora Splošnega združenja živilske industrije Slovenije. Poleg že omenjenih razstav pa bodo na sejmu še Ekološka razstava o varstvu gozdov, o tem kako opremiti bivalni prostor za kmečki turizem, čebelarstva razstava in razstava prehrabnih izdelkov proizvajalcev združenih v Poslovni skupnosti živilske industrije Slovenije.

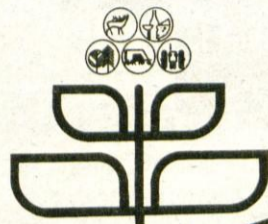
Da gre tokrat za strokovno in v tem okviru čim bolj celovito prireditve, napoveduje tudi izjava sekretarja Splošnega združenja kmetijstva, živilske industrije in prehrane Slovenije Jožeta Kavčiča, ki je poudaril, da so si letos prizadevali ta sejem čim bolj razširiti v jugoslovanski prostor, saj tovrstnih sejmov v Jugoslaviji ni veliko.

A. Žalar

OGLEJTE SI

OGLEJTE SI

28. SEJEM GOZDARSTVA IN KMETIJSTVA V KRANJU OD 14. DO 20. APRILA

— Sejem gozdarstva in kmetijstva je že vrsto let vaš zvest spremljevalec. Z razstavljalci smo vam pripravili vse, kar se v Jugoslaviji proizvaja za gozd, polje, pa tudi za dom, stanovanje in rekreacijo.

— Sejmske prireditve v Kranju so poslovne in racionalne

— Varčujemo s časom — sejem traja samo sedem dni

NOVOSTI, INOVACIJE, VARČEVALNI SISTEMI

— Ponudba tudi iz zamejstva in razvite Evrope

SEJEM V KRANJU ZBLIŽUJE IN INFORMIRA

SPREMLJAJOČI PROGRAM SEJMA

četrtek, 13. 4.

— Seja izvršnega odbora Zdrženja kmetijske in prehrabne industrije Jugoslavije
 otvoritvena dvorana — ob 10. uri

sobota, 15. 4.

DAN LOVCEV
 — predavanje: Preprečevanje poškodb od divjadi v kmetijstvu in gozdarstvu Lovska zveza Slovenije
 otvoritvena dvorana — ob 10. uri
 — Srečanje zadržnikov Gorenjske in Dolenjske ob 13. uri

sobota, nedelja, 15. in 16. 4.

PRODAJA RABLJENE KMETIJSKE IN GOZDARSKE MEHANIZACIJE na posebnem sejmskem prostoru

ponedeljek, 17. 4.

DAN KŽK GORENJSKE
 — predavanje: Sredstva za varstvo rastlin Živinorejsko veterinarski zavod Gorenjske
 otvoritvena dvorana — ob 08. uri
 — strokovno predavanje o selekcij in semenarstvu krompirja
 otvoritvena dvorana — ob 10. uri
 — predstavitve in degustacije izdelkov KŽK Gorenjske od 09. ure dalje na paviljonu KŽK GORENJSKE

NOVO NA RAZSTAVIŠČU V KRANJU
 vsako nedeljo
SEJEM RABLJENIH MOTORNIH VOZIL IN MEHANIZACIJE
 od 07. do 13. ure

torek, 18. 4.

DAN MIP — MESNE INDUSTRIJE PRIMORSKE
 — predstavitev novih izdelkov, degustacije
 od 09. ure dalje na paviljonu MIP
 — predstavitev novosti v proizvodnji SIP Šempeter
 otvoritvena dvorana — ob 11. uri, nato razstavn prostor SIP

sreda, 19. 4.

— vzreja plemenskih telic
 Živinorejsko veterinarski zavod Gorenjske
 otvoritvena dvorana — ob 09. uri

četrtek, 20. 4.

DAN GOZDARJEV
 — predavanje o kmečkem turizmu Zdržna zveza Slovenije
 otvoritvena dvorana — ob 09. uri

RAZSTAVE:

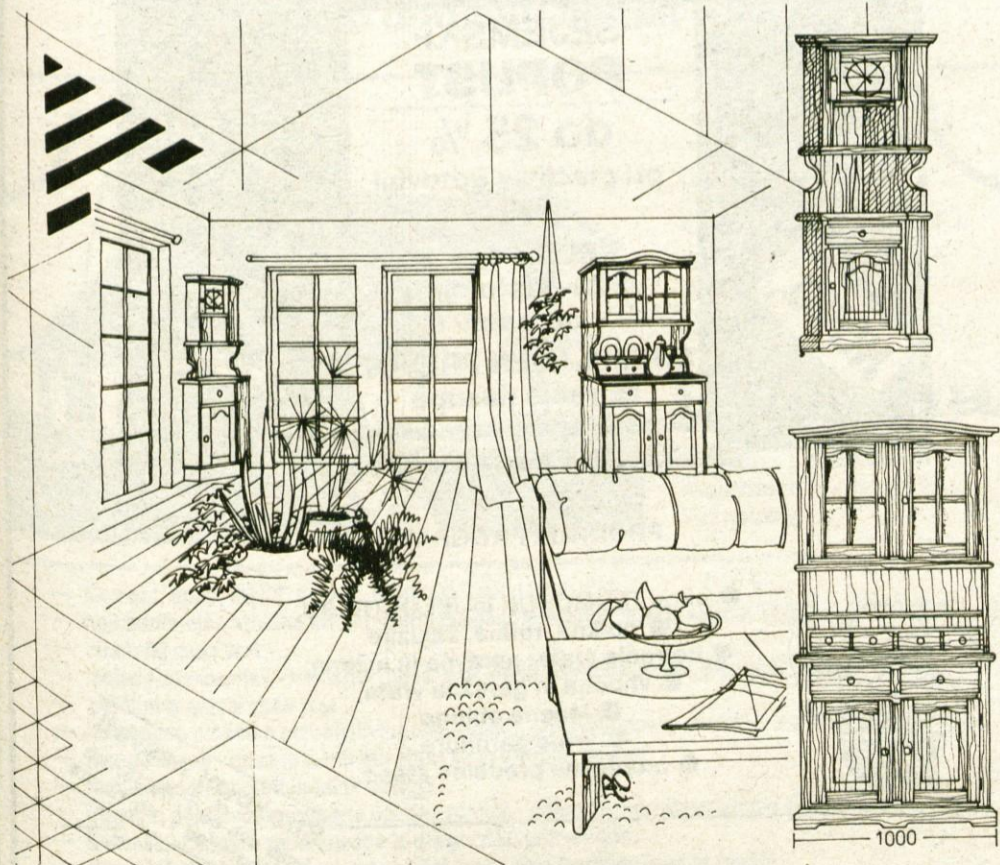
— Razstava KŽK Gorenjske 25 let semenarjenja s semenskim krompirjem v KŽK Gorenjske in v SR Sloveniji vhodna avla
 — Lovska razstava hala »A«
 — Ekološka razstava o varstvu gozdov hala »A«
 — Kako opremiti bivalni prostor za kmečki turizem večnamenska dvorana
 — Čebelarstva razstava večnamenska dvorana
 — Razstava prehrabnih izdelkov proizvajalcev združenih v Poslovni skupnosti živilske industrije Slovenije večnamenska dvorana

Zdržna lesna industrija Tržič p.o.

Obiščite nas na MEDNARODNEM SEJMU GOZDARSTVA IN KMETIJSTVA V KRANJU

- na skupnem razstavnem prostoru ALPLES - ZLIT
- na posebni razstavi »Kako opremiti bivalni prostor za kmečki turizem«, kjer vam bo 17. in 18. aprila naša arhitektka nudila strokovne nasvete

UGODNOSTI PRI NAKUPU POHIŠTVA ZLIT:

- brezobrestno obročno plačevanje
- 20 % popust pri gotovinskem plačilu
- brezplačna dostava do doma

Obiščite tudi naš SALON POHIŠTVA na DETELJICI pri Tržiču!

KREDITI UGODNI NAKUPI POPUSTI UGODNI NAKUPI KREDITI

SOZD **industriaimport**DELOVNA ORGANIZACIJA ZA ZUNANJO TRGOVINO TITOGRAĐ, n.s.o.
DELOVNA ENOTA LJUBLJANA, 61000 LJUBLJANA, Gosposvetska 13/1**Robland**
machines belgium

BELGIJA

**kombinirani mizarski stroj
ROBLAND K 31**
širina skobljanja 31 cm,
5 operacij**kombinirani mizarski stroj
ROBLAND X 260**
širina skobljanja 26 cm
5 operacij**NOVO NA NAŠEM TRŽIŠČU!****scneider**
DRUCKLUFT

ZR Nemčija

KOMPRESORJI IN PRIPADAJOČA ORODJA:

- za mizarje
- za mehanike
- za ličarje
- za pleskarje
- za kleparje
- za hobi

**Samo najboljšje je dovolj dobro za vas
DOBAVA TAKOJ**

Nadomestni deli in servis zagotovljeni v konsignacijskem skladišču VRHNIKA, Kolodvorska 8

Informacije: INDUSTRIAIMPORT, Gosposvetska 13, Ljubljana, telefon 061/314-752

Veseli bomo vašega obiska na mednarodnem sejmu gozdarstva in kmetijstva od 14. do 20. aprila 1989 v Kranju.

**GORENJSKA
KMETIJSKA
ZADRUGA**TZO
**SLOGA
Kranj**Vabimo vas, da obiščete naš razstavni prostor na 28.
mednarodnem sejmu gozdarstva in kmetijstva v Kranju od
14. do 20. aprila 1989**PRODAJNI PROGRAM**Naš telefon
na sejmu
22-026**Traktorji**

- TORPEDO (od 33 do 55 kW oziroma od 45 do 75 KM)
- URSUS C255, C360, C904
- ZETOR (od 37 do 55kW)
- SAME

Domači program kmetijske mehanizacije

- program CREINA (cisterne, mešalci za gnojvko, trosilci mineralnih gnojil)
- program TEHNOSTROJ (trosilci hlevskega gnoja, kiper prikolice)
- program SIP Šempeter (linija za spravilo sena in silaže ter program PÖTINGER)
- program FECRO (molzna oprema in hladilni bazeni)
- hlevska oprema
- varnostne kabine in loki
- škropilnice RAU, KŽK
- puhalniki in samodejni razdelilniki sena
- stroji za obdelavo zemlje: plugi, predsetveniki in sejalnice
- stroji za sajenje in spravilo krompirja

Iz lastne proizvodnje vam nudimo

- aksialne in radialne ventilatorje GROS za dosuševanje sena in drugih kmetijskih pridelkov

Vabimo vas, da obiščete našo prodajalno kmetijske mehanizacije in rezervnih delov v Kranju, Cesta 1. maja (pred mlekarjo Čirče), tel.: (064) 35-032 in 35-750

CREINA

PROIZVODNJA KMETIJSKE MEHANIZACIJE

Na mednarodnem sejmu gozdarstva in kmetijstva v Kranju od 14. do 20.
aprila se vam predstavljamo**s svojim proizvodnim programom:**

Cisterne od 1.000 do 10.000 litrov za vse namene ali po želji kupca (kmetijske, gozdarske, gasilske, za gorivo itd.), vseh vrst trosilcev umetnih gnojil narejeni v kooperaciji s holandsko firmo VICON, stroji za odzvem travnate in koruzne silaže, standardne kosilnice ali z gnetilcem (primerne za kombinete), transportni platoji, električni ali traktorski mešalci gnojvke.

Vse informacije dobite pri prodajalcih kmetijske mehanizacije, na našem razstavnem prostoru ali v prodaji CREINE, tel.: (064) 28-161.

JELOVICALesna industrija, Škofja Loka, tel.. 064/631-241
telex: 34579 yu lijel, telefax: 064/632-261

PRODAJNI PROGRAM:

- okna TERMOTON in JELOBOR SU,
- polkna, rolete, žaluzije
- notranja vrata: naravna in lužena,
- vhodna in garažna vrata,
- lesene obloge
- vrtno garniture,
- montažne predelne stene...

Strokovni nasveti:
vsak dan od 7. do 15. ure
v soboto: od 7. do 12. ure

PRODAJNA MESTA:

Škofja Loka, Celje, Murska Sobota,
Nova Gorica, Izola**OBIŠČITE NAS NA MEDNARODNEM SEJMU
GOZDARSTVA IN KMETIJSTVA V KRANJU**

M—KŽK Gorenjske

Agromehanika

Kranj, Hrastje 52 a

KMETOVALCI!

Vabimo vas na ogled našega razstavišnega prostora na sejmu v Kranju od 14. do 20. aprila 1989.

NUDIMO:

- ugoden popust 30 % za vse vrste škropilnic in atomizerjev
- traktorje iz programa IMT, Beograd modele: 539, 542, 560, 565 IN 577.
- traktorje iz programa TOMO VINKOVIĆ, Bjelovar modele: TV 830, TV 821, TV 818.
- za vse modele traktorjev nudimo tudi ustrezne priključke zagotovljen servis in rezervne dele.

NOVO: nošena traktorska škropilnica 220 litrov

Kot navadno poslujemo v PSC HRASTJE, kjer imamo stalni razstavnini in prodajni prostor.

Telefoni: (064) 36-461, 34-033, 34-034, 34-035.

Trgovina v Hrastju obratuje vsak dan od 7. od 15. ure, ob sobotah pa od 8. do 12. ure.

Telefon na sejmu: 21-688

Za traktorje TOMO VINKOVIĆ Bjelovar in IMT Beograd nudimo v času sejma 10 % popust ali brezobrestni kredit.

MERKUR KRANJ

OBIŠČITE NAS
NA VELIKEM RAZSTAVNEM
PROSTORU

SEJMA GOZDARSTVA IN KMETIJSTVA

V KRANJU, OD 14. - 20. APRILA

RAZSTAVLJAMO IN PRODAJAMO:

- malo kmetijsko mehanizacijo
- kmetijsko, vrtnarsko in sadjarsko orodje
- kose in srpe
- gozdarske verige in orodje
- motorne verižne žage in verige
- vrtno in sadjarske škropilnice
- ročno in električno orodje ISKRA in BLACK & DECKER
- varilne aparate in pribor
- električne pastirje in polnilce akumulatorjev
- zamrzovalne skrinje

INOZEMSKA ZASTOPSTVA - KONSIGNACIJE

- SANDVIK: gozdarska oprema in orodja, zaščitne obleke
- ALPINA: motorne verižne žage, kosilnice
- ALKO: električne in motorne kosilnice za travo
- VOLVO: hidravlične črpalke

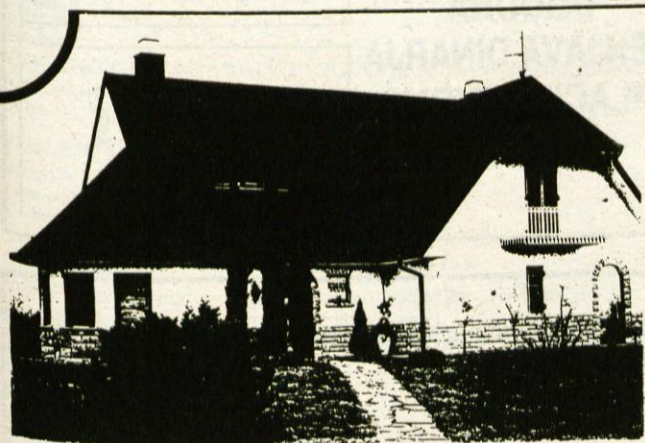
POPUSTI, BREZOBRESTNO OBROČNO ODPLAČEVANJE

**Sava
Kranj**

Prodajalna SAVA, Kranj
Koroška cesta 2

V času sejma v Kranju od 14. do 20. aprila 1989
nudimo prodajo vseh vrst avtopnevmatike,
traktorske in velopnevmatike
po ugodnih cenah

GRADITE HITRO,
GRADITE SODOBNO,
GRADITE POCENI —
GRADITE Z NAMI

lesnina

Trgovina z gradbenim
materialom — Kranj —
Primskovo

- Cement, apno, maltit, salonit, betonski izdelki vseh vrst
- naj sodobnejša strešna kritina iz pravih kanadskih bitumenskih skodel TEGOLA CANADESE
- strešniki vseh vrst
- izolacijski materiali - lendapor, novoterm, perlit, stiropor, tervol, bitumen, ibitol in drugi
- zaščitni premazi vseh vrst
- keramične ploščice najboljših jugoslovanskih proizvajalcev in uvožene, sanitarna keramika
- fasade razne - opaž in furnirane stenske in stropne obloge
- ladijski pod - parketi in talne obloge
- stavbno pohištvo - gradbene opažne plošče - okenske marmorne police in ploščice
- betonski mešalci, samokolnice in drugo zidarsko orodje
- reprodukcijski material za lesno obrt (vse vrste furnirjev lesa in plošč)

Informacije: po telefonu 26-076 ali 23-949

Pri nakupu vam pomagamo z nasveti.

Delovni čas: vsak dan od 7. do 19. ure, ob sobotah pa od 7. do 13. ure.

Obiščite nas tudi na sejmu v Kranju
od 14. do 20. 4. 1989

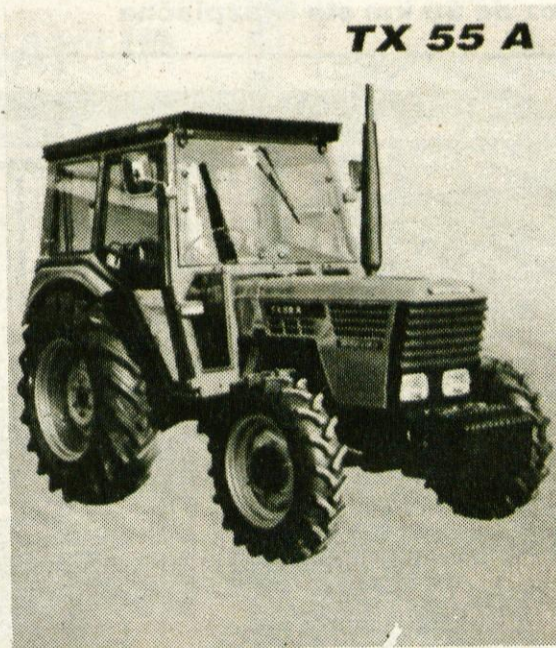
agrotehnika - gruda

PE GORENJSKA KRANJ, Dražgoška 2

GOZDARJI IN KMETOVALCI !

Vabimo vas na ogled našega razstavnega prostora na
sejmu v Kranju od 14. do 20. aprila 1989.

Oglejte se razstavljeno blago in izkoristite ugoden nakup:

— gozdarske
mehanizacije -
kmetijske
mehanizacije

— razstavljamo
uvožene
priključke za
kmetijstvo: pluge
LANDSBERG in
VOGEL-NOOT ter
PÖTTINGER
stroje, kosilnice
BCS

— zaščitna sredstva
za rastline

IZREDNI SEJEMSKI POPUST!

Vse informacije dobite na sejmu ali po telefonu: 26-681
Kranj, 622-166 Škofja Loka.

**MERCATOR — KMETIJSKO
ŽIVILSKI KOMBINAT GORENJSKE**
n. sol. o., KRANJ, JLA 2

Sodeluje na sejmu v Kranju od 14. do 20. aprila 1989

Sejemski razstavno - prodajni program:

- razstava: 25 let semenarjenja s krompirjem
- cvetlični aranžmaji
- mesni in mlečni izdelki
- kmetijska mehanizacija
- vse za vrtičkarje
- gradbeni material

Strokovno posvetovanje:

- 25 let semenarjenja in prizadevanj za izbiro pravega semena krompirja v KŽK
- predstavitev projekta »NOVE METODE v selekciji in semenarstvu krompirja« (sprejet projekt zveznega sklada za spodbujanje tehnološkega razvoja Jugoslavije)

Poslovni dan:
17. 4. Dan KŽK

Pričakujemo vas v paviljonu KŽK Gorenjske Kranj!

**Tudi letos je naše geslo:
VSE ZA KMETIJO IN DOM!**

KOVIN

kovinsko podjetje Jesenice

Obiščite nas na 28. mednarodnem sejmu gozdarstva in kmetijstva v Kranju od 14. do 20. aprila 1989

RAZSTAVLJALI BOMO

pehalne in dvizne transporterje ● nizke naveze za privez goveje živine ● bokse za teleta

NAŠE NOVOSTI

izmolzišče 1 x 3 ● odgnojevanje z delta strgali z novim tipom preklopnika ● kolesa za prenos gibanja v krivini ● separator olja SO 1 ● črpalka za črpanje vode na visokogorskih kmetijah

Na sejmu vas pričakujejo naši predstavniki

Za vse informacije nas pokličite po tel.: 81-171 in 83-063 ali nam pišite na naslov: KOVIN, Heroja Verdnika 22, 64270 Jesenice

**ŠPORT SERVIS
BORIS STREL**

**SEJEM
RABLJENIH
GUMASTIH
ČOLNOV**

KJE: ŠKOFJA LOKA
— Šolska ul. 2
(nasproti NAME)

KDAJ: 15. in 16. 4. 89
— od 8. do 17. ure

KAJ: PRODAJA
IN NAKUP
RABLJENIH
GUMASTIH
ČOLNOV

☎ 064/622-568

ALPETOUR

Turistična agencija Škofja Loka

RABAC za prvi maj - tradicionalne aktivne počitnice
RABAC, ugodne cene za upokojece

PRVOMAJSKE POČITNICE ob morju
(Istra, otoki)

ČEŠKI GRADOVI, 6 dni, odh. 27. 4. (še nekaj prostih mest)

DUNAJ - BUDIMPEŠTA, 3 dni, odh. 19.5. (za manjšo skupino ali posameznike)

ROMANTIČNA NEMČIJA, 8 dni, odh. 27.5. (bogati spored)

COSMOPROF, sejem frizerstva v Bologni, odh. 23.4. (še nekaj prostih mest)

POCENI IN DALEČ, eno in večdnevni izleti za skupine

Informacije in prijave v Alpetourovih turističnih poslovalnicah

lesnina

salon pohištva Kranj

na sejmu v Kranju od 14. do 20. aprila 1989 nudi ugoden nakup za gotovinska plačila:

- spalnice, otroške sobe in dnevne sobe s 30 % popustom
- kuhinje in sedežne garniture pa z 20 % popustom

enaki pogoji, za isto pohištvo, so tudi v pohištvenih salonih Lesnine v Kranju in na Jesenicah.

- Lesnina nudi tudi ugodne kreditne pogoje na 6 mesečno obročno odplačevanje z minimalno 12 % obrestno mero
- Nasveti arhitekta in prevoz do 30 km sta brezplačna

KIRSCHENTHEVER 48
AVSTRJA

ALVORADA
GASTRO KAVA
1 kg 49,90 ATS

ALVORADA
MINAS SUROVA
KAVA
1 kg 43, ATS

WC PAPIR
DONAU STAR
10 kom 19,90 ATS

Pred Dravskim
mostom - desno

**KAVA
DISKONT**

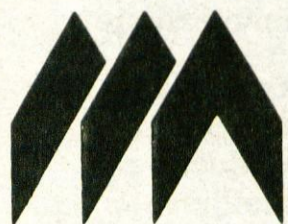
ITAL. RIŽ 5 kg
z vedrom
49,90 ATS

H Loiblhaus
Für Nah & Frisch Versorgung

WEISSE RIESE
pralni prašek
4 kg 99,80 ATS

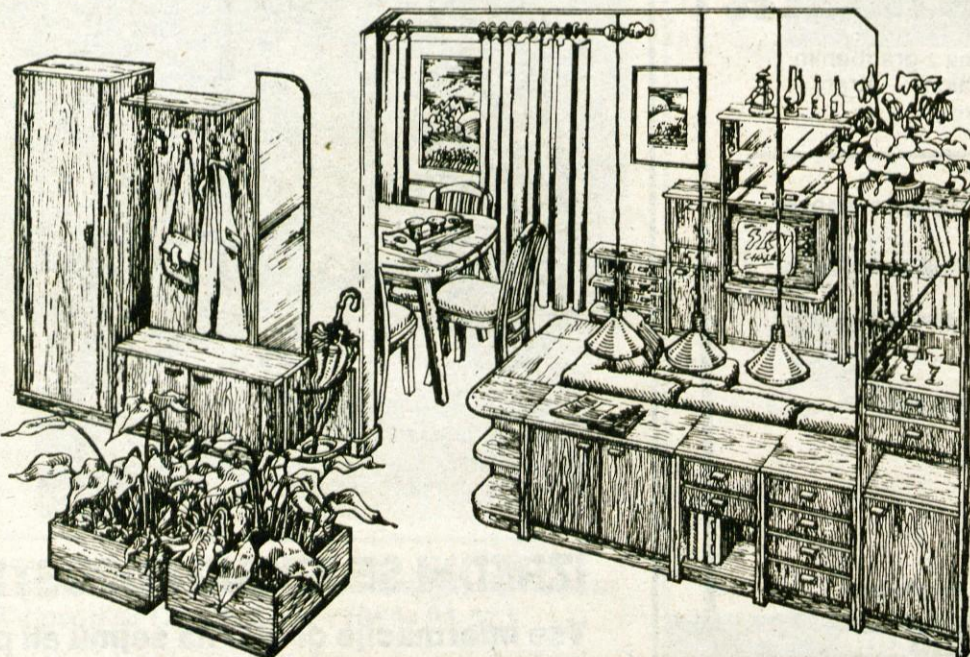
**UGODNA
MENJAVA DINARJA
PLAČILO TUDI V
DINARJIH**

RAMA 500 g
13,90 ATS

**alples
industrija
pohištva**

Železniki
telefon:
064/67-121
66-155

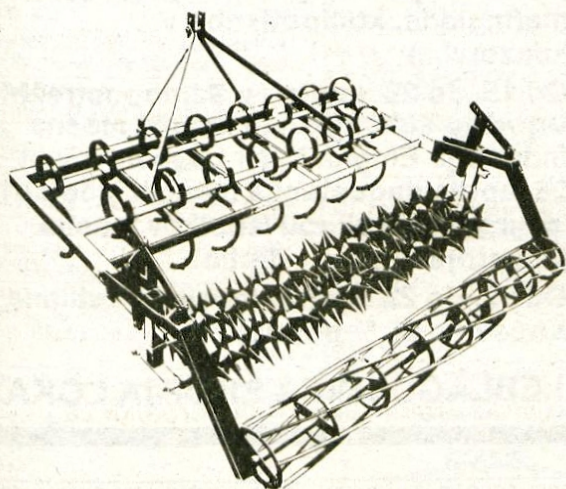
Na sejmu gozdarstva in kmetijstva v Kranju predstavljamo:

- predsobo AL
- spalnico AL
- klubske mize ADA
- sistemsko pohištvo DOM OREH
- sistemsko pohištvo TRIGLAV
- samsko sobo TAMAR

Obiščite nas v času od 14. 4. do 20. 4. 1989 na sejmu v Kranju, kjer vam pri nakupu pohištva nudimo 35 % popust, če plačate z gotovino ali plačilo na obroke.

KMETOVALCI

Naš proizvodni program si lahko ogledate na mednarodnem sejmu gozdarstva in kmetijstva v Kranju, od 14. do 20. aprila 1989 pri prodajalcih kmetijske mehanizacije ali pa v naši delavnici, kjer vam nudimo 15 % sejmski popust.

KOMBINIRANI PREDSETVENIK

Uporablja se kot standardni priključek, s tem, da se lahko na že rabljeni kultivator doda tudi valj.

REZERVNI DELI ZA STROJE

Vzmeti za kultivatorje ● noži za vse vrste kultivatorjev (za domače in uvožene priključke) ● razne okopne motike ● varovalni zatiči in drugo

DRUGI PROIZVODNI PROGRAM

Nakladalni drogovi ● sadilniki sadik ● žične brane ● planirne deske

ZA VSE STROJE DVELETNA GARANCIJA

IZDELAVA KMETIJSKE MEHANIZACIJE

gorenc

LUDVIK STARE

Sp. Brnik, 64207 Cerklje
Telefon: 064/42-053

SREDNJA MLEKARSKA IN KMETIJSKA ŠOLA

64001 KRANJ, PP 79
Smledniška 3
Telefon (064) 35-048

razpisuje prosta dela in naloge

UČITELJA MATEMATIKE IN RAČUNALNIŠTVA

za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Kandidati naj pošljejo prijave z življenjepisom in dokazili o izpolnjevanju pogojev na gornji naslov v roku 8 dni po objavi. Kandidate bomo pisno obvestili v 8 dneh po sklepu komisije za delovna razmerja.

GOZDNO GOSPODARSTVO KRANJ n. sol. o. Delovna skupnost skupnih služb
Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge

ČIŠČENJE PROSTOROV

Pogoji:
osnovna šola
1 mesec delovnih izkušenj

Delovno razmerje se sklepa za nedoločen čas.

Kandidati naj pisne vloge z dokazili pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: Gozdno gospodarstvo Kranj, Delovna skupnost skupnih služb, Staneta Žagarja 27, 64000 Kranj.

KK SŽ — Tovarne vijakov »PLAMEN« Kropa p.o. na podlagi 28. in 29. člena Pravilnika o medsebojnih delovnih razmerjih objavlja prosta dela in naloge

VODJA PROIZVODNJE

Poleg splošnih z zakonom določenih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

- diplomirani inženir strojništva
- 5 let uspešnega dela v kovinsko-predelovalni industriji
- opravljen preizkus iz znanja varstva pri delu, znanje tujega jezika
- smisel za delo z ljudmi in organizacijo

Kandidati naj pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev posredujejo na SŽ—Tovarno vijakov »PLAMEN« Kropa p.o. — Službe za splošne zadeve z oznako »za kadrovske komisije« v roku 10 dni od dneva objave. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v roku 15 dni po opravljeni izbiri.

ČASOPISNO ZALOŽNIŠKO PODJETJE KMEČKI GLAS

61000 Ljubljana, Miklošičeva 4, tel.: 061/219-428, 219-396

Obiščite naš razstavno prodajni prostor v večnamenski dvorani na 28. SEJMU KMETIJSTVA IN GOZDARSTVA V KRANJU od 14. do 20. aprila 1989. Med našimi strokovnimi in leposlovnimi izdajami boste našli tudi nekaj novosti:

LUNIN SETVENI KOLEDAR ZA VRTIČKARJE
MALI VETERINARSKI PRIROČNIK
REVIJA

LEPŠA, BOGATEJŠA, V BARVAH...

Priporočamo
vam tudi
tednik

Kmečki glas

revija SODOBNO KMETIJSTVO

Izkoristite priložnost in obogatite vašo strokovno knjižnico!

GRADITELJI IN KMETIJSKI PROIZVAJALCI!

KMETIJSKA ZADRUGA ŠKOFJA LOKA

Kmetijska zadruga Škofja Loka na sejmu GOZDARSTVA IN KMETIJSTVA V KRANJU od 14. do 20. aprila 1989

PO UGODNIH CENAH RAZSTAVLJA IN PRODAJA

- gradbeni material z dostavo na gradbišče
- na sejmu vam nudi tudi vse informacije o Kmečkem turizmu na Škofjeloškem in ostale dejavnosti zadruge

ZA UDOBEN POČITEK IN MIRNO SPANJE

UGODEN NAKUP sedežnih garnitur vzmetnic

oblazinjenih postelj
lesna sloveni gradec

Do 35 % popust pri gotovinskem plačilu
6 mesečni brezobrestni kredit polog 1/6 vrednosti kredita.

Od 14. - 30. aprila

v salonu pohištva **murka**

Merkator - Kmetijsko živilski kombinat Gorenjske

KOMERCIALNI SERVIS
TOZD KRANJ

Gorenjesavska 9, tel.: 21-276, 24-479

Ves gradbeni material od temeljev do strehe lahko nabavite v naših poslovalnicah gradbenega materiala:

● **STRAŽIŠČE pri Kranju (bivša opekarna)**

tel.: 21-140, 21-180,

● **HRASTJE pri Kranju**

tel.: 36-462, 36-453

Kupljeno blago dostavimo do vašega gradbišča.

Cene so konkurenčne, pred nakupom se o tem prepričajte sami.

Delovni čas od 7. do 15. ure, tudi ob sobotah dopoldne

Se priporočamo!

Obiščite nas na sejmu v Kranju od 14. do 20. APRILA 1989.

INTERCAMBIO MENJALNICA

Unterbergen - Podgora

(»pri Mlakarju«) tel.: 9943-4227-3777

odprto: 8. - 12. 13. - 17., sobota 8. - 11.

ZELO UGODNA MENJAVA - GOVORIMO SLOVENSKO

ROŽNIK TOZD PRESKRBA TRŽIČ

tudi letos na sejmu kmetijstva in gozdarstva v Kranju od 14. do 20. aprila 1989
Na našem razstavnem prostoru v večnamenski dvorani si lahko ogledate in kupite:

- pohištvo
- belo tehniko
- male gospodinjske aparate
- akustične aparate
- šivalne stroje
- kolesa in mopede
- varilne aparate
- motorne žage
- Tomos Husquarna
- ročno orodje za vrtičkarje

- sejmske cene
- brezobrestna prodaja na obroke
- popust pri gotovinskem plačilu
- nasveti pri nakupu
- brezplačna dostava do doma
- brezplačna montaža pohištva (razen kuhinj)

NASVIDENJE PRI MERCATORJU

MALI OGLASI

☎ 27-960
cesta JLA 16

APARATI STROJI

Prodaj rabljen pralni stroj Gorenje in plinski štedilnik s pečico ☎ 38-398

Ugodno prodaj črno-bel TV ☎ 622-882

20-coliski GUMI VOZ ugodno prodaj. ☎ 061/376-744 5698

Prodaj motorno nahrbtno ŠKROPILNICO panonia, 30 odstotkov ceneje. Franc Lazar, Šutna 71, Žabnica 5731
Nov VIDEOREKORDER sharp, wharfedale ZVOČNIKE, barvni TV hitachi, 68 cm, prodaj. ☎ 22-586 5745

CISTERNO, 2.700-litrsko (gnojevko), prodaj. Mengeš, Ropretova 3 5751

Prodaj črno-belo TV ambasador. ☎ 36-394 5753

Ugodno prodaj novo PEČ em central, program 23. ☎ 75-362, po 17. uri 5769

Prodaj GLASBENI CENTER itt. ☎ 57-977 5784

PRALNI STROJ, rabljen, prodaj. Miro Kozelj, Hotemaže 71, Preddvor, ☎ 45-358 5792

Najboljšeju ponudniku prodaj univerzalni OSTROBRUSILNI STROJ valter, s kompletnim priborom, za brušenje rezalnih, strugarskih nožev ter podobno in nov STROJ perfekta za brušenje krožnih in tračnih žag. ☎ 57-262 5794

Prodaj TRAKTOR tv 730. ☎ 68-636 5796

Prodaj PREBRILNIK za krompir. Trboje 72, ☎ 49-339 5801

Prodaj barvni TV sharp. Moravac, Planina 4, Kranj 5809

KROŽNO ŽAGO mio standard C 2 in VRTALNI STROJ metalac BR 26 S, prodaj. ☎ 66-789 5824

Ugodno prodaj termoakumulacijsko PEČ 3,5 kW in ŠTEDILNIK na drva. ☎ 23-032 5836

Prodaj črno-bel TV gorenje. ☎ 49-491 5838

Prodaj KOSILNICO BCS. Sv. Duh 15, Škofja Loka, ☎ 632-569 5850

Tomos 3,5 izvenkrmni MOTOR, nov nerabljen, prodaj 25 odstotkov ceneje. ☎ 81-393, popoldne 5860

HLADILNIK z zamrzovalnikom prodaj za 48 SM. ☎ 620-955 5868

Nov VIDEOREKORDER, deklariran, ugodno prodaj. ☎ 34-680 5878

Prodaj 340-litrsko traktorsko ŠKROPILNICO. Zg. Brnik 73, Cerklje 5881

Prodaj dvojno nerjaveče POMIVALNO KORITO. ☎ 620-988 5883

Prodaj nov MOLZNI STROJ national, 30 odstotkov ceneje. Cena ugodna. ☎ 37-449 5893

Ugodno prodaj novo INVERZIJU (priključek za standardni kardan) za traktor tomo vinkovič. ☎ 79-608, popoldne 5896

Ugodno prodaj barvni TV, star 7 let. ☎ 51-436 5898

Prodaj KOMPRESOR trudbenik, do bava 150 l v minuti, rezervoar 25 l, pritisek 7,5 do 10 barov, star 1 leto. Cena 400 SM. ☎ 82-771 5908

Prodaj nov GUMI VOZ železne konstrukcije in KULTIVATOR z ježem. Cirče 13, Kranj 5921

Prodaj nov rjav KIPERBUSCH. Informacije na ☎ 77-326, popoldne 5924

Prodaj hi-fi GLASBENA CENTRA hitachi in JVC, nova. Aleš Kenda, Oprešnikova 35, Kranj (za Boltezom) 5925

Prodaj dve 2.000-litrski CISTERNI za kurilno olje. ☎ 24-072 5953

Kombinirano PEČ z bojlerjem za kopalnico, dobro ohranjeno, poceni prodaj. Oglej vsak dan med 17. in 19. uro. Novak, Valjavčeva 15, Kranj 5958

Nov gospodinjinski ŠIVALNI STROJ pfaff ugodno prodaj. ☎ 25-650 5975

Ugodno prodaj črno-bel TV in PRALNI STROJ. Zdenko Gašperlin, Planina 71, Kranj 5978

Prodaj rabljeno KOSILNICO in OBRAČALNIK bocher. ☎ 50-554 5993

Prodaj PRALNI STROJ in električni ŠTEDILNIK gorenje. Oglej v soboto popoldne in v nedeljo dopoldne. Naslov v oglasnem oddelku. 5996

☎ "ZAJČEK"

OTROŠKA TRGOVINA

na Trgu RIVOLI na Planini v Kranju (za »Boltezom«) se priporoča z bogato izbiro izdelkov za otroke

POSEBNA PONUDBA:
otroška oblačila iz jeansa od 60.000 naprej

Prodaj TISKALNIK star SG 10 C. ☎ 57-235 6008

Poceni prodaj PRALNI STROJ gorenje. Zg. Bitnje 228 (pri Puškarni) 6020

Prodaj KOSILNICO lombardini BCS diesel, s sedežem. ☎ 061/841-276, popoldne 6026

Poceni prodaj HLADILNIK obodin. ☎ 25-503 6030

RAČUNALNIK commodore 64 prodaj. ☎ 46-450 6031

Ugodno prodaj TRAKTOR imt 542, 250 delovnih ur. Grgar 75, ☎ 065/58-041, po 19. uri 6033

Poceni prodaj PRALNI STROJ obodin, v okvari. Dušan Kavčič, Oprešnikova 38, Kranj 6034

Prodaj še nerabljen KOMPRESOR, delovni pritisek 8 barov, 60-litrski. ☎ 79-941- 6047

Prodaj PUHALNIK tajfun z motorjem. Oglej v petek, od 18. do 20. ure. Zg. Bela 14, Preddvor 6049

Nemško rotacijsko električno KOSILNICO, nerabljeno, z garancijo, prodaj po stari ceni. ☎ 622-516, od 15. ure dalje 6053

Prodaj izvenkrmni MOTOR tomos 4,8 za 15 odstotkov ceneje. Motor je še nerabljen oziroma popolnoma nov. Zg. Bitnje 157, Žabnica 6059

Ugodno prodaj STROJ za vrezovanje navojev. ☎ 41-135 6066

Prodaj še uporaben PRALNI STROJ gorenje 653. ☎ 34-125 6074

BCS KOSILNICO 127 z vozičkom prodaj. ☎ 061/376-744 6078

Prodaj barvni TV panasonic in novo zamrzovalno OMARO, še v garanciji. ☎ 35-364 6080

Avtomatsko VAKUMIRKO za izdelavo plastične embalaže, prodaj. Informacije v soboto in nedeljo na ☎ 27-937 6084

Prodaj črno-bel TV. ☎ 25-058 6087

Prodaj TRAKTOR ferguson 539, 32 delovnih ur. ☎ 632-145 6095

Ugodno prodaj popolnoma novo KUHINJO marles z vsemi aparati in "ŠANKOM". Informacije na ☎ 77-331, dopoldne ali 73-792, popoldne 5835

Poceni prodaj starejšo dvodelno OMARO mahagonij in nov dvojni JOGI, dim. 190 x 160 cm. Ropret, Cankarjeva 32, Radovljica, po 18. uri 5890

KUHINJO s štedilnikom, vgradnim hladilnikom in nabo, ugodno prodaj. ☎ 061/723-381 5957

Prodaj 4 kuhinjske STOLE in JOGI, dim. 200 x 90. ☎ 78-202, Bled 5976

Belo SPALNICO prodaj. ☎ 51-129 6032

SEDEŽNO GARNITURO zelo ugodno prodaj. ☎ 36-658 6069

STANOVANJA

1-sobno STANOVANJE oddamo paru srednjih let za dobo 3 let. Šifra: TRI LETA 5802

Nujno najemem SOBO za dobo 4 mesecev v Radovljici ali okolici. ☎ 78-788, od 8. ure dalje 5806

Prodaj 2-sobno STANOVANJE v Podlubniku. ☎ 622-613 5827

Prodaj 2-sobno STANOVANJE, 60,5 kvad. m., v Škofji Loki, možnost delnega kredita. Šifra: SELITEV LETA 1990 5853

Dekletu, nekadilki, nudim STANOVANJE s soprobo kuhinje in kopalnice. ☎ 38-088 5869

1-sobno družbeno STANOVANJE v Radovljici zamenjam za večje. Šifra: DOGOVOR - VEČJE 5891

Prodaj 2-sobno STANOVANJE v Trzinu ali zamenjam za 1-sobno STANOVANJE. ☎ 51-891 5907

Zamenjam družbeno GARSONJERO na Zlatem polju za večje STANOVANJE. Šifra: MIRNI STANOVALCI 5939

Nujno prodaj 2-sobno komfortno STANOVANJE, 54 kvad. m., vseljivo leta 1990. ☎ 34-185 5992

Zamenjam družbeno 2-sobno STANOVANJE, 57 kvad. m., na Planini, za večje s kabineto. ☎ 37-249 6014

Mlada mamica išče STANOVANJE v Kranju ali okolici. ☎ 26-521 6114

V Kranju, v hiši, prodaj KLETNO STANOVANJE, 72 kvad. m., potrebno adaptacije. Sodna cenitev 13 starih milijard. ☎ 061/574-477 6122

RAZNO PRODAJ

Prodaj KOSILNICO muti z obračalnikom, širine 140 cm, novo traktorsko GUMO 10 x 28, 60-litrsko KOTEL za žganjekuho in DRVA. ☎ 69-095 5756

Prodaj diatonično HARMONIKO in R 4, letnik 1977. Knez - Benedikt, St. Rozmana 7, Kranj 5757

Zelo ugodno prodaj rabljen TOČILNI PULT, 2 VRATA s podbojem, 2 masivni PISALNI MIZI, zakonsko POSTELJO in olinjo PEČ. ☎ 51-891 5760

Prodaj 2 KRAVI s teletom, gradbeno OMARICO in suhe smrekove DESKE raznih dimenzij. Ribno, Partizanska 12, Bled 5867

Prodaj 2 toni betonskega ŽELEZA, premera 10 do 12 mm, motorno ŽAGO jonserski 630 in nov kombiniran ŠTEDILNIK gorenje (2 plin, 4 elektrika). ☎ 40-581 5886

Prodaj 3 m² SMREKOVH DESK — 20 mm. Janez Ravnik, Valjavčeva 11, Kranj, tel. 28-916

Ugodno prodaj BETONSKO ŽELEZO, premera 6, 8 in 10 mm, cca 1.500 kg. ☎ 74-824 5778

ŽELEZO, premera 6 mm, ugodno prodaj. ☎ 42-374 5808

Prodaj suhe smrekove PLOHE in PLOHE za odranje. ☎ 45-514 5837

Prodaj 2,5 kub. m. smrekovih PRI-ZEM, deb. 8 in 10 cm. ☎ 73-248 5842

Prodaj 2,5 kub. m. suhih smrekovih DESK, deb. 25 mm. Kuralt, Kurirska pot 2, Cerklje 5856

Prodaj približno 50 kvad. m. naravnega istrskega rezanega KAMNA za oblaganje. Informacije na ☎ 632-097 5870

Prodaj PUNTE. ☎ 39-509 5875

Prodaj BAKRENE PLOŠČE, deb. 0,55 mm, 20 odstotkov ceneje. ☎ 26-973 5910

Poceni prodaj PEČ za etažno centralno, RADIATORJE trika, radiatorske VENTILE in pocinkano ŽICO, premera 4,2 mm in 3,8 mm. Janez Demšar, Vincarje 15, Škofja Loka, ☎ 620-986 5911

Prodaj 100 kvad. m. suhega smrekovega OPAŽA. Ivan Korošec, Sp. Gorje 153/a 5748

Prodaj 2.800 kosov strešne OPEKE. Iztok Fiederer, Dorfarje 37, Žabnica 5775

Prodaj smrekove PLOHE. ☎ 061/841-317 5919

Prodaj lepe suhe smrekove PLOHE in DESKE. Visoko 66, Šenčur 5929

Prodaj BETONSKI MEŠALEC. ☎ 633-752 5991

Po zelo ugodni ceni prodaj keramične plošče KLINKER Ljubecna. C. na Klanec 17/a, Kranj 6007

Prodaj smrekove PLOHE. Mlakarjeva 44, Šenčur 6028

Prodaj suh smrekov OPAŽ. ☎ 42-069 6093

PEČ za centralno kurjavo stadler, 40 kW, trajnožarna, skoraj nova, prodaj. ☎ 77-618 6121

POSESTI

Starejšo kmečko HIŠO ali pastirski STAN vzamem v najem, kot vikend. Šifra: NARAVA 5789

Prodaj NJIVO v bližini Lahovč. Naslov v oglasnem oddelku. 5798

Prodaj KMETIJO, 7 ha, v Poljanski dolini, 40 km oddaljeno od Ljubljane. ☎ 061/614-633 5816

GARAŽO na Planini (Vrečkova ulica) prodaj. ☎ 37-270 5849

Prodaj zazidljivo PARCELO. Šifra: ŽELEZNIKI 5970

V najem ali oskrbo vzamem HIŠO ali KMETIJO. Naslov v oglasnem oddelku. 6018

ŠIVLJSTVO KUHAR

vam nudi
obhajilne obleke
za deklice
Visoko 130, Šenčur
tel.: 43-090

STAN.OPREMA

Ugodno prodaj OTROŠKO SOBO peter z jogijem, zeleno bele barve. Jože Kristan, Nova vas 17, Radovljica, ☎ 73-365 5791

Poceni prodaj 2 FOTELJA. ☎ 26-973 5829

Ugodno prodaj popolnoma novo KUHINJO marles z vsemi aparati in "ŠANKOM". Informacije na ☎ 77-331, dopoldne ali 73-792, popoldne 5835

Poceni prodaj starejšo dvodelno OMARO mahagonij in nov dvojni JOGI, dim. 190 x 160 cm. Ropret, Cankarjeva 32, Radovljica, po 18. uri 5890

KUHINJO s štedilnikom, vgradnim hladilnikom in nabo, ugodno prodaj. ☎ 061/723-381 5957

Prodaj 4 kuhinjske STOLE in JOGI, dim. 200 x 90. ☎ 78-202, Bled 5976

Belo SPALNICO prodaj. ☎ 51-129 6032

SEDEŽNO GARNITURO zelo ugodno prodaj. ☎ 36-658 6069

STANOVANJA

1-sobno STANOVANJE oddamo paru srednjih let za dobo 3 let. Šifra: TRI LETA 5802

Nujno najemem SOBO za dobo 4 mesecev v Radovljici ali okolici. ☎ 78-788, od 8. ure dalje 5806

Prodaj 2-sobno STANOVANJE v Podlubniku. ☎ 622-613 5827

Prodaj 2-sobno STANOVANJE, 60,5 kvad. m., v Škofji Loki, možnost delnega kredita. Šifra: SELITEV LETA 1990 5853

Dekletu, nekadilki, nudim STANOVANJE s soprobo kuhinje in kopalnice. ☎ 38-088 5869

1-sobno družbeno STANOVANJE v Radovljici zamenjam za večje. Šifra: DOGOVOR - VEČJE 5891

Prodaj 2-sobno STANOVANJE v Trzinu ali zamenjam za 1-sobno STANOVANJE. ☎ 51-891 5907

Zamenjam družbeno GARSONJERO na Zlatem polju za večje STANOVANJE. Šifra: MIRNI STANOVALCI 5939

Nujno prodaj 2-sobno komfortno STANOVANJE, 54 kvad. m., vseljivo leta 1990. ☎ 34-185 5992

Zamenjam družbeno 2-sobno STANOVANJE, 57 kvad. m., na Planini, za večje s kabineto. ☎ 37-249 6014

Mlada mamica išče STANOVANJE v Kranju ali okolici. ☎ 26-521 6114

V Kranju, v hiši, prodaj KLETNO STANOVANJE, 72 kvad. m., potrebno adaptacije. Sodna cenitev 13 starih milijard. ☎ 061/574-477 6122

RAZNO PRODAJ

Prodaj KOSILNICO muti z obračalnikom, širine 140 cm, novo traktorsko GUMO 10 x 28, 60-litrsko KOTEL za žganjekuho in DRVA. ☎ 69-095 5756

Prodaj diatonično HARMONIKO in R 4, letnik 1977. Knez - Benedikt, St. Rozmana 7, Kranj 5757

Zelo ugodno prodaj rabljen TOČILNI PULT, 2 VRATA s podbojem, 2 masivni PISALNI MIZI, zakonsko POSTELJO in olinjo PEČ. ☎ 51-891 5760

Prodaj 2 KRAVI s teletom, gradbeno OMARICO in suhe smrekove DESKE raznih dimenzij. Ribno, Partizanska 12, Bled 5867

Prodaj 2 toni betonskega ŽELEZA, premera 10 do 12 mm, motorno ŽAGO jonserski 630 in nov kombiniran ŠTEDILNIK gorenje (2 plin, 4 elektrika). ☎ 40-581 5886

Prodaj PRALNI STROJ gorenje exkluziv in 100 m električnega KABLA ppr, ploščat, 3-žilni. ☎ 27-853, od 14. do 19. ure 5815

Ugodno prodaj malo rabljen SESALEC in 50 kg SMOLE. Jovanovič, ☎ 33-122 5821

Prodaj KOLO BMX in ROŽE trajnice za vrt. ☎ 40-557 5923

Prodaj ŠOTOR za 5 oseb, BETONSKI MEŠALEC in plinsko PEČ. ☎ 58-295 5928

Zaradi selitve prodaj kopalno KAD, dolžine 160 cm, kopalniško kombinirano PEČ in HLADILNIK zoppas. Kordež, Prešernova 5, Radovljica 5933

Nov AVTORADIO s kasetofonom in ČELADO, prodaj. ☎ 77-779 5951

Prodaj LADO rivo 1300, letnik 1986 in bukovka DRVA. ☎ 42-791 5955

Prodaj malo zamrzovalno SKRINJO gorenje, mali električni ŠTEDILNIK s pečico, vikend plinski KUHALNIK, chicco STOLČEK, STAJICO, TRICKEL giordani, POSTELJICO z jogijem in kenguruja. ☎ 51-219, zvečer 5960

Ugodno prodaj nova balkonska VRATA termopan, desna in starejši zložitivi otroški VOZIČEK. Blejska 12, Tržič, ☎ 52-340 5974

Ugodno prodaj Z 101 in ročno vrtno KOSILNICO. ☎ 34-877 5979

Prodaj otroško POSTELJICO in 16 kosov KOMBI PLOŠČ, deb. 5 cm. Oglej popoldne. Marinka Šavs, Pred-dvor 50 5981

Prodaj semenski in jedilni KROMPIR igor in 7 tednov staro TELIČKO. Anton Kokalj, Sr. Bitnje 19, Žabnica 5988

Črno-belo TELIČKO pred telitvijo, suha DRVA in CEMENT ugodno prodaj. Možna dostava. Velešovo 24, Cerklje 5989

Prodaj električnega PASTIRJA in moped tomos AVTOMATIK, oboje novo. ☎ 061/59-453 6023

Prodaj novo klubsko MIZO in novo okroglo jedilno MIZO ter VRTALNI STROJ iskra. ☎ 39-368 6025

Prodaj semenski in jedilni KROMPIR igor in 7 tednov staro TELIČKO. Anton Kokalj, Sr. Bitnje 19, Žabnica 6035

Prodaj ovalno, raztegljivo, temno JEDILNO MIZO, otroško POSTELJICO z jogijem in ZIBELKO. ☎ 66-656, popoldne 6037

Prodaj balkonska VRATA, OKNO in stikalno URO. Valant, Pavle Medetove 9, Naklo 6040

VIDEOREKORDER sharp in otroški VOZIČEK, prodaj. ☎ 73-876 6070

Prodaj semenski KROMPIR igor in desire ter večjo količino borove

Z 101 GTL 55, letnik december 1985, dodatno opremljena, prodam. Cena po dogovoru. Informacije na 79-571, od 17. do 19. ure 5964

R 10, vosen ali po delih, prodam. 76-355 5965

Prodam dobro ohranjen MOTOR APN 6. 632-953 5967

Prodam MZ ETZ 250 ccm. Zelo ugodna cena. Silvo Štucin, 633-493 5969

Prodam karamboliran JUGO 45, v vosenem stanju. Lahovčič 52, Cerklje 5971

Prodam R 4 GTL, letnik 1987. 28-861, int. 27-45, Marko 5973

VW 1200 (12 V), po delih, prodam. Kocjanova 18/a, Kranj - Stražišče 5977

Prodam JUGO 45 A, letnik april 1987, 14.800 km. Boro Markovski, Podlubnik 159, Škofja Loka 5980

Prodam Z 101 mediteran, letnik 1979, registriran do oktobra 1989. Bernik, Puštal 44, Škofja Loka, 622-050 5983

Prodam JUGO 45, letnik 1981, dobro ohranjen. Franci Rozman, Kamnje 13, Boh. Bistrica 5984

Z 101, letnik 1983, ugodno prodam. 78-512 5985

Ugodni in poceni prodam GOLF, letnik 1980. Luže 13, Šenčur 5987

Zelo ugodno prodam DIANO, letnik 1977, dobro ohranjen. 34-373 5990

GOLF diesel, letnik 1979, ugodno prodam. 43-089 5994

Prodam dobro ohranjen MOPEL APN 6. Struževca 5, Kranj 5995

Prodam 126 P, neregistriran. Begunjska c. 23, Lesce, 75-320 5999

Nujno prodam GOLF JGL, letnik 1982. 76-469, od 14. do 17. ure 6000

Prodam GOLF JX diesel, letnik september 1986. Ferk, Begunje 3 6001

Prodam Z 101, letnik 1985. 36-753, po 13. uri 6004

Zelo poceni prodam neregistrirano Z 101. 33-917 6005

Prodam GOLF JX diesel, letnik 1987. 33-387 6006

Prodam CITROEN GS 1.3, letnik 1980. 25-461, int. 395, dopoldne ali Visoko 24, popoldne 6010

LADO 1600, letnik 1981, prodam. 74-928 6011

Prodam dobro ohranjen PONY EXPRES. 51-346 6012

Ugodno prodam GOLF JGL diesel, letnik 1984. Okroglo 23, Naklo, 47-850 6013

Prodam JUGO 45, letnik 1985. Obreza, Prešernova 24, Bled 6015

Prodam Z 101, letnik 1975, dobro ohranjena, 76.000 km, registriran do septembra 1989. Predoslje 134, Kranj 6016

Prodam Z OM 635 NF, letnik 1977, z novim motorjem in obnovljeno karoserijo. Karel Rajhard, Kamna gorica 1/e 6019

Prodam Z 128, letnik november 1985. 34-958 6022

Prodam R 4, za rezervne dele. 73-670 6027

Prodam Z 128, letnik 1985. 74-296, popoldne 6029

VISO super E, letnik 1983, prodam. Ogled v petek ves dan. Golja, Gradnikova 93, Radovljica 6038

Prodam dobro ohranjeno Z 101 SC, letnik 1979, prvi lastnik. Jelovčan, Grenč 2, Škofja Loka 6041

Ugodno prodam R 4, letnik 1971, registriran. 66-033 6042

Prodam Z 128 skala, letnik 1988. Kunej, Jama 45, Mavčiče 6043

Prodam Z 101, letnik 1982. L. Hrovata 9, IV. nadstropje, števil. stan. 25, Kranj 6045

Prodam Z 750 SC, letnik 1979. 49-219 6046

Poceni prodam FIAT 126 PGL, letnik september 1987. 622-525, popoldne 6048

Prodam Z 750 SC, letnik 1979. Štular, Galetova 22, Kranj - Kokrica 6050

Prodam JUGO 45 A, letnik december 1986. 45-527 6051

Prodam osebni avto VW hrošč. 80-304 6054

GOLF JGL diesel, letnik 1985, S paket, bel, 69.000 km, prodam. Copova 6, Jesenice, 74-330 ali 82-545 6055

Prodam karamboliran GOLF po delih in KOMBI IMV, letnik 1981. Kolodvorska 7, Kranj 6056

Prodam JUGO 45, letnik 1987. Sušnik, Strahinje 66, Naklo 6057

Ugodno prodam PONY EXPRES. 23-369, Kranj 6058

Ugodno prodam Z 101, po delih, motor v vosenem stanju. Šmidova 10, Kranj - Cirče, 33-391 6060

VRATA, MENJALNIK itd. za Lado 1200 prodam. 45-291 6061

JUGO 55 E, letnik 1987, prodam. 79-970 6065

Prodam CITROEN GS break, dobro ohranjen, registriran celo leto, prevoženih 90.000 km. 631-094 6072

Prodam JUGO 55, letnik 1984 in ČZ 350, brezhiben. Cena zanj znaša 300 SM. Antonovič, Podhom 2, Zg. Gorje 6079

Prodam VW 1300, letnik 1967, v vosenem stanju in ŠKOLJKA za hrošča, letnik 1965, vse zelo ohranjeno. Cena 300 SM. Mato Petrovič, Podjelje 22, Sr. vas v Bohinju 6081

Prodam tomos AVTOMATIK, star 3 leta, dobro ohranjen. Ogled popoldne. Tekstilna 1/b, Kranj - Primskovo 6082

Moško dirkalno KOLO personal na 10 prestav, ugodno prodam. 66-469 6083

Prodam OPEL corso, letnik 1985. 82-658 6085

MOPEL electronic 90 C, letnik 1978, prodam. 061/667-180, v soboto 6086

Prodam MZ ETZ 250, letnik 1987. Sandi Šimnic, Kropa, 79-523 6075

Ugodno prodam BT 50 in APN 6, letnik 1987. Čaus, Kropa 30, 79-783 6076

Prodam CITROEN GS, letnik 1980, dobro ohranjen. 52-301 6077

Prodam YAMAHA 750 XS ali zamenjaj za avto. Jože Rogelj, Kurirska pot 29, Kranj 6090

R 4 GTL, letnik 1986 ali novega, prodam. Možno delno plačilo z gradbenim kreditom. Zalog 11, Cerklje 6091

GOLF, letnik 1980, prodam. 81-917 6097

Ugodno prodam GOLF JGL, letnik 1981. Pekolj, Gradnikova 1, Kranj 6098

Prodam Z 750, letnik 1984. 24-020 6099

Prodam Z 750, letnik 1983. Češnjica 21, Podnart 6100

Prodam aluminijasta PLATIŠČA z gumami. 51-057 6103

CITROEN GS palas, letnik 1978, dobro ohranjen, registriran celo leto, prodam. Frelih, Kečetova 18, Kranj 6108

NOVO IZ ALPINE

Velika izbira najnovjših modelov ženskih čevljev za pomlad in poletje v prodajalnah Alpine

Prodam VISO, letnik 1982, dobro ohranjeno. Možna zamenjava za cenejši avto. Lahko tudi poškodovan. 66-340 6110

Ugodno prodam Z 750, letnik 1984. Ribnikar, Planina 70, Kranj 6111

Prodam nov JUGO 55 koral. Britof 363, Kranj 6115

Prodam Z 750, letnik 1982 in RAČUNALNIK comodore C 64 s kasetofonom. 46-498 6119

Poceni prodam Z 101, letnik 1977, registrirana do 14. 11. 1989. Lojzeta Hrovata 5, stan. 28, Kranj - Planina II. 6120

Prodam GOLF, letnik 1981. 21-884 6123

Z 101, letnik 1979, prodam. 77-618 6124

Prodam GOLF JGL, letnik 1981. 79-858, popoldne 6126

Prodam Z 101 GTL, letnik 1985. Sr. Bela 43, Predvdor 6128

Prodam GOLF diesel, S paket, letnik 1984. 45-229 6129

Za priučitev v sitotisku in pripravi dobi zaposlitev takoj (zaželeno: tehnični risar, aranžer ali fotograf). Tel.: (064) 27-757 od 6. do 8. ure

ZAPOSILITVE.

Honorarno zaposlim ŠIVILJO. Delo v lokalni ali doma. Informacije: Štajmar, Cankarjeva 60, Radovljica

Beseda ni konji! Zato si lahko popravš finančno stanje s PRODAJO enkratnega artikla. 23-108, med 10. in 16. uro 5713

V redno delovno razmerje sprejem DELAVKO za delo pri strojih za brizganje plastičnih mas. Franc Kuhar, Zg. Duplje 75, 48-000 5758

Potrebujemo ljudi za OKOPAVANJE VRTNIH JAGOD. Marija Šušteršič, Mlakarjeva 75, Šenčur, 41-026 5762

Honorarno zaposlim VRTNARKO - CVETLIČARKO. Informacije na 85-276 5790

Želite biti plačani po delu, pridružite se nam, kajti naše geslo je: Več narediš, več dobiš. 84-662 5839

Zanesljivo mlajšo DELAVKO za navijanje transformatorjev zaposlim. 67-063 5841

Iščem PRODAJALCE za prodajo otroškega izdelka. 37-553, od 11. do 16. ure 5873

Honorarno ZAPOSILIM mlajšo upokojenko. 48-601 5959

Redno zaposlim 3 KV MIZARJE. Od po dogovoru. 48-518 5972

Iščem PASTIRJA za pašo 3 do 8 krav na planini Goreljek na Pokljuki. Plačilo po dogovoru. 77-033, dopoldne 5986

Iščem honorarno delo navadnega DELAVCA, lahko s ponim delovnim časom. Zaradi prevoza, prednost okolica Tržiča. Naslov v oglasnem oddelku. 5997

Iščem GRADBENO SKUPINO za notranji omet hiše. Sp. Brnik 40, Cerklje, 42-751 6073

UGODNO PRODAM SENO

MOSTE 99 p. KOMENDA tel.: 061/841-471

Založba s tedenskim izplačilom provizije in najboljšimi pogoji, išče honorarne SODELAVCE za prodajo celotnega programa. Informacije na 25-814, po 17. uri 5447

ŽIVALI

Prodam JARKICE, sorte preluks. Urh, Zasp, Reber 3, Bled 5754

PSIČKO, nemški ovčar, star 4 mesece, oddam. Anica Eržen, Zg. Bitnje 167 5774

Prodam KRAVO v 9. mesecu brejosti. Ambrožič, Krnica 22, Zg. Gorje 5787

Prodam 3 TELETA, frizirane, stare 14 dni. Jerman, Jezerska c. 101, Kranj 5807

Prodam PUJSKE, težke 40 kg in manjše. Sp. Brnik 60, Cerklje 5857

Prodam PUJSKE, težke 25 kg. Sp. Brnik 15, Cerklje 5858

Prodam 25 do 60 kg težke PRAŠIČKE. Stanonik, Log 9, Škofja Loka 5864

Prodam KRAVO po izbiri. 51-019 5871

Podarim mladega JAZBEČARJA. 81-714 5874

Prodam TELICO tik pred telitvijo. Senično 14, Tržič 5877

Prodam semenski in jedilni KROMPIR igor in desire. Menjam tudi KRAVO s teletom za BIKA. Strahinje 65, Naklo 5894

Prodam 1 leto starega BIKCA za nadaljno revo in 1-brazdni obračalni PLUG. Prevč, Dražgoše 6, Železniki, 66-931 5914

Prodam 12 dni staro TELIČKO. Ovsič 21, Podnart 5922

Prodam PRAŠIČE, težke od 25 do 80 kg. Luže 19, Šenčur 5926

Prodam 2 breji KRAVI, dobri mlekarici. Zali rovt 6, Tržič 5941

Prodam črno-belega BIKCA, starega 1 teden in hlevski GNOJ. Goriče 11, Golnik 5961

Dobremu gospodarju ugodno prodam KOKERŠPANJELA z rodovnikom, starega 8 mesecev. 39-498, v petek popoldne 5963

Prodam TELIČKO simentalco, staro 8 mesecev. 39-801 5966

Prodam 6 mesecev staro TELIČKO simentalco. Dragočajna 11, Smednik 5998

Prodam perzijsko MUCKO, staro 10 mesecev. Informacije na 84-409, po 15. uri 6002

Prodam TELIČKO simentalco, staro 5 tednov. Sr. Bitnje 26, Zabnica 6088

Prodam TELIČKO frizjiko in BIKCA simentalca, oba stara 20 dni. Janša, Stagne 7, Zasp, Bled 6092

KUPIM

Kupim smrekove in macesnove HLODE ali PRIZME deb. 8 cm. Informacije na 64-103 5739

Kupim BIKCA simentalca, starega do 14 dni. 061/50-604 5749

Kupim zazidljivo PARCELO v okolici Kranja. 26-105 5772

Kupim jedilni KROMPIR igor. 061/375-168 5799

Kupim TRAKTOR tomo vinkovič, 30 KM, malo rabljen. 66-347 5800

Kupim brejo KOZO, KOZO z mladičem ali 2 mlajši KOZI. 622-234, po 18. uri 5810

Kupim zazidljivo PARCELO ali staro HIŠO v Radovljici ali bližnji okolici. Šifra: PARCELA RADOVLJICA 5918

Kupim BIKCA simentalca, starega od 3 do 6 tednov. 061/611-527, zvečer 6009

Kupim TELETA, starega 7 dni. 70-119 6024

OBVESTILA

ROLETE, ŽALUZIJE, zasteklitev balkonov naročite na 064/75-610. Cena velja na dan naročila, plačilo pri montaži. KVALITETA! 4424

KOZARCE in PORCELAN po zelo ugodni ceni lahko nabavite v obratovalnici POKER v Orehovljah 11. REKLAMNA PRODAJA bo v soboto, 15. 4. in 22. 4. 1989 po 14. uri 5669

V sezoni oddajam SOBE v Zadru. 057/444-943, zjutraj in zvečer 5729

Prevzamem vsa ZIDARSKO - FASADERSKA dela. 78-947 5855

Zidarska skupina sprejme vsa ZIDARSKA in FASADERSKA dela. Šišskovo nas. 33, Kranj - Stražišče 5902

ZIDARSKO FASADERSKA dela opravimo hitro in poceni. Informacije na 35-265, zvečer 5930

IZDELJUJEM strašno cementno OPEKO špičak. Imam jo na zalogi. Kvaliteta zagotovljena. Jožefa Brečko, Sebenje 67, Bled, 77-756 5947

Sprejemam NAROČILA za vse vrste plastičnih FASAD. 50-824 6036

Prodam večjo količino SENA. Informacije na 68-484, vsak dan od 15. do 16. ure 5747

Po ugodni ceni prodam SADIKE bršljink. Jože Kenc, Mošnje 37, Radovljica, 79-943 5750

Prodam čudovito, dolgo, belo, italijansko, žensko POROČNO OBLEKO, števil. 38 do 40. Irena Cof, Sv. Duh 72, Škofja Loka 5752

Prodam dolgo obhajilno OBLEKO za 10 let. 37-056 4610

Prodam ŠOTOR za 4 osebe (spalnica, baldahin). Cena po dogovoru. 70-219 5662

Prodam krmilni KROMPIR. Forme 14, Zabnica 5761

Prodam bukova DRVA. Luže 38, Šenčur 5766

Prodam diatonično HARMONIKO. Cena 250 SM. 65-073 5767

Prodam SENO. Mirko Blažič, Kovor 97, Tržič, 57-941 5770

Prodam semenski KROMPIR desire in jerla ter LES za ostrejšje raznih dimenzij. 39-598 5773

Poceni prodam kitarski OJAČEVALEC solist 60, kitarske MAGNETE dimarcio distorgion in PISALNI STROJ unis tbn de luxe T. 73-692 5783

Prodam SENO. Franc Habjan, Kopaliska 30, Škofja Loka, 622-747 5785

Prodam belo dolgo POROČNO OBLEKO, št. 40, cena ugodna. Arhar, Sorška c. 10, Škofja Loka, 631-734 5793

Prodam chicco športni VOZIČEK, POSTELJICO z jogijem in TRICKEL. 33-653 5820

Prodam SENO. 65-160 5879

Prodam semenski KROMPIR desire, SENO in rotacijsko KOSILNICO filla 165 cm. Debeljak, Podbrezje 150, 70-069 5887

Prodamo 8 ton SENA in OTAVE v Radovljici. 74-590 5889

S septembrom iščemo dopoldnansko VARSTVO za 1-letnega otroka. Šifra: VARSTVO V RADOVLJICI 5892

Poceni prodam jedilni in semenski KROMPIR. Oglasite se v soboto. Naslov v oglasnem oddelku. 5895

Prodam novo usnjeno žensko JOPO, števil. 40 do 42. 632-130 5899

Prodamo 8 ton SENA in OTAVE v Radovljici. 74-590 5903

Prodam SENO. Sp. Besnica 159, 40-525 5909

Ugodno prodam nov PREDPROSTOR za adrio 400. 80-752 5912

Prodam otroško POSTELJICO z jogijem in okroglo STAJICO. Renko, M. Pijade 3, Kranj, 25-730 5944

Hi-fly allround 370, samo desko, poceni prodam. 33-171, int. 17, dopoldne 5946

Na domu - v hiši NUDIM VARSTVO OTROK. Ponudbe: Orehovlje 14, Kranj 5968

Prodam otroško POSTELJICO in otroški VOZIČEK. 40-117 5982

Prodam otroško POSTELJICO z jogijem, zložljivo STAJICO 120 x 60, otroški VOZIČEK, HOJCO in opremljen KOŠEK. Ogled v soboto popoldne. Likar, Gregorčičeva 11, Kranj 6003

Prodam droben KROMPIR. Dorfarje 21, Zabnica, 631-581 6017

Ugodno prodam dobro ohranjeno otroško POSTELJICO z jogijem. Prislan, Trg Prešernove brigad 7, Kranj, 39-888 6021

Absolvent strojništva INŠTRUIRA srednješolsko matematiko in fiziko. 33-940 6039

Prodam otroško KOLO. 25-521 6044

Prodam semenski KROMPIR igor. Lahovčič 61, Cerklje 6052

Prodam semenski KROMPIR igor. Zg. Brnik 5, Cerklje 6062

Ugodno prodam FIŽOLOVKE. Visoko 37, Šenčur 6063

Prodam 1.000 kg semenskega KROMPIRJA igor. Ivan Zavrl, Pšenična polica 12, Cerklje 6064

Prodam SENO. Njivica 2, Zg. Besnica, 40-591 6067

Prodam 10 m nerazžaganih bukovih DRV. 45-405, po 15. uri 6068

Prodam 400 kg semenskega KROMPIRJA desire. Kropivnik, Zg. Brnik 7, Cerklje 6089

Prodam večjo količino suhih bukovih DRV. 28-888 6094

BRŠLJINKE prodam. Hrastje 123, Kranj, 33-111 6101

Prodam semenski KROMPIR desire. Zg. Brnik 7, Cerklje 6105

Prodam globok otroški VOZIČEK in NAHRBTNIK za nošenje otroka. 633-479 6106

Prodam SENO. 70-073 6113

Prodam KROMPIR za krmo. Lahovčič 26, Cerklje 6125

Prodam semenski KROMPIR desire in krmilni KROMPIR desire. Pipanova 44, Šenčur 6127

ZAHVALA

V 78. letu nas je zapustila draga mama, babica, prababica, sestra, teta in svakinja

ANA KOKALJ

roj. Hribar

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znanecem za izrečena sožalja, darovano cvetje, sveče in spremstvo na zadnji poti. Zahvaljujemo se delovnim organizacijam in sodelavcem Iskre Telematike, KOGP Kranj in KŽK Kranj. Lepo se zahvaljujemo pevcem bratov Zupan za zapete žalostinke in govorniku tov. Francu Tavčarju za ganjlive besede ob odprtem grobu. Hvala tudi duhovniku iz Gorič za spremstvo in lepo opravljen pogrebni obred. Vsem in vsakemu še enkrat iskrena hvala.

ŽALUJOČI VSI NJENI

Letence, Naklo, Tenetiše, Sp. Bela, 4. aprila 1989

ZAHVALA

ob nenadni izgubi našega

ZVONETA LABURA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali cvetje in ga pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala družbenopolitičnim organizacijam, borcec NOB, poslovdnemu odboru Železarnice in bivšim sodelavcem Željarne ter Alpskemu letalskemu centru Lesce za poslovljene besede in zadnji pozdrav.

VSJ NJEGOVI

Kamna gorica, Jesenice, Ljubljana, Zagreb

Sporočamo žalostno vest, da nas je po kratki, a hudi boleznini zapustila naša draga žena, mama in babica

FRANČIŠKA RUTAR

roj. 1912

Od drage pokojnice se bomo poslovili v soboto, 15. aprila 1989, ob 15.30 na pokopališču v Kranju.

ŽALUJOČI VSI NJENI

V bolečini sporočamo, da je preminil ljubljani mož, nadvse skrbni oče, deda, brat in svak

MARJAN TOMAŽIN

roj. 10. 4. 1930

Pogreb našega najdražjega bo v soboto, 15. aprila 1989, ob 16. uri na pokopališču v Kranju.

Za njim žalujejo: žena Anica, sin Dušan z družino, snaha Jana z družino in ostalo sorodstvo.

Kranj, Škofja Loka, Mirna, Ljubljana

Sporočamo žalostno vest, da nas je nenadoma zapustila sodelavka

FRANČIŠKA KERN

delavka v tkalnici

Od nje se bomo poslovili v petek, 14. aprila 1989, ob 17. uri na pokopališču v Šenčurju.

Dobro sodelavko in tovarišico bomo ohranili v najlepšem spominu!

Kolektiv in sindikalna organizacija
TEKSTILNE TOVARNE ZVEZDA KRANJ

V Kranju, 13. aprila 1989

Na Bledu so se odločili

S Stražo proti naravi

Bled, 12. aprila - Na Bledu so načrtovali ureditev smučišča in postavitev žičnice na Straži (nazadnje) pred tremi leti, vendar so zaradi pomanjkanja denarja vedno dobile prednost druge naložbe. Ko jo je letošnja s snegom skromna zima krepko zagodla turističnim organizacijam, ki so morale v sili razmer voziti svoje goste na smučišča v sosednjo Avstrijo, je na Bledu "padla" odločitev, da zimske turistične sezone ne kaže več postavljati pod vprašaj. Če bo šlo vse po načrtih, bodo na Straži, kjer je bila pred dobrimi tridesetimi leti postavljena ena prvih žičnic v Sloveniji, že do začetka nove zime uredili smučišče in postavili dvosedežnico in naprave za zasneževanje. Predračunska vrednost naložbe je 2,5 milijona nemških mark.

"Projekt Straža" je zanimiv predvsem zaradi tega, ker bo gostom omogočil smučanje v neposredni bližini hotelov in tudi tedaj, ko "mari narava" ne bo najbolj radodarna s snegom. 820 metrov dolga proga z višinsko razliko 132 metrov in povprečnim naklonom šestnajst odstotkov bo primeren predvsem za začetnike, za delo smučarske šole in za manj zahtevne rekreativce. Dvosedežnica, ki bo postavljena na sedanji žičniški trasi, bo pozimi lahko prepeljala tisoč smučarjev na uro, poleti pa 620. Smučišče bo opremljeno z napravami za umetno zasneževanje, za katere bodo uporabljali jezersko vodo, ter z razsvetljavo, ki bo omogočala smučanje v večernih urah. Ob spodnji postaji dvosedežnice bo tudi gospodarski objekt, v katerem bodo blagajna, stranišča in prostor za prvo zdravniško pomoč.

Zborovanje loških planincev

S prostovoljnim delom do napredka

Škofja Loka, 11. aprila - Na včerajšnjem občnem zboru so člani Planinskega društva Škofja Loka ocenili, da so lahko zadovoljni z večino opravljenega dela v minulemu letu. Za naprej nameravajo predvsem preprečiti upadanje članstva in oživiti delo z mladino. Najzavetnejša letošnja naloga bo gotovo postavitev tovarne žičnice na Lubnik.

V škofjeloškem planinskem društvu je še vedno prek 1100 članov, čeprav se je ta velika družina lani zmanjšala za skoraj 150 planincev. Prav zmanjševanje članstva, slabo povezano delo mladih in skromno propagandno dejavnost je ocenil predsednik **Silvo Čadež** kot najbolj šibke točke v doseganju dejavnosti. Obenem je ugotovil, da je društvo vseeno doseglo lepe rezultate tako pri upravljanju s planinskima postojankama na Lubniku in Blegošu kot pri delovanju številnih samostojnih teles v društvu, kar je prav vse plod obsežnega prostovoljnega dela.

Iz poročil o društvenem delu je bilo razvidno, kako razvejana in bogata je dejavnost planincev. Gospodarski odbor je skrbel zlasti za oskrbo in vzdrževanje domov, markacijski odsek pa za čiščenje poti in obnovo delov poti. Člani odseka za varstvo narave so se razen delovnih akcij udeleževali tudi pohodov in izletov. Odbor za pohod po poti Cankarjevega bataljona je tudi lani organiziral pohod s Pasje ravni v Dražgoše. Komisija za loško planinsko pot je oddala 51 planincem značke za prehojeno pot. Klub Lubnikarjev je naštel čez 10 tisoč vzponov na Lubnik. Dejavnost sta bila tudi alpinistični odsek z 31 člani in postaja

GRS z 10 člani ter prav toliko pripravniki. Učence je povezoval le planinski krožek v osnovni šoli na Trati.

Na občnem zboru, kjer so vodstvo društva ponovno zaupali dosedanjemu predsedniku Čadežu, so sprejeli tudi program letošnjega dela. Kot so sklenili, bodo odslej namenili več skrbi širitvi članstva in organiziranju dela z mladino. Izletniško dejavnost bodo utrdili z ustanovitvijo aktivna vodnikov, za kar se že usposablja 6 članov, ustanovitev sekcije Križna gora pa bo pomenila širjenje množičnega pohodištva. V gospodarsko dejavnost bodo morali še naprej usmerjati največ sil in denarja. Predvsem od slednjega bo odvisno, ali bodo lahko letos uresničili načrte za postavitev tovarne žičnice na Lubnik.

C. Z.

S. Saje

Le invalid razume invalida

Kranj, aprila - Letos bo Društvo invalidov Kranj praznovalo že dvajsetletnico obstajanja in prizadevanja dela. Lahko rečemo, da je med najbolj aktivnimi na Gorenjskem. Vsaj 200 zelo delavnih aktivistov ima po krajevnih organizacijah, po aktivnih invalidov v delovnih

organizacijah. Prav te dni je aktivnost še posebej močna, kajti vseh 49 poverjenikov je poslalo predloge, kako pred prvim majem obdarovati najtežje in nepokretne invalide. Namenili so jim sicer skromno darilo, rjuho in brisačo ali živilski paket, toda invalidom ta pozornost ogromno pomeni.

Anica Kranjc, Planina: "Na skrbi imam okrog 100 invalidov. Obiščem jih vedno pred novim letom, ko jim razdelim društveni koledar, pobere članarino, pred prvim majem, ko jih obdarimo, najtežje invalide pa obiščem večkrat. Šest imam zelo težkih invalidov, za te predlagam, da dobe rjuho in brisačo, najbolj ju bodo veseli, pa tudi najbolj ju potrebujejo. Imam tudi nekaj mlajših ljudi na skrbi, ženo s hudo sladkorno, drugo s težko operacijo na kolku, tretjo z epilepsijo, potem še eno s sklerozo multiplex. Slednjo večkrat peljem ven, jo vzamem s seboj na izlet invalidov. Le če si sam invalid, razumeš te ljudi. Veliko pa je že to, če jim znaš prisluhniti. Čeprav se včasih težko odtrgaš od doma, pa si vesel, da nekomu narediš lep dan."

Lojzka Brovc, Planina: "Dve leti sem zdaj poverjenica pri Društvu invalidov v Kranju. Tajnica Vika me je preprosto poklicala in pristala sem. Okrog 50 invalidov imam na skrbi. Nekateri so zelo osamljeni, posebno nepokretni, 4 od njih so taki, za katere sem predlagala večje darilo. Obiščem jih ob akcijah, nekatere pa tudi večkrat. Imaš pa tudi primere, ko te preprosto ne spustijo v stanova-

nje. Vse moraš razumeti. Izredno pa so veseli izletov, ki jim jih pripravlja društvo. To jim pomeni pol življenja."

Vika Račić, tajnica Društva invalidov Kranj: "Priznati moram, da poverjenikov za delo v našem društvu ni težko dobiti. Trenutno imamo vse terene pokrite. Čim enkrat začne delati pri nas, je naš aktivist in popusti le, če se ga loti bolezen. Imam celo primer poverjenice, ki obvladuje kar dva terena, pa vse vzorno opravi."

Konrad Pauli, predsednik komisije za odlikovanja in priznanja pri društvu: "Delo invalidskih poverjenikov je povsem prostovoljno, ni plačano, pa vendar ga opravljajo s polno mero čuta do sočloveka. Naporno delo je to, kajti invalidi so občutljivi ljudje, kot je občutljiv vsak prizadet človek. Naši poverjeniki so veseli, če lahko trpečemu sočloveku vsaj malo polepšajo dan. Pravo plačilo je njihovo notranje zadovoljstvo. Edina nagrada, s katero se jim lahko oddolžimo, so priznanja društva, ki jih podeljujemo ob jubilejih, srečanja enkrat na leto z malo zakusko. Delo invalidskih poverjenikov je delo, ki ga finančno sploh ne moreš vrednotiti."

D. Dolenc

Radovljški program kulturne akcije

Radovljica - Konec tedna bo v radovljški občini vrsta prireditvev, ki sodijo v okvir programa kulturnih akcij za delovne kolektive. Tako bo danes, v petek, ob 20. uri v Kulturnem domu na Bohinjski Beli koncert Okteta LIP. Jutri, v soboto, ob 20. uri bo DPD Svoboda Boh. Bela gostovala s komedijo Mandragola N. Macchiavellija v Kulturnem domu na Brezjah. V nedeljo, 16. aprila, ob 16. uri pa bodo z isto predstavo gostovali v Kulturnem domu na Gorjušah. V nedeljo ob 20. uri pa bodo z Mandragolo gostovali v Gasilskem domu na Bohinjski Čšnjici.

Kramberger v Kranju

Kranj, aprila - No, pa smo tudi v Kranju pričakali slovenskega dobrotnika Ivana Krambergerja iz Negove. Kompletan, s svojim starinskim modrim avtomobilom, z opico, z njegovo tretjo novo knjigo in vrsto komercialnih domislic, vse seveda v dobrodelne namene, se je pojavil sredi Prešernove ulice v Kranju. Takoj je bil obkrožen z množico, knjižice z njegovimi doživetji in apelom, da naj človek misli tudi na bližnjega, ne le zase, so kar kopnele izpod ponjave. Vsem, ki bi ga radi поблиže spoznali, naj povemo, da bo konec tedna gost Gorenjskega sejma na sejmu gozdarstva in kmetijstva. D. D. - Foto: F. Perdan

Nadaljevanje "uranske ceste"

Študija za obvoznico gre v pretres

Škofja Loka, 13. aprila - Na delegatsko vprašanje, kaj je z nadaljevanjem gradnje tako imenovane uranske ceste, je skupnost za ceste Slovenije pred dnevi postregla z več ali manj pričakovanim odgovorom.

Med tehnično in finančno manj zahtevnimi obnovami iz letošnjega plana republiške skupnosti za ceste sta dva odseka v škofjeloški občini, oba že v delu. Gre za kos odseka Gorenja vas-Todraž in prvi del odseka Lipica-Plevna, in sicer od Lipice do Suhe, medtem ko je drugi del od Suhe do Plevne pogojen z začetkom gradnje načrtovane mestne obvoznice in ureditvijo križišča Virmaše.

Ko je v škofjeloškem izvršnem svetu nanesla beseda na mestno obvoznico, je padlo tudi vprašanje, kako daleč je študija nove variante obvoznice do Zminca skozi Puštala, ki bo morda zamenjala na skupščini sprejeto tunelsko varianto pod Stenom. Tudi republiška skupnost za ceste kot investitorica namreč vidi veliko večjo in prejšnjo možnost uresničitve te nove, trikrat cenejše variante. Študija je narejena, je povedal Matevž Dagarin, pridobljena so vsa soglasja, pripravljen predlog za obravnavo v komiteju za družbeno planiranje in urejanje prostora ter v izvršnem svetu. Še pred tem pa se bo potrebno pogovoriti s krajinami iz Puštala, ki bi jih nova variantna obvoznica najbolj prizadela.

H. Jelovčan

Izlet za upokoјence Elektra

Na pobudo Kluba upokoјencev Elektro Gorenjske bo kranjsko društvo upokoјencev pripravilo dvodnevni izlet v Jajce, Titov Drvar, Bihač, Kozar... Izlet bo v sredo in četrtek, 3. in 4. maja, odšli bodo ob 6. uri izpred hotela Creina. Cena izleta je 320.000 dinarjev. Prijave sprejema vsak ponedeljek, sredo in petek, od 8. do 12. ure, do vključno 24. aprila Društvo upokoјencev Kranj na Tomšičevi 4.

Na slovenskih cestah

Nasilno pretrgana mladost

Ljubljana, 11. aprila - Samo lani je v prometnih nesrečah v Sloveniji umrlo 63 otrok, kar 1755 pa je bilo ranjenih. Na ta kruto resnico sodobnega življenja so 10. aprila simbolično opozorili mladi Ljubljančani. S svojimi telesi je 1818 otrok prekrilo asfalt med Namo in križiščem na Ajdovščini in ponazorilo tragične posledice slabe prometne varnosti na naših cestah. Ali bo to opozorilo vsaj malo zaleglo?

O tem se sprašujejo v republiškem svetu za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, ki so to manifestacijo priredili kot eno mnogih dejavnosti v okviru nacionalnega programa za izboljšanje prometne varnosti. Žal je na začetku akcije z imenom -10% težko odgovoriti, ali bodo načrtovani ukrepi pomagali doseči zastavljene cilje. Že sedaj pa nam bi moralo biti jasno vsaj eno! V ospredje vseh prizadevanj moramo postaviti človeka in njegovo varnost, zlasti mladino, katerih otroštvo vse prevečkrat nasilno pretrga nesreča na cesti.

Ne smemo se slepiti, da so njihova življenja samo v rokah voznikov. Dokler nam ne bo uspelo izboljšati urejenosti cest, doseči tehnično popolnejše ravni vozil pa zagotoviti ustreznih pravnih in moralnih norm, bomo vsi udeleženci v prometu še kar naprej v nevarnosti!

S. Saje

NESREČE

Na sekača se je podrla smreka

Jesenice, 11. aprila - V gozdu nad Belim poljem pri Jesenicah se je ponesrečil 39-letni Blaž Kunstelj, doma s Poljšice. Na trasi gozdne ceste je bil podiral drevice, ko se je zrušila smreka in padla sekaču na hrbet. Drugi sodelavci so ga sicer s klici opozarjali, kakšna nevarnost mu grozi, vendar je Kunstelj prepozno odskočil. Ranjenca zdravijo v jeseniški bolnišnici.

Prehiteval kolono

Bistrica pri Naklem, 11. aprila - 24-letni Meinhard Ambrosch iz Beljaka je kriv za prometno nesrečo, ki se je pripetila na magistralni cesti na Bistrici. Med vožnjo proti Kranju je avstrijski voznik prehiteval kolono, nasproti vozeči avtomobili so se umikali, voznik zadnjega avtomobila v koloni, 23-letni Zikret Mujezinovič z Jesenice, pa se ni pravi čas umaknil, zato je med njima prišlo do trčenja. V nesreči je bil avstrijski voznik, čigar avto je po trčenju zasukalo na stredo, hudo, Mujezinovič pa laže ranjen.

Padel z mopedom

Hudi graben, 12. aprila - Voznik kolesa z motorjem, še ne 18-letni Peter B. iz Trziča, se je ponesrečil

med vožnjo po regionalni cesti Begunje - Bistrica pri Trziču. V dvojnem ovinku skozi Hudi graben očitno ni bil prilagodil hitrosti, zato ga je zaneslo na bankino, nato pa je padel in se zaletel v betonski zid ob cesti. Mopedist, za katerega sumijo, da je bil pod vplivom alkohola, vozil pa je tudi brez čelade, je bil v nesreči hudo ranjen.

Trčil v miličniški avto

Jesenice, 12. aprila - Ponoči se je na Titovi cesti zgodila nesreča, v kateri so bili trije udeleženci ranjeni, škode na vozilih pa je za 100 milijonov. Voznik službenega vozila milice Igor Potočnik, star 27 let, z Jesenice, je pripeljal po stari Titovi cesti mimo hotela Pošta in se v križišču vključeval na prednostno cesto. Po njej se je približeval kolona treh vozil. Ker je Potočnik presodil, da bo izpeljal križišče, še preden bo kolona pripeljala vanj, je zavil levo. Tedaj pa je kolono po pasu, namenjenem za zavijanje levo, prehiteval voznik osebnega avtomobila Rifat Dujčić iz Bihača, ki začasno živi v Italiji, in se v križišču silovito zaletel v miličniški avto.

Potočnik je bil v nesreči hudo ranjen, drugi miličnik Marko Mejavšek, in Rifat Dujčić pa laže. Slednjega so preizkusili z alkotestom, ki je pozelenel nad polovico.

DANES
14. aprila
ob 10. uri

bomo v Stražišču na Delavski c. 19 odprli novo samopostrežno prodajalno

Trgovina bo odprta od ranih jutranjih ur (6.30) do večera (22.) ter v soboto do 20. ure in v nedeljo do 17.30 ure. Obiščite nas, izbira je izjemna.